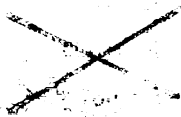

AD PIVM ET CHRIS- TIANUM Lectorem.

CANDIDE LECTOR, VIDEBOR TIBI
fortasse hac mea commonefactione fuisse paulò vehementior:
Verùm per candidum tuum pectus te obtestor, Antagonista Apolo-
giam, imò non Apologiam, neq; enim istud à te petere ausim, his
stercoribus ut te commacules, sed primam quamq; obuiam eius pa-
ginam, vel inspiciere duntaxat digneris, confirmo tibi, futurum
planè, ut lenius etiam quàm par sit, me fricuisse dicas, tam sor-
didum caput est.

Etenim si conuicia, quibus hic ager œu flosculis quibusdam
exornatus ridet, tanquam dentes putridos ex ore fœtido, eximas,
vix quicquam eius, crede mihi, feceris reliquum, ut de hoc idem
quod Theocritus Chius de Anaximene, dici possit, **V E R B O-
RVM FLVMEN MENTIS GVTTA**, adeò arida
& ieiuna est hæc Apologia. Et nisi me meus fallit animus, idem
eveniet tibi, quod cuidam, qui cum lusciniam intento gutture ca-
nentem audisset quidem, vidisset autem nunquam, capi eam, si pos-
set, voluit: quo factò, cum deplumata exiguum conspexisset corpu-
sculum, ridens dixit: *Vox es, & nihil præterea.* Ita Apologia hæc
rerum & neruorum nihil habet, sed inanis vox est, & nihil am-
plius, vox, inquam, non lusciniæ, sed cuculi impij & ingrati:
impij in Deum, ingrati in beneme-
ritos. Vale.

P R A E-

06. 6. 11. 3008

PRÆFATIVÆ CVLA.

PRODIIT IN PVBLICVM DIEBVS SVPERIORIBUS infœlix liber, Apologia brevis est nomen eius, tenuis certè & nimis brevis, si res spectes, quas paucas attigit tantùm, ple-rasq; surda aure præterijt. Si verò conuicia eorumq; mo-menta expendas, opus profectò Iliade prolixius, lectori verò multò quàm sit fumus oculis, molestius. Et si autem infœlicis eius partus, parès lōgè infœlicior, sese scripto-rum Melanthonis amantissimum semper fuisse, prossi-teatur, istud tamen nobis vix, & ne vix quidem persuas-ferit. Extat enim inter cætera eius viri opuscula, de Cuculi ingratitude declamatiuncula, quam si ille vel per transennam aspexisset, ad tam pudendam impudentiam vsq; nunquam progressa esset eius oratio. Etenim Apo-logiam eius vel obiter intuenti, mox in ipso limine ap-paret, ita eum dicendi rationes instituisse, vt summo co-natu cuculum, non solum ad viuum exprimere, sed cer-tare etiam cum eo, de impietate, atq; ceu Hercules alter, vel Achilles quispiam, superare illius ingritudinem, velis remisq; contenderit. Ea de re, dum paucis quæ-sdam in Cuculi illius gratiam dixero, (quo vt alij in specu-lo, si qua faciei labes insit, ita Cuculus in Cuculo, quan-tam sibi ipsi inusserit maculam, contempletur) quæ-so te pie lector, vt me audias benignè.

Timiditas Cuculi.

CAP. I.

Plin. lib. 10. cap. 9.

CUCULVS AVIVM NON EST minima, sed timida, adeo etiam, vt quavis umbra exterrita, latebras circumspiciat, vt haud immerito Plinio trepidum animal appelleretur. Sed quam metuit sibi hic noster Cuculus? quam trepidat totus? quam expauescit? vt non tam fures lucem, aut columbae accipitrem, qui tamen inter cuculos, ceu inter aues reliquas Struthiocamelus, eminent. Cum enim Epeo timidior, disputationem aggressus esset, nostros reformidans, suis tantum locum dare instituerat, quibus etiam ipse argumenta subministrasse creditur, tum vt praevisa tela ferrent minus, tum vt figmentum suum oppugnans ipse, vinceret facilius. Sed dolum cum animaduertisset Princeps Illustrissimus, vt nostris disputandi copia fieret, per Tossanum clara voce admonuit. Quod cum praeter expectationem illi accidisset, alia, quam metus illi ostendit, rem aggressus est via. Nostris, etsi inuitus, conferendi potestatem fecit, sed quos praeter ceteris timebat, eos longè submouit, inter quos fuit D. Patiens p. m. cui, vt disputandi copiam faceret, quod suis etiam sumptibus ideo illuc accessisset, nullis precibus, nullis intercessionibus, obtineri ab eo potuit, & sic quidem pugnavit cominus.

Eminus autem multo maiorem formidinis significationem dedit. Cum enim facile sibi persuaderet, fore, vt quos publica disputatione perstrinxisset acerbius, non edentulos sensurus esset, quod pudor ingenuus prohibere debebat, metus eum facere coegit. Accedit Senatum Basiliensis Academiae prudentissimum: petit, instat, vrget, & tandem extorquet Epistolam intercessoriam, qua
id se

id se consequitur sperabat, ne quisquam etiam eminus Disputationis rationem exigere auderet, ut reliquis omnibus silentio iniuncto solus ipse, ceu Strabus inter cæcos, regnum possideret.

Atqui, cum nec hac successisset via, vix credas in quanto versetur metu, ut timidum Plutum verè dicere possis. Interdum enim de nudis symbolis calumniam esse exclamat, & inter nos consensum fingit. Nunc opinionis suæ fundamentum, & basim adamantinam, verba institutionis quoque esse, ait, & nos conseruos vocat. Paulò post de omnipotentia, (inquit) veritate, omnipresencia & adoratione Christi, dubitare nefas est. Tandem trepidante conscientia, quasumque conditiones proponit, & nunc sacrum silentium vtrò offert, iam verò tantum non in genua procumbens, hanc postremam Apologiam futuram, demissè admodum pollicetur. Vides ne, in quanto sit constitutus discrimine noster Cuculus? Intelligis ne, in quantis versetur angustijs Heros ceruinus? cui omnis in fuga salus, ut ceruo in pedibus, est posita.

Membris pavor ingruit ingens

Omnibus, in quibus pedes animus mox decidit imos.

Verum si eo loco res tuæ sunt mi Cucule, & Timonis ficus excisa sit, certè absque baculo (quod aiunt) ne ingreditor, donec vel portum videas, vel in tranquillum tua deducta navis sit. Sed quare mi Cucule, & quid ita? quis nam eum tibi iniicit scrupulum, ut trepides ante tubam, ut hastam abijcias, vix dum conspecto hoste? Nimirum, ingentem tuum fastum, his quasi habenis, moderari Dominus voluit, nam ut verè ille dixit, ne laceffet fortuna, metus est, quo semel recepto, solida felicitas non est.

Atqui cum metus in virum constantem vix cadat, & Hiero-De lib. Arbit. cap. 4. lib. 1.
nymo teste, metuere paruulorum sit, non Heroum, vicissim autem nullum maius bonum Augustino affirmante, quàm posse sine metu vivere, age, animum recipe miser, nam adhuc cælum voluitur, & meum audi consilium. Cuculus es, igitur Tubingam ocys aduola, ut

ibi studijs tuis amplius confirmatis, quid porro credere & profiteri velis, tecum ipse constanter decernas prius, quàm quouis doctrinæ vento, ceu arborum folia circumactus, docere velis alios, in quo hæctenus hæsites ipse.

Astutia Cuculi.

CAP. II.

Cuculus timidus quidem est, sed astutus: & notum est pro-
 uerbum: *Coccycis astutia*. Nam, ut ij, qui de natura anima-
 lium scripserunt, prodidèrunt, cum sciat se cum cæcis auibus inuisum, nul-
 lum facit nidum ipse, sed in alienis parit semper, carrucæ præsertim,
 aut etiam palumbium. Neq; enim (ait Plinius) satis tutam generi
 suo stirpem opinatur, nisi ad eum modum sefellerit.

Plin. lib. 10. cap. 9.

Eadem prorsus est Cuculi nostri natura & ingenium: Cum
 enim bonis & pijs omnibus, inuisum dogma suum sciret, magis etiam
 quàm olim Romanis Vatiniuum, nec sibi, nec Caluiniano generi suo
 satis tutum arbitratur, ni sefellerit. Hinc adeo primùm causæ sta-
 tum astutissimè dissimulat, & an corpus Christi in pane latitet, vel
 in pane occultatum sit, de eo controuersiam esse, malitiosè affirmat.
 Deinde de figmento ubiquitario tantum inter partes contentionem
 esse, sine fronte asserit. Tandem de Capernaïtica manducatione dis-
 ceptari, quòd nos corpus Christi sensualiter manducari, & dentibus
 atteri, doceamus, fingere ipsum nihil pudet. Sed non ita est Cucule,
 nam de eo quæritur, an ne corpus Christi, tam procul à pane Eucha-
 ristie absit, quantum à terra distat summum & altissimum cæl-
 lum?

Huic alterum dolum subnectit Cuculus, argumenta, dogmati
 eius impio opposita, qua est humanitate, assumit, sed formâ de indu-
 stria, & ex composito vitiosa. Deinde ut elabi possit, non ad rem
 ipsam responderet, sed inueniliter exultas, quasi qui gallinaceum lac re-
 perit,

perit, exclamat: *Hæc est peritio principij: Hæc est fallacia Accidentis: Hic plus est in conclusione, quàm fuit in præmissis, & similia: quibus addit: Pertrahantur argumenta ad suas fallacias, sicut fugitiva mancipia ad suos heros. At qui ô Cucule, hi tui coccyfimi sunt, hæc tua mancipia: si quid inest vitij, in te vitium est, qui argumentum formas, quale ne per febrim quidem nos vnquam somniauimus, tu istorum mancipiorum herus es, ad tuum enim nutum aiunt, & negant, nobis hic neq; feritur, neq; meretur, quod in progressu fortè pluribus ostendemus.*

Vititur præterea & tali fraude: argumenta pleraq;, quòd respondere non posset, quasi nec visa sibi, nec audita essent, sicco pede transit. Interim autem ne statua videri possit, de rebus friuolis & impertinentibus, prolixas declamationes interferit, quas, omnis generis atrocissimis conuicijs & contumelijs ita illustrat, vt Cratem Cynicum magis, quàm eruditum & modestum Theologum representare videatur. Is enim, cum Scilponi Philosopho, respondere amplius non posset, ventris emisit crepitum. Cui Scilpo: sciebam, inquit, te quamuis vocem emissurum potius, quàm eam, quæ ad rem faceret.

Est & hic illius astus, cum aliquis ipsius error, quatuor & pluribus etiam argumentis, refutatus est, ille quod minimi momenti ipsi videtur, arripit, cætera strenuè dissimulat, atq; ceu Ulysses alter, auribus cera obruratis, Sirenium insulas præternaugat, in eo autem, quod exagitandum sumpsit, ita indulget sibi ipse, vt ne quidem Germano suo tantum largiturus fuisset Nitio. Egregium verò facinus, Hercule & Heclore dignum, posse retia tendere imperitis, & fucum facere simplicioribus. Quare, non cogitant, si habet Ithaca astutum Ulysses, fortè habebit & suum Palamedem, nisi omnes nos truncos & stipides credant, qui nihil horum possumus animaduertere.

Hic nimirum Calvinistarum candor est, hæc Cuculorum ingenuitas,

genuitas, his artibus, dolis scilicet & fraudibus, nos circumuentos, tanquam peculiaribus suis machinis, oppugnant. Sed audite ô Cuculi, pauca me expediam. Si hoc pium est & candidum, si ingenui pudoris argumentum est, & sinceri animi, agite ô viri, dabitur nobis porro opera, vt intelligatis, esse & Romanis suum Hannibalem.

Ambitio & fastus Cuculi.

CAP. III.

Cuculus etiam Musices laudem affectat, & cantus suauitate cauium cedit nemini, ne Philomela quidem. Eam enim vbi audit, mox aduolat, & cantu illius excitatus, non solum certamen audaculus cum ea ingreditur, sed & ingeminatis & repetitis ad fastidium vsq; coccyssimis suis, vicisse eam, & vocis suauitate longè superiorem esse, stultè sibi persuadet. Sed maior etiam Cuculi nostri fastus est, & perniciosior persuasio. Hic enim cum Præceptore quoq; suo stolidè congressus, ita eum pietate, doctrina & modestia superauit scilicet, vt encomium canens, Præceptorem suum, hominem agrestem, tetricum, indoctum, atq; adeo asinum, siue Caballum Cumanum dicere ausit, à quo quid discere quis possit, ait, cum ipj fontes sitiant.

Istam verò prætumidam arrogantiam Cuculi eò minus mirum, quòd ad eundem propè modum, de alijs præclaris Ecclesiæ D. luminibus, magno, sed impio & inepto supercilio pronunciet. Postquam enim D. Lutherum cum Oecolampadio conferre instituisset, ait: Etsi Lutherus eloquentia in sermone vernaculo, &c. insignis fuit, tamen & doctrina, & Antiquitatis Ecclesiastica cognitione, trilingui eruditione, & modestia etiam, illo multò superior fuit Oecolampadius. De Bucero autem affirmat, vnam pagellam commentariorum eius, vel in Euangelium, vel in Epistolam ad

Pag. 61. Apolog.

Ibidem.

lam ad Romanos, plus habere solidæ, seuerioris & confertæ doctrinæ, quàm ternionem in pluribus D. Lutheri scriptis. De alijs in specie quid sentiat non dicam, ut quando scribit: Nec hic mihi planè ignotus est: Et: Nec is mihi cæteris, qui argumentati sunt, doctior vnquam visus est, & similia, quid de vniuersis & singulis pronunciet, quomodo vno fasce omnes complexus, inscitia & ruditatis accuset, audiamus. Nullum (inquit) in Disputatione adductum fuit argumentum, (nullum inquit) ideo ad nullum mihi fuit respondendum, nisi fortè Sophismata argumenta sint, quæ tamen adeò pueriliter, adeò infæliciter, & plerunque ex scripto recitata sunt, ut in auditorum gratiam, formanda respondentis fuerint. Et rursus: In publico Disputationum congressu, ommissis iuuenibus, ut iussus fueram, Doctores aliquot Theologos amanter hortatus sum, ut eruditè argumentarentur & placidè. Sed hos deteriora, minus què speciosa, quàm ab ipsorum discipulis adducta erant, adduxisse, postea comperi. Et alibi.

Pag. 30.

Pag. 21. Apol.

Pag. 40.

Pag. 71.

Vicerunt inquit, multi vnum, sed Paralogismis, Solæcismis, Barbarismis, Pasquillis, conuicijs, dicacitate, longis logis, reprehensione viuorum, & insectatione mortuorum. De seipso autem dicit, etiam aliorum testimonio, sese veritatem modestè exposuisse & demonstrasse. Et: Ex actis publicis, quid ipse, & quomodo præstiterit, cognosci posse, & sexcenta alia.

Pag. 71.

Pag. 76.

Hæc nimirum Calvinistarum modestia est. Oro autem te lector humanissime, an non agnoscis Cuculi cantum, coccysimis suis sibi ipsi applaudentis plurimum? vides ne ingredientem summis vnguibus? intelligis ne, quomodo extensis commotisque alis, ipsum cælum territasse, sibi videatur? Et quomodo tibi placet hic Theologus, qui sibi ipsi ita placet, ut non tam Peleus in Machæra. Atqui quàm iniquè comparatum est?

B

Olim

Olim tritum erat illud: Loquente auro, nihil pollet cuiusquam oratio, sed hodie aliter res habet, & coccyfante quouis Cuculo, nihil pollet cuiusquam eruditio, res tantò indignior, quantò stolidus Cuculus precioso auro est inferior. Quàm verè dixit Hieronymus: Arrogantiâ difficiliùs caremus, quàm auro & gemmis? Planè enim mihi persuadeo, Cuculum hunc, eruditionis umbram, nec auro nec gemmis, etsi posset, cuiquam venditurum. Usque adeò verum experimur illud Chrysostimi: Facit arrogantia, vt homo ignoret etiam seipsum, ita enim ex fastu venter Cuculo intumuit, vt nec videre, nec nosse seipsum amplius possit. Sed vt ad te redeam, mi Cucule, rogo te per eruditionem tuam, omnibus numeris absolutissimam, ne ita tollas cristas, quasi verò non norimus nos inter nos. Ne quæso pennas nido maiores, vsque extendas, sed redi ad te ipse, & tecum habita, metire te tuo pede, & pone ingens supercilium, neque enim (ne erres) digito cælum attingis. Da ergo operam, ne quid nimis, & ad aliorum te demitte mediocritatem: video sanè pulmones tibi plurimum intumuisse, vt periculum sit, ne fastu suffocaris, sed si obtemperare velis, nec Hippocrate, nec Theophrasto opus erit, umbram duntaxat metire tuam, & deprehendes eundem te esse Cuculum ambitiosum, qui semper, vt curque amplius etiam nunc pulmones turgeant. Vel Epaminondam duce[m] Thebanum tibi ob oculos pone. Is enim cum feliciter in Leuctris pugnasset, postridie tamen, squalidus, contrà ac solet, in publicum progressus est. Amicis verò sciscitantibus, quidnam molesti accidisset? respondit, nihil sanè: Sed heri sensi me plus æquo ob victoriam mihi placuisse, cuius gaudij intemperantiã hodie castigo, quòd si sic ille, victor, quantò magis tu, qui adeò infeliciter pugnavisti, te ipsum cohibebis. Cogita illud Salomonis: Laudet te alienus, & non os tuum, extraneus & non labia tua. Et illud Apostoli: Ne sitis prudentes apud vosmetipsos, non arro-

gantur

Hieron. Reg. Mon.
de virt. Humil.

Ch. i. folio. ser. de
Olia.

Sal. prouerb. 27
Rom. 12.

ganter de vobis ipsis sentientes. Ne quis arroganter de se sentiat, sed ita sentiat, ut modestus sit & sobrius, & similia. Considera illud antiquæ vetustatis, cuius adeo studiosus vis videri. Graue vulnus est arrogantia, inquit Chrysoſtomus: & rursus: Omnium vitiorum fons, & mater omnis mali est fastus. Ille idem, quam sedulo te monuit, ut omnium postremus (postremus aut non primus) esse velis, etiamsi ad ipsum eruditionis & virtutum culmen conscenderis. Et ut alia omittam, nemo Apelles te melius pinxisset, quam is ipse his verbis: Nihil certè arrogantiam peius atque superbiam, quæ mentis quoque vires, natura hominibus concessas, ita deiecit, ut amentes ex prudentibus, & animo stolidos efficere videatur.

Chrysoſtomus. De
prof. & Euange-
lij.
" Ser de Oſia.
Hom. de profc.
Euan.
Chrysoſt. Matth.
cap. 18.

Quemadmodum enim si quis statura cubitus sit, instar montium tamen, imò altiorem etiam se putat, & ideo seipsum quasi montes excessurus, erigat, nullū aliud insaniam eius argumentū quereremus: Sic cum inflatum videris hominem, qui meliorem se ceteris arbitratur, contemniq̃ se opinatur, si ceteris hominibus conferatur, nullum iam aliud signum vacordie hominis exquisas. Tantò quippe ridiculosior est ijs, qui natura insaniunt, quantò ipse spontè hunc morbum sibi iniecit. Hæc mi Cucule, si tecum paulò perpenderis altius, nihil ultra peram sapiens, nec ut soles, posthac gloriaberis, quasi aut Ithum expugnâris, aut Arginum Clypeum abstuleris.

Scabies Cuculi.

CAP. IIII.

Cuculus etiam scabiosus est, hinc Germanis natum prouer-
bium: Cuculo scabiosior, ita eum ceu ignominia quadam ob-

B 2 impie-

impietatem natura notatum voluit. Et si autem ab omni scabie sese alienissimum velit noster Cuculus, tamen quovis alio inferior est. Neq; enim ut ceteri vna tantum, sed varia & multiplici, eaq; contumaci & penè incurabili laborat.

Scabies Calvinistica.

INiquissimo sanè fert animo Cuculus, Cinglianum se dici, & Christianus sum inquit, à Christo Iesu capite denominandus. At qui
 pag. 72. mirum nobis est, cum Iesuitas tanto operè commendat, non Iesuitam
 pag. 53. sese in ipsorum gratiam dici voluisse. Sed audi mi Cucule, si Cuculus non es, quare coccyzas? Quare nobis per calumniam consubstantiationem tribuis? Quare in verbis Cœnæ Metonymiam fingis? Quare signo nomen solum rei significata tribuis? Quare doctrinam nostram de Cœna Domini, pestilens fermentum dicitis? Quare non Capernaïticam, sensualem, & qua dentibus corpus Christi veratur, manducationem docere, impudenter scribis? Quare doctrinam nostram de Cœna Domini figmentum vbiq;isticum, vbiq;itariam chimæram, ementitam vbiq;itatem, pro candore tuo appellas? Quare tandem Dauæi illius impurissimi impietatem de Christi adoratione, siue excusare, siue palliare conaris? Et ut vno verbo dicam, quare Christianum te dicitis, & Christo contradicis, ut Augustinus olim de Donatistis scripsit? Ex his nimirum vel cæco etiam satis apparet, quo loco sint res tuæ, & qui his iudicijs scabiem tuam non animaduertit, nescio an sacerdotis officio ritè fungatur.

Augustin, Epist.
171,

Scabies Anabaptistica.

Hanc verò luem duplici ratione eluere nititur. Primò conuertiendo, nam Præceptorem suum hominem miserum, mancipium

cipium, & qui corymbos tantum nectat, cui etiam per salutem animæ suæ iuranti, nemo cordatus fidem habeat, piè calumniatur. Sed cum conuiciari, & ad rem respondere, plurimum differant, nos suo auctori conuicia reddimus, atq; ne ingrati videamur, illud Hieronymi superaddimus: potius vitam tuam ordinare discere, quàm carpere alienam. Et ad alteram responsionis eius partem accedimus, qua dicit: Si Anabaptistis aliquid affirmantibus fides habenda est, tum verò maxima pars Theologiæ tuæ periclitatur. Eruditum verò responsum, de capis quaeritur, & de alijs responderetur. Neq; enim, an confessio & doctrina Anabaptistarum vera, hoc est, verbo Dei consentanea sit, quaestio est, sed an hæc ipsorum doctrina verè sit, quam tum professi, & vobiscum per omnia de Cæna Domini consentire se, confessi sunt, ita vt ne verbo vnico illam vestram oppugnarint. Quod vt lector cognoscere certius possit, pagellam illam, vnica enim tantum est, inspiciat, & ex mutuis Cuculorum vtrinq; aditis Coccysimis, nos nihil finxisse deprehendet.

Pag. 61.

Hieron. ad Ceslan.

Pag. 62.

Colloquium Franckentalense.

Scabies Stenckfeldica.

Quamquam autem doctrinæ Anabaptistarum & Stenckfeldianorum de Cæna Domini tanta sit cognatio, vt ne ipse quidem Argus discrimen videre possit, tamen vel ex abundanti Cuculo demonstratum fuit, coccysmos quarundam eius Thesium, prorsus Stenckfeldij cantum referre. Cum autem nihil ne in speciem quidem, quod opponat, habeat, & verò tacens consentire non immeritò videatur, quomodo à prurigine illa liberare se porrò velit, ipse viderit. Neque enim sacrum silentium prætexere ei licet, cum non ignoret illud Hieronymi: Nolo quenquam in suspitione hæreseos patientem esse, ne apud nos, qui ignorant innocentiam eius, dissimulatio, conscientia iudicetur, sit aceat.

Hieron ad Pam.

Lepra Ariana.

Quod Tropis omnia completeret Cuculus, & prædicationes de Filio Dei non inusitatas, sed partim proprias, partim figuratas diceret, admonitus fuit, ne tandem Arianismum profiteretur. Dupliciter itaq; respondet: primò confessionem de Diuinitate Filij Dei Iesu Christi synceram, vtinam sincero corde, opponit, sed de eo ipse viderit, de illius enim potissimum corio luditur. Deinde verò stolidum Enthymema esse ait, ipse Terebintho stolidior. Verum enim atq; adeò nimis verum esse, cum alia plurima, cum gregalium eius, Syluani & Neuseri funesta exempla loquuntur. Nam quòd fratris sui Iscariotis (qui itidem vt ipse Magistrum & Præceptorem ingrato & impio ore prodidit) exemplo infelici tueri se conatur, nihil promouet. Etenim vt illud præteream, scelus id fuisse, non in doctrina errorem aliquem, de quo nobis sermo est, istud si potest, probet Cuculus ex doctrina Christi defluxisse, quòd peccauit Iudas. Sicut re illud de Gribaldo huc pertinet, qui nec professione Theologus, nec nostros audiuit, sed & hanc & Calvinianam lepram secum Tubingam à vestris proculdubio acceptam attulit, ad quos etiam postquam clanculum & insalutato hospite Tubinga discessisset, confugisse, constans fama fuit. Illi autem de quibus diximus, à Calvinismo ad Arianismum, & ab hoc ad Mahumetismum etiam alter, tanquam per gradus conscendit. Quod vbi miser tandem agnosceret, publicè testatus est, cum hæc sua manu scripisset: Quicumq; vult cauere Arianismum, caueat Calvinismum.

Neq; verò soli Tropi vestri sollicitos nos faciunt, sed quòd arma nobis nostra, è manibus à vobis extorqueri, & Arianis subministrari etiam, proh dolor, videamus.

Etenim præcipuas de æterna Filij Dei Diuinitate sacræ scripturæ

prura sententias ita eneruarunt interpretes vestri, ut non solum pri nunc ijs hostes Ariani commodè possint, sed & hoc nomine nobis plurimum insultent, vobis interea in sinum effusè ridentibus. Et ne de alijs plura dicam, cum exempla obuia ubiq; sint. Tu, tu inquam, ô Cucule, dictum Christi: Pater maior me est, pro publica lectione de diuinitate Filij Dei interpretatus es, quod si ratione diuinitatis, Pater & Filius differunt ut maius & minus (quocunque prætextu utaris) quàm procul ab Arianismo absis, qui non videt, Tiresia cæcior est. Non ignoro quo Præceptore ista didiceris, sed quare ab Orthodoxo vetustatis consensu, vos tanti Antiquitatis heluones turpiter dissidetis, quibus cum Arianis quod res esset, facillè quantum interesset, ne ad diuinitatem referri paterentur, animaduertentur, quod sequentia perspicuè ostendunt.

Theophyl. cap. 14. in Ioan.

Dicent heretici: secundum quid venit ad Patrem Christus? secundum quod Deus, vel secundum quod homo? Quia secundum quod Deus semper in cœlis erat, & inseparatus à Patre: secundum HUMANAM igitur NATVRAM maior eo dicitur esse Pater.

Athanasius Disputatione contra Arium.

Secundum id quod homo est, non solum Patre, verum etiam angelis minor est.

Ciryl. cap. 14. in Ioan.

Minorem Patre Filium, in quantũ homo factus est, credimus.

Augustin. Tractat 18. in Ioan.

Verbum caro factum est, & habitauit in nobis: Hac carne minor est Patre. Ita Pater & equalis & maior: Equalis Verbo, maior carne. Equalis ei per quem fecit nos, maior eo, qui factus est propter nos.

Idem

Idem Tractat. 78. in Ioan.

Quid igitur hæretice, cum Christus Deus sit & homo, loquitur ut homo, & iam calumniarè Deo? Ille in se naturam commendat humanam, tu in illo audes deformare diuinam? Infidelis, ingratus, ideo ne tu minus eum qui fecit te, quia ille dicit, quòd sit factus propter te? Aequalis enim Patri filius, per quem factus est homo, ut minor esset Patri, factus est homo, quod nisi fieret, quid esset homo?

Ibidem.

Ego & Pater vnum sumus. Vnum sunt secundum id quod Deus erat Verbum: & maior est Patre, secundum id quod verbum est factum caro. Vbi & hanc Cuculis admodum necessariam admonitionem addit: Hoc (inquit ille) attendat Arianus, & hac attentione sit sanus, ne contentione sit vanus, aut quod peius est, insanus.

Ex quibus omnibus manifestissimum esse puto, tanta scabie, & prurigine adeò incurabili infectum Cuculum, ut eam neque Rhenus, neque Danubius, nec ipse etiam Iordanis, etsi non septies tantum, sed & septuagies septies in eo lauerit, abluere, nec Elisa ipse, si sua manu locum lepræ tangeret, sanare saniem istam possit.

Quæ cum ita habeant, quot quot consultum sibi rectè volunt, istud Hieronymi cogitent: Iuxta vulgare proverbium, vnius pecudis scabies totum gregem commaculat, igitur & scintilla statim, ubi apparuerit, extinguenda est, & fermentum à massa vicina semouendum, secandæ putridæ carnes, & scabiosum animal à caulis ouium repellendum, ne tota domus, massa, corpus, & pecora ardeat, corrumpatur, putrescat, intereat.

Hieron. cap. 5
ad Gal.

Cuculi

Cuculi impietas & ingratitude.

CAPVT V.

VBi adoleuit impius & sceleratus Cuculus, nefariam rem audet, nam carrucam, qua incubante ipse natus est, à qua magna sedulitate nutritus, cuius etiam alis ab omni tempestatum iniuria protectus est, crudeliter laceratam, deuorat. Hanc pro nutritione rependit vicem Cuculus, dignus profecto, quem natura perpetuâ scabie notatum signarit, & quem aues ceteræ tanquam portentum oderint atq; fugiant. Sed quid noster Cuculus? an non Cuculum ingratitude æquat, impietate superat? Si enim sermo animi index est atq; character, si inquam coccyismi Cuculum, ut aures asinum produnt, ecce tibi discipuli in Præceptorem gratitudinis monumenta hæc atq; trophæa.

Conuiciorum series.

PRæceptorem suum ait esse calumniatorem, criminatorem, sophistam, hominem traditum in mentem reprobam, facientem quæ minimè facere conueniebat, oppletum inuidia, oppletum malignitate, superbum, gloriosum, contumeliosum, susurrone, implacabilem, immisericordem, inuentorem malorum, expertem charitatis, conseruos suos hostiliter cadentem, viros grauissimos inhumanissimè traducentem, iniurijs ac mendacijs putidissimis alios deformantem, mortuos refodientem, defunctis maledicentem, pios Magistratus atrocissimis contumelijs afficientem, fontem aquæ carentem, nebulam turbine agit atam, prætumidam vanitatem loquentem, per lasciuas carnis cupiditates alios inescantem, pios omnes maledictis proscindentem, leonem plumbeum, cuius os luteum, vngues plumbei, Aspitem, cui venenum sub labijs. Tribuit ei criminationes, sophismata, os falsiloquum, linguam fraudulentam, linguam ubiq; perambulantem in terra.

Scriptum Præceptoris sui appellat calumnias, calumnias mon-

C

strosas,

*strosas, sagittas acutas, scriptum truculentissimum, carbones iu-
niperorum, & vt Spiritum lagenæ simul profundat, ipsum Satha-
nam, cui dicendum, increpet te Deus.*

*Et hoc quidem huius sententiæ vestibulum tantum est, &
navis prora, in fundo quis nobis thesaurus erit? hæc titulus habet &
programma, quid igitur in progressu de hoc conuiciatore nobis non
pollicebimur, cuius in ingressu tanta est illiberalium conuiciorum
liberalitas? Cretenses, aiunt, Citharæ pulsu olim aggressos esse præ-
lium cum hostibus. Etsi autem hic noster Cretensis sit, & in cæteris cro-
tizet cum Cretensibus, ipsi tamen certamen cum Præceptore à conui-
cijs exordiri placuit, vt ostenderet, sibi lingua bellare belle propositum.*

*Etsi autem eadem semper oberrare chorda non est iucundum,
tamen vel inuitis pergendum est.*

*Facit igitur Præceptorem, suum Cuculus, hostem, hostem in-
fensissimum, alios malè tractantem, alios in nomina exponentem, ho-
minem verecundia fines dudum egressum, iniquissimis præiudicijs
alios grauantem, odio & æmulatione ardentem, quæcumq; splendida
bilis dicat, euomentem, vanitate tantum & odio pugnantem, Chri-
sti nomen inuocantes hostiliter insectantem, aliorum innocentiam
falsò traducentem, sibi ipsi omnem fidem derogantem, hominem in-
felicem, aduersarium infestum, canem rabidum, hominem à quo
nemo bonus non malit reprehendi quàm laudari, magnos viros ho-
stiliter perstringentem, multa falsa de alijs affirmantem, aliud in
lingua promptum, aliud in pectore clausum habentem, iuuenili sim-
plicitate studioforum abutentem, hominem aditu difficilem, alieni
honoris iniquum exactorem, qui domo plerumq; absens, vbiq; uitatis
beneficio conueniri non possit, hominem miserum & infelicem, cui
nec ara nec fides, & tamen data fidei iniquum exprobratorem, ho-
minem qui etiam inter pocula per salutem animæ suæ iurare fre-
quenter ausit, hominem temerarium, vsq; adeò temerarium, vt nihil
suprà, cuius temeritas per omnem Germaniam etiam lippis & ton-
soribus nota sit.*

Macto

Macte virtute puer, sic itur ad astra, & bene tu quidem facis Cucule, ut hoc potius quam quicumq; alio gladio ingulandum Præceptorem credideris, esse enim hunc præceteris acutissimum Thearidas olim dixit. Qui cum cote gladium acuisset, interrogatus tandem, nunquid acutus esset? respondit acutior quam sit calumnia, sed progrediamur.

Bis vel ter quod pulchrum est, vulgò dicitur, ideò & Cuculus coccysare hoc modo pergit.

Præceptorem conuiciatur ut hominem importunum, hominem maledicum, Cacodæmonem, qui ad Senatum Basiliensem literas calumniatrices scripserit, cuius apud prudentes non maior sit, quam alicuius agrestis & ebriosis sacrificuli in sequantis autoritas, qui ut inimicum confodiat, etiã amicis obesse non dubitet, Echinum intractabilem, canem intra putei angustias, Mephitim, Vulcanum, follem mendaciorum exhalantem, terræ Filium, hominẽ qui Eleemosyna vixerit, quem Eleemosynæ largior vsus ex famelico vomentem reddiderit, hominem curiosum, ad maledicendum quam benedicendum promptiorem, sacerdotibus Ethnicis deteriorem, alijs per calumnias tam absurda tribuentẽ ut credi non possint, hominẽ in Ecclesia Dei tumultuantẽ, Bacchanalia palam viuẽtem, choræas exercentem, in conspectu Ecclesiæ, hodie tot locis Europæ lugentis, tripudiantem, dentata tantum charta alios confodientem, calumnijs interea sua tuentẽ, etiamsi Ecclesiæ doctrina ruat à culmine, hominẽ impetentem alios sine causa, impetentẽ alios præter meritũ, qui in cœnobiorũ latebris lingua tantum & latratibus bellare soleat, hominem post lautã conuiuia Bacchico Zelo æstuantem, conuicijs tantum & mendacijs causam suam agentem, personam tantum aliorum insectantem, causam deploratissimam agentem, hominem argumentosum, qui & cum animæ suæ periculo, atque diris vini cyathos exhauriat, qui ita sibi fidem faciat, ut inter pocula eret, habeant sibi mentienti fidem, nam & se ipsis mentientibus

crediturum esse, hominem cui larua detrahenda, a sinum sue cabal-
lum Cumanum, cum Diogene Cynico consentientem, Homericum
versum de muneribus vsu approbantem, in Christi militia seculi lu-
cra captantem, turbatorem Ecclesiarum, Aularum, Academia-
rum, piarum etiam Oeconomiarum, conturbantem Israel, multa
de alijs sceleratè confingentem, turbatorem conscientiarum, men-
dacijs putidissimis tantum agentem, Araneum qui ex seipso men-
daciū proferat, sicut ille fingit ex seipso telum, per duellem noto-
rium, per duellem publicum, nulli hominum ordini, nulli etati, non
mortuis non, viuentibus Dei seruis, si irasci ac maledicta spargere
cœperit, parcentem, viros doctrina illustres traducentem & exagi-
tantem, alienum à pietate, alienum à virtute, alienum à meritis
in Rempublicam, in alios tantum debachantem, hominem contem-
ptu potius quàm vlllo responso dignum.

*De Augiæ stabulo aiunt tantum habuisse fimi, quantum ter
mille boues plurimis annis non possent reddere. Hinc de re mo-
lesta & difficili dicitur, Augiæ stabulum repurgare. Verùm si quis
has sordes Cuculi nostri, vno quasi cumulo simul possit intueri,
miror nisi id stabulum purgare, quàm has tantas eluere malit, tan-
tas inquam, vt ne ipsum quidem mare (quod omnia mortalium
mala proluere dicitur,) etiamsi in eo nauies (quod de canibus rabi-
dis fieri aiunt) immergantur, proluere eas possit. Sed pergo.*

Præceptorem suum ait esse hominem in aliorum scripta temerè
inquisitionem instituentem, pijs Magistratibus passim præscriben-
tem, sua commenta alijs vt subscribant, obrudentè, Iureconsultis,
Medicis, Philosophis, bonarum artium Professoribus, tanquam
prophanis hominibus iudicium de controuersijs religionis omni-
no eripientem, ab alijs vt sese iureiurando ad paucorum Theo-
logorum placita, per omnem vitam probanda obligent, requi-
rentem, Theologum indoctum, qui personam quam sustineat,
nequa

nequaquam tueri possit, qui velit omnes cæcos esse, quo Strabus ipse inter cæcos regnaret, inhumaniter alios & scythicè adorientem, suos quoq; collegas malè tractantem, quibus notus magis quàm charus sit, huius ætatis Diotrephem, primatum inter fratres expetentem, fratres barbaricè et Cyclopicè tractantem, cui placeat illa vox Augustino tantopere improbata, quod volumus sanctum est, cuius fraternitas aut coniunctio nemini sit expetenda, hospitem Ericium, qui eijciat eos, à quibus ipse vocatus sit, qui ita cum collegis suis uiuat, ut vel per syncretismum cum ipsis coaluisse, prius credi non possit, nisi exhibitis ea de re literis testimonialibus fidem faciat, hominem cum quo nemini conueniat, nec cum quoquam mortaliū diu conuenire possit, nisi qui in ipsius uerba iurarit, qui olim multa benè & rectè concesserit, quæ hodie malè & falso rursus neget.

Venit mihi hoc loco in mentem Diogenis Cynici dictum, is enim Grammaticos & Poetas stultissimos sibi uideri, dicebat, quod aliorum mala, ut Ulyssis & Jociorum atq; similia, tanto studio colligerent, & de suis ipsorum non cogitarent. Sic admodum stolidus est Cuculus noster, qui dum sua mala aut ignorat aut negligit, aliena & quidem ementita siugulari industria exagitat.

Sed uideamus quomodo Sisyphus hic perpetuò sed irritò labore suum saxum uoluat.

Præceptorem suum ait fines humilitatis Theologicæ egressum, ignem igni addere, hominem cuius pestilens magis sit amicitia quàm inimicitia, cuius etiam amicitia planè recusanda sit, sicut lenti securidaca, hordeo festuca, quæ Aegilops dicitur, hominem qui pestilenti fermento massam doctrinæ Christi corrumpere non desinat, qui sibi ipsi in doctrina nequaquam constet, qui constantiæ laudem sanè mereatur, sed in sola inconstantia, Amphibenam, Proteum, nostri seculi Momum, qui res suas diuersis et pugnantibus rationibus agat, qui eadem aliàs laudet, aliàs damnet, censorem, qui eosdem nunc laudet, nunc in se seletur inhumanissimè, hominem ferulus subij-

ciendum, concionatorem Ecclesiasticum, consiliarium Aulicum, Bebenhusianum Monachum, Professore ironice, venatorem, Volaterranum, Metiochum, scarabeum Olynthiacum, qui semel septa verbi Dei egressus, ita sese in circulum vbiquitarium conijecerit, vt egredi ex eo iam amplius non possit, varie sese torquentem, in omnes formas sese transformantem, seipsum etiam miserè conficientem, honestis & doctis viris apud heroicos viros nigram notam maledicendo aspergentem, artis conuiciandi peritum, eminus tantum pugnantem, & interea strenuè sibi cauentem, doctorum viro- rum, Bezae, Bullin^g eri conspectum etiam fugientem, Bonasum, Sophistam, qui eminus tantum conuicijs, mendacijs & charta denta- ta pugnet.

His quidem moribus Cuculus mihi noctua potius quàm Cucu- lus esse videtur. De ea enim Plinius refert, quòd eum maiori hosti- lium auium numero se circumdatum videat, resupina & in arctum collecta, rostro, pedibus & unguibus pugnet: sic ille rerum & argu- mentorum vi se superatum videns, conuicijs, calumnijs, & quibus potest ex iracundia coaceruatis conrumelijs, causam suam frustra tueri nititur. Sed videamus in conuiciorum quodam quasi labyrin- tho amplius oberrantem Cuculum,

Præceptor em suum vocat Apendium tibicinem, qui ædili- tatem gerat sine populi suffragijs, actorem pariter & Iudicem sue cause, benignum Magistrum ironice, qui à se dissentientes solo (ipse dixit) velit compestere, prælatum, prælatum qui velit esse formidini sed non vtilitati, agresti ingenio, blateronem, in alios atro- cissime iniurium, qui sibi permittat quæ ira & libido dicter, Ab- batem qui superbe agendo velit alios sibi obedire strictissimè, ipse superioribus obedire recusans, præpositum, qui pati correptionem non possit, qui Spiritum lagenæ eructauerit, multa contra conscientiam & dicentem & facientem, in quo intelligentiæ lumen iusto Dei Iudicio sensim extinguatur, Charitatem, characterem serui
Ie. u.

Iesu Christi non habentem, lenitatem & mansuetudinem suam nequaquam probantem, pios doctores (immani odio aestuantem,) turbatæ Ecclesiæ, hypocrisios & periurij falso insimulantem, Apostolum ubiquitatis, legatum Romanæ sedis, aliena curantem, rerum alienarum inspectorem, Ecclesiæ turbatorem, lucem Synodi reformidantem, applausorum tantum numero & multitudinem sanctissimæ & inuictissimæ eius causæ derogantem, causæ suæ diffidentem, Porphyrimum serpentem, edentulum, qui plus mali cogitare & loqui possit quàm nocere, mendacijs alijs insidiantem, sophismatis & fallacijs pugnantem, mancipium, fugitiuum mancipium, Athleticè pugnantem ironicè, Sophisticantem, in cuius argumentis nihil nec sacrum nec sanum.

Tu verò mi Lector, quid in hoc homine sacrum aut sanum esse censeres? Thaletem dixisse aiunt. multa verba ostendunt hominem parum sapientem. Is si audisset Theologum tot inepra profundentem conuicia, quid dixisset: nisi Melitide Homericò stultiorem eum esse, & qui indigeat nasturtio. Sed audiamus coccysimos suuissimos.

De Præceptore suo ait, esse hominem, cuius orationi nihil sit deferendum, qui multa vera esse affirmet, quæ sint falsissima, sua nimis impudenter affirmantem, alijs falso quòd non sentiant tribuentem, Magorum more de verbis litigantem, rationis humanæ hostem, hominem barbarum, vomica incurabili laborantem, chirurgum hulus attingere non audentem, paralogisimis ludentem, plurima fortiter affirmantem, sed ne quidem timidè probantem, falsum testimonium contra proximum dicentem, mendacia proferentem, & veritatem occultantem, cui non sit religio, alijs veram sententiam derogare, & falsam affingere, hominem coram tota Ecclesia abominabilem, prætumida animatum fiducia, more homicidarum nulla humana Iudicia verentem, cui sua ipsius mendacia
mentian-

mentiantur, cui nemo qui nouit fidem habeat, impium nugatorem, cuius etiam quæ vera sint, admixta tamen falsa habeant, iunioribus confusione sua fucum facientem, cauillatorem, sub quouis lapide scorpionum querentem, insidiosa determinatione agentem, sua vitia ne animaduerti ab imperitis possint, pingentem, inhonestas mulierculas cerussa Scibioq; facies pingentes, ne rugæ deformes appareât, imitantem, mente lubrica hominem, alterius verba torquentem, cuius omnes cogitationes ad nocendum, absentes inhumanissimè traducentem & exagitantem, pijs insultantem, strophis & mendacijs pugnantem, hominem dignum qui paulò post fiat exemplum Iudicij diuini, imperitis fucum facientem, toti Ecclesiæ Dei molestum, Blateronem, verba Cœnæ Domini stolidè intelligentem, verba Cœnæ Domini ad confirmandum commentum de corpore Christi in pane latitante stolidè torquentem, verbis Cœnæ Capernaïticum & vbiq; stulticum sensum affingentem.

Hic respiremus paululum, & quidem memini nunc, quæ de serpente Amphibene Plinius scribit, geminum scilicet ei esse caput, hoc est, & ad caput & ad caudam, quasi parum esset inquit, vno tantum ore fundi venenum. Sed si ei tot essent ora, quot Argo oculi, si, puto, sint linguæ centum, sint oræque centum, plus ne venenatissimorum conuiciorum fundere posset, quàm hic Cuculus, tamen eorum ne adhuc quidem finis est.

Præceptorem ergo suum amplius posteritati commendaturus, facit illum hominem profectò miserabilem, tam inepta Sophismata, hoc tam erudito seculo proferentem, vt iuuentutis commiseratione dignus sit. Stolidi mendacia, perinde ac mera oracula obrudentem, censorem, sed sine populi Dei suffragijs, cachinnos ædentem, hominem sacramentosum, cuius mendacia si ad Syllogismi leges reuocentur, quàm putida, putrida, purulenta, virulenta

lenta sint, facile deprehendi, quod modis omnibus falsum est, pro confesso tamen sumentem, garrientem, sibi ipsi turpiter contradicentem, ex eodem ore calidum & frigidum efflantem, quod dextera dedit, sinistra eripientem, logomachia ludentem, hominem sine mente & fronte, oprimo & innocentissimo cuiq; maledicere audentem, hominem miserum, tantum conuicia facientem, in quo iuuentus triste exemplum cæcitatæ & mentiendi libidinis habeat, cui de sensibus ad discrimen boni & mali exercitatis, nihil constet, verba Cœnæ stolidè accipientem, bellis similitudinibus ludentem, qui ira impeditus, vt verum ne cernere quidem possit, de alijs etiam dicta calumniosè de se interpretantem, sic loquentem, vt quid dicat, ne ipse quidem intelligat, homonymijs vocabulorum ludentem, aliena dicta sinistrè interpretantem, Corymbos neſtentem, miserum mancipium, cui per salutem animæ suæ iuranti, nemo credat, hominem in crimine falsi sæpius deprehensum, cui corui luscinijs sint honoratiores, graculum, scurriliter alios irridentem, irridendos alios propinantem, hominem facetissimum, cui paralogisanti nemo facile surrexerit, cuius argumenta digna quæ cedro minoquæ notentur, cui Carneadeum acumen tribuendum scilicet.

Memini iam, Cuculum supra dixisse, velle se Præceptori respondere: petat peritum suæ artis, se enim conuiciari nunquam didicisse, quod si artem hanc, quam vocat, nondum didicit, & tam fœlix nunc est, quid futurum putas, vbi amplius profecerit, & aliquam eius peritiam ex vsu & exercitatione contraxerit?

Pag. 32.

Sed videamus quomodo perpetuo conuiciorum tenore Cuculus noster progrediatur.

Præceptorem & in eo ridendum propinat, quod ait, peregrinam sententiam alijs sycophanticè eum affingere, suum commentum alijs sine fronte & mente tribuere, hominem audacter admentientem, quamuis nemo bonus, nemo prudens fidem habeat, quæ ille verè doceat, hunc furenter negare, Aristarchum, qui infide-

D lium

*lium & hypoocitarum patrociniū suscepit, cū aliorum de-
 ctor esse velit, tamen in luce meridiana cæcutire, nusquam sibi con-
 stantem, fœdē sibi ipsi contradicentem, quòd antiquitas cum Cal-
 uinistis non faciat, puridè mentientem, antiquitatem contumelio-
 sè insectantem, eruditæ antiquitati derogantem, eius dicta pesti-
 ma fide citantem, & fallacia compositionis & diuisionis corrup-
 pentem, hominem à Musis & Gratijs alienum, Turneissero simil-
 limum, qui de rebus longè distitis impudè mentiatur, lucem cum
 tenebris ineruditè confundentem. Qui Sathanam autorem esse di-
 cat omnium, quæ Ethnici in Philosophia, legibus, arte medica,
 radio diuinæ lucis scripserint, cui nemo non primas deferat in male-
 dico & furioso scribendi genere, hominem malæ conscientiæ, qui nul-
 lo cum successu, sed æterno suo cum dedecore, absens, dentata tantum
 charta agat, absentibus fanda et nefanda affingentē, quasuis fabu-
 las tanquam oracula amplectentem, Heroëm Mauortium, contem-
 nentem pacem, appetentem gloriam, meliores sese contumelia im-
 meritò afficientem, cuius amentia magis magisque nota fiat omni-
 bus hominibus, scrutantem iniquitates, perscientem scrutinium
 scrutatum, scrutantem cor profundum, & intimum cuiusque,
 vindicis Dei manum commeritum, dignum quem suâ sagitta iacu-
 letur Deus, qui plaga repentina afficiatur, cuius linguam Deus
 faciat impingere super seipsam, qui sit triste exemplum contem-
 ptoris diuinorum oraculorum, hominem detestabili audacia, se-
 quentem carnem, incedentem in impura cupiditate, dominatus
 despicientem, audacem, sibi ipsi placentem, dignitates conuicijs
 incessentem, nihil aut neminem horrentem, Papam, ante victoriam
 encomium canentem, hominem mordacissimum, infestissimum,
 cuius malæ conscientiæ signa tot eius mendacia & calumniæ,
 toto orbe Christiano teste, alijs iuueniliter insultantem, qui se sæ-
 pius turpiter dederit, per similem homini in profundo luto iacen-
 tens,*

rem, qui omnes alios immodestia & maledicentia longissimè superet, hominem sua opinione omnium hominum doctissimum, soricem, qui suo se prodat iudicio, astute sibi cauentem, de rebus inauditis Monachaliter pronuntiantem, stolidè argumentantem, Magistrum nostrum, alijs Magistratibus quid velit fieri præscribentem, conycleratissimè mendacem, alios ad tribunal Christi imperiosè reuocantem, ad maledicendum venundatum, atroces iniurias spargentem, seruis Dei iam diu & horribiliter etiam maledicentem.

Sed quò abis, mi Lector, ne quæso molestum sit quæ restant audire: abutor iamdudum fateor, tua beneuolentia, & : quid, dices, ad me redundat vtilitatis ex his conuicijs? Sed audi: Vespasianum Imperatorem ex lotio etiam lucrum fecisse aiunt, adeò ex requaui odor lucri bonus est: dabimus ergo & nos paulò post operam vt emolumentum aliquid ex his etiam conuicijs capiamus, modò mora molesta non sit.

Tribuit igitur Præceptorì gratitudinis ergò, pro collato summi gradus testimonio varias offensas, pugnas exitiosas, iniurias minimè vulgares, asseuerationem vanam & calumniosam, verba funesta, οὐσφιμα, contumeliosa, offendiculi plena, intemperiem, tetricam & ineruditam doctrinam, maledicentiam rabiosam, insolentiam, quæ viris cordatis displiceat, mendacium & vanam iactantiam, paradoxa noua, insulsa, agrestia, voces calumniosas, concertationes furiosas, non necessaria scripta, motus, turpissimum præiudicium, recentes fabulas, sordido condimento oblitas, chartam dentatam, Cuculi cantum, βωμολοχία, scurrilitatem scripturandi, perturbationem tranquillitatis, caninam facundiam, insultus, crapulam ab intemperie ortam, figmenta vanissima, ridiculam credulitatem, multa commenta, profligatissimam mentiendi audaciam, quòd nõ ducatur bono Spiritu, leuitatè desultoriã, multa artis maledicendi specimina, furiosas calumnias, quòd docere in Schola

raro ei esset integrum, præmeditato autem rarissimum, sicut maior ætate, ita etiam iniquitate, Amburbias operationes, Anathematismos, magnas nescio quorum oppressiones, argumenta Herculeæ, si morbum spectes, curas stultissimas, similia Vulcaniana, in utrumque latus claudicantia, Hechingense latinum & odium, caesum Pluteum qui ostendat facile, & demorsos vngues, insidias, orationem perplexam, Diabolicum mendacium, orationem lubricam, lubricæ mentis indicem, erroris documenta, mendacia & Strophas, spiritum vertiginis, caput helleboro indigens, odium veritatis, vocem insulsam, portentosa, consubstantiationem, impanationem, companationem, subpanationem, calumniosas interpretationes, sceleratas calumnias, calumnias quas Deus sit ulturus, notoria mendacia, Satyricas reprehensiones, insolentiam cuius ultor nimirum Deus iustus Iudex futurus sit. Kenophoniam, sentinam calumniarum, quam nemo facile exhaurire possit, maledicum scribendi genus, furiosum scribendi genus, risum sardonium, importunitatem incredibilem, contumelias aculeatas, quas nemo pius aut prudens possit pati, amarâ invidiam, dicacitatem, scurriles cachinnos in publicis congressibus, risus Diabolicos tota Germania notos.

Nauseat & meus dudum ventriculus, & vomitum mihi minatur natura: sed animum recipe Lector amice, portum video, superemus ergo quod reliquum est & magno animo.

Scriptum Præceptoris his ornat titulis, dicit esse scriptum atrocissimum, truculentissimum, calumniosissimum, centones, brutum fulmen, consequentias Jacobandricas, mendacia Jacobandrica, plumbea tela, obtusa tela, Cramben coctam & recoctam, sexcentias ab hoc homine recoctam, maledicentiæ sputo cænoq; conspurcatam, argutias, leprologias, coccygnos, lutum platearum, lutum ad lapsum ingredientem impellens, telas aranearum, insulsa scripta, insulsam farragineam, magno hiatu prolatam confusionem, carcinoma-

carcinomata, leptologemata, dogma vbiuisticum, figmentum vbiuisticum, vbiuicitatem ementitam, chimæram vbiuicitariam, Mataeologiam vbiuicitariam, lippos, tribulos, Lalliana scripta, scurrilia scripta, insulforum scriptorum stercora, ficulnea sophismata, maledicum librum, librum quo maledicentior totos quadraginta annos non prodierit.

Habes, pie lector, Calviniana pietatis, fidei, candoris, gratitudinis, animi moderationis exemplum incomparabile. Et dic quæso tu, ouum ne ouo, an verò Cuculus Cuculo sit similior, dixeris ex eodem prognatos ouo. Sic nimirum nutritionis vicem Cuculo rependere visum est, hanc nutritionis mercedem persoluit hic aries, hæc Sylofontis illi Chlamys est. Age si posthac liber Caballe Cumane, pascere canes qui te lacerent, catulosq; luporum, si inquam ita videbitur, posthac sub eodem tecto habeas hirundines. In senem beneficium ne contuleris dicebatur olim: vel quòd obliuiscerentur, vel quòd intermorerentur citius, & non esset beneficij compensatio. Sed hodie perinde est, nam qui minor est ætate, maior est ingratitude & iniquitate. Nihil enim citius senescit gratia, quæ plerumque dormit. Et rectè ille dixit, vbi quid benefacias, plumâ leuior est gratia, si quid peccatum putant, plumbeas iras gerunt.

Et si autem ista viro bono non mediocriter dolent, cùm mergi se videat ab eo quem vrimandi artem ille docuit. Quemadmodum enim (vt quidam dixit) id demum iuuat, vbi, quem æquum est benefacere, is facit, ita id demum dolet, vbi quem æquum erat benefacere, facit malè, tamen ferenda est intolerabilis alioqui impietas hæc, & Deo scelerum vindici committenda, nam præter Pyrrhiam nemo benemerito bouem immolauit, vt in prouerbio est. Et cogitemus illud Themistoclis, qui de alijs benemeritos platanis comparauit, ad earum enim vmbra aduersa tempesta, se accurrunt homines, vt tuti esse possint, verùm cùm præterijt

tempestas, & cœlum serenum est, vellunt arborem, petuntq; conuicijs. Quin imò soletur nos nostra conscientia, & cum Socrate dicamus, non maledixit nobis, cum ea nobis non adsint. Et placet illud Philippi Macedonis, qui conuicatoribus sese gratiam habere, dicere solitus est, quòd, inquit, me ipso, dū dictis & factis eos mendacij conuincere studeo, quotidie melior euado. Et eandem, quam olim Socrates etiam ex ingrati Cuculi conuicijs vtilitatem capiamus. Is enim ideo ferendus conuiciatores æquiori animo censuit, aut enim qua vera sunt & meritò culpanda, reprehendunt, tum admoniti emendemus, & proderunt, aut falsa de nobis (vt hic Cuculus) dicunt, & sic apud bonos non oberunt.

Quidem enim, num iure experiendum credis? sed nobis Socraticum illud obstat, is enim cum à quodam per lasciuiam pugno petitus esset, pertulit, hortantibus alijs vt in ius vocaret hominem, respondit, ridiculum est quòd iubetis, num enim & asinum si calce me percussisset, in ius vocandum arbitramini? Vos autem ô Cadmæi fratres quid? An non vos omnes viuus coloribus depinxit hic vester Apelles? An non dolorem vestrum, quem strenuè dissimulando, vtcunque alta præmebatis mente, hic in lucem produxit, fecitq; publicum? An non aliud vobis ore promptum, aliud verò pectore clausum esse, liberè Cuculus vester nobis quasi digito monstrauit?

Et hîc quidem venit mihi in mentem regis cuiusdam Ægyptij factum, qui Apellem cui plurimum indignabatur, hac occasione in gratiam recepit. Delatus fuerat Apelles, vi tempestatum Alexandriam, & quibusdam subornantibus, à Plano scurra regio, in aulam vocatus, vbi cum eum rex conspexisset, iratus quæsiuit, & quis nam vocasset, ille quòd nomen & officium Plani ignoraret, carbone arrepto pingere Planum cœpit, quo mox agnito, rex risit, & arte delectatus, ipsi etiam Apelli ignouit. Ita sanè nō planè nullam Cuculo debemus gratiam, qui ceu Apelles, Planos suos

suos ita depinxit, ut à quouis nunc sine magno labore agnosci possint.

Etsi autem sibi triginta argenteos sine controuersia promeruit, vobis tamen non optime consuluit illud Architæ crepitaculum. Nam ut olim Amiclas perdidit silentium, ita ille postquam aures ei in linguam defluxere, (ut olim Zeno cuidam dixit) Rempublicam vestram sua garrulitate prodidit. Ciconias (ait Plinius) in patientibus Asiæ campis conuenire, sed eam quæ postremò adueniat, lacerare. Atqui illa nemini nocet, sed tantum remoratur paulisper cæteras. Quid ergo intempestiuo suo aduentu Cuculum commertum arbitramini?

Hac tamen conditione, si quid ego consulendo possum, non ab omni gratia vobis repudiandum existimo, si posthac gruem, quàm cuculum æmulari malit. Etenim (si Plinio credimus) grues si abeundum illis sit, guttura harenis implent, ne se & gregem sua voce prodant. Ita si vester ille guttur posthac vel harena, vel alijs quibuscumq; excrementis adimpleuerit, nullum, ne adeo turpiter vos prodant, erit periculum. Verum nunc ad te redeo mi Cucule, & queso te per omnes tuos fauo & melle dulciores Coccysmos, per omnia sacra tua conuitia, & religiosas tot calumnias, ut dicas nobis, quæ tibi, procul dubio grauissima causa fuit, ut tot & quidem tanto studio congereres conuitia? Nisi fallor Erasmmum æmulatus es, qui ut rerum verborumq; copiam adolescentibus, ita tu conuitorum amplissimam quandam sylvam dare voluisti, ne scilicet cum opus sit tanto thesauro, hinc inde multo labore tam preciosam supellectilem conquirere cogerentur. Aut fortè, ut esses nostri seculi Nero, qui cum pulcherrimas, scilicet, suo mandato incensæ vrbis Romæ flammæ, cum magna oblectatione spectasset, inter cætera ait: Nemo Principum ante me sciuit, quid sibi liceret. Ita tu exemplum rei bene gestæ successoribus præbere voluisti, ne scilicet porro ignorent, quid eis in nos liceat amplius etiam quàm hætenus.

Vene-

Venerant nonnulli adolescentes Pontici Athenas, videndi Socratis gratiâ, eos quidam ad Anytum duxit, dicens: Hic verò Socrate multò est sapientior, nam Socratem accusauit. Ita tu Præceptorem multis parafangis præcurris & superas, nam & maledicere ei potes.

Aut metuebas fortè, ne persuaderemus nobis tibi os nullum esse. Et si autem eruditi nec os nec frontem tibi esse faciliè perspiciant, tamen mea alia est opinio. Idem enim tibi eius rei testimonium etiam publicè exhibere non grauabor, quod Cato senior Lentulo. Etenim cum Catoni causam in foro agenti, Lentulus attracta sic satis pingui saliuâ in medium frontem expuisset, respondit Cato: Affirmabo, ô Lentule, falli omnes, quotquot te os habere negabunt.

Aut fortè periculum erat, ne idem tibi quod Euripidi, accideret. Interrogatus enim, vnde ipsi esset tanta oris graeolentia: respondit: Multa arcana hic computruerunt. Quòd si ex rebus grauibus & arduis, ille, quanto magis tu Cucule ex rot leuibus, putidis & purulentis conuicijs, si computruissent, oris graeolentiam contraxisses, nisi euomuissem?

Est tamen & alia non minus (si fastum spectes) prægnans causa. Diogeniano es ingenio, fortè itaque eadem tibi in Præceptorem, quæ illi in hospitem offensæ causa fuit. Is enim inuitatus à quodam & laurissimè acceptus, cum sequenti die denuo ad conuiuium vocatus esset, venire renuit, quia inquit heri mihi non sunt actæ gratiæ: ita tu Cucule, exceptus quidem Tubingæ fuisti benignè, institutus liberaliter, habitus humaniter, dimissus honorificè, tamen quòd non etiam actæ insuper gratiæ, ingratitude & maledicentia sufficientem, scilicet, habuisti causam.

Quòd sine sic quidem veram causam affecutus sum, eandem quam Socrates olim dixit, esse crediderim, qui interroganti cuidam: quare hic de te malè loquitur? nimirum inquit, quia bene lo-

qui

qui non didicit. Nisi fortè Zoilus sis, ex quo cùm quidam quereret, quare nam quibuslibet malediceret, quoniam inquit malefacere, quod sane cupio, non possum.

Quòd si abs te id factum est, vt Præceptoris tentares patientiam, errasti toto cælo. Etenim vestris conuicijs ille hodie non commouetur magis, quàm olim Xantippes suæ maledicentiâ Socrates. Cui cùm Alcibiades dixisset: Et quomodo potes illam rixosam domi perpeti? respondit: Ego eius conuicijs ita assueui, vt non offendar magis, quàm si rotæ aquam è puteo educentis stridorem audiam.

Ist hac verò mi Cucule quàm te deceant, quantum ornent, si potes, quæso sedulo cogites. Tribuis sanè tibi ipsi si non nimium, certè plurimum, vt quod Archidamus olim filio cum Atheniensibus temerè congresso dixit, tibi quoq; dictum putem, vtinam ò fili aut plus virium, aut confidentia minus esset. Dona quidem, vocationem, si quæ est, & personam quam sustinere videri vis, non inuidemus: sed Agamemnon cùm esse velis, quare Therfiten agis? Cùm angelum lucis te profitearis, quare calumniando & conuiciando diabolum representas?

Dicis quidem tu de te ipse, idem tibi, quod Plinius scripserit, accidisse: Recta ingenia debilitari verecundia: Si hæc recti ingenij argumenta sunt, quid dabis quando peruersum ingenium ostendes? Si hæc tua verecundia te scribere voluit, quid non sperabimus, vbi verecundia fines nuper egressus fueris? Sugillas Præceptorem quòd charitatem, serui Christi characterem, & sic nec lenitatem nec mansuetudinem suam probarit. Et si autem nihil horum doceas, tamen si ita esset, quare tu in eodem luto hæsitas, aut cuius nam serui characterem tot virulenta conuicia esse censes, tu ne sic charitatem & mansuetudinem tuam nobis ostendis?

Equidem vt homo non sis, sed bestia & cuculus, tamen ipsas bestias ingratitude longè excedis. Meministi enim historiam

E

Aquila

Aquila à virgine apud Seston urbem educata. Fidelitatem canis T. Sabini, qui etiam ad os defuncti domini sui cibos detulit, et nutritionis vices redderet. Gratitude leonis Helpidij Samij, & ciconiarum antipelargesi. Tu verò præter conuitia quid reddis? Sanè si tui ordinis esset Præceptor, ita: ut conuitijs nutriri & viuere vellet aut posset, Pelargon te dicerem, & liberalissimè functum officio. Iam verò cum tantum non distent ara lupinis, quantum à conuitijs treperia, tu nō maiori dexteritate officium fecisse videberis, quàm qui cani paleas, asino verò ossa dederis. Quòd si scorpionij exemplo, qui parentes quoque tollere dicitur, te tueri velis, tuum maius scelus est. Illi enim ut parentum impietatem ulciscatur, id à natura tributum creditur, & σοφία enim, qua sætum suum præter vnum, necant genitores ipsi, qui solus superest, hoc modo vindicare dicitur.

Tu verò benefactoribus etiam adeò iniquus es, et qui honorum tibi causa sunt, illos tu probris excipis et contumelijs.

Ex quibus nimis perspicuum est, hominis naturam te exuisse, et in bestiam degenerasse, atque adeò his etiam non vno nomine inferiorem esse.

Sed fingamus te hominem, & Ethnicum duntaxat (nisi quis te propter abnegatam fidem Ethnico deteriore dicere velit) quàm longo te illi pietatis & gratitudinis interuallo post se reliquerunt. Sic enim illi: Beneficij accepti decet meminisse. Et: Miserum sanè est, esse ingratum hominem: Et: Ingrato homine nihil peius terra creat: Et: Virum decet bonum, accepti beneficij meminisse toto pectore, sed si quis quod accepit beneficij obliuiscitur, generosus hic vir nunquam erit. Vides nimirum, etiam Ethnicorum calculis te impietatis condemnari, quorum iudicio neque vir bonus, neque generosus, sed verè miser, atque inutile terræ pondus haberis, pondus inquam terræ, quo peius illa nullum sustineat.

De Socrate scribitur, vocatum ab Archelao Rege, venire noluisse, ne inquit beneficia accipiam pro quibus paria reddere non possim, tu pro acceptis etiam imparia, & pro beneficijs maledicta reddis.

Improbum esse hominem (dixit quidam) qui beneficia accipere sciat, reddere nesciat, & sanè Philippus Macedo, cum audisset de morte Hipparchi, dicitur eam tulisse acerbissimè, interrogatus quid ita, cum ille tempestiuè discessisset, respondit: sibi quidem tempestiuè, mihi verò præproperè, quòd nullum ipsius meritis dignum à me acceperit beneficium. Tu verò enecare etiam conuicijs, si posses, benefactorem velles.

Ciceronis, si rectè memini, illud est: Nihil est tam inhumanum, tam immane, tam ferum, quam committere, ut beneficio non dicam indignus, sed victus esse videre. Hinc Philippus Maced. Thebis aliquando obses, Philonis hospitio usus, alijs etiam insuper beneficijs affectus, adeptus postea regnum, accepti beneficij meminisse voluit. Philone autem quicquam accipere recusante, respondit Rex, ne me quæso hac laude spoliés, quòd neminem me beneficijs superare hætenus passus sum.

Tu verò homo Christianissime ingratitude & maledicentia quo vis superare pulchrum esse censés.

Ingratum si dixeris, ait quidam, maledicta cuncta dixeris. Id verè expressit is ipse, quem dixi, Rex Macedo: Cum enim legatorum eius quidam, facto naufragio, adiuuante vicino colono, victu euassisset, deinde verò hospitio susceptus ab eodè tractatus esset satis liberaliter, tamè paulo post à Rege obtinuit, ut eiecto colono, prædiu illud sibi donaretur, quòd ubi rex postea, rustico quiritante, intellexisset, cõprehensio, stigmata his literis iniuri mādauit: Ingratus hospes: Duob. verbis cuncta dixerat: Ita nos si pro infinitis conuicijs tibi dicamus, hospes ingratus, cuncta respondisse maledicta nobis videbi-

mur. Dixi quaedam de Ethica gratitudine in genere, quòd si de præceptoribus in specie quæ illi monuerunt, referenda essent, dies me deficiet. Dijs, Parentibus & Præceptoribus non posse reddi æquivalens, Aristoteles scripsit. Hinc Xenocrates, cùm audiret Dionysium Platoni, quo Præceptore usus fuerat, dicentem, auferetur tibi caput, respondit: non prius, quàm hoc meum mihi.

Et Alexander ille magnus, Præceptoribus plus se debere testatus est, quàm ipsis parentibus, quòd ab his quidem vt viueret, ab illis verò vt bene viueret, accepisset. Cuius rei exemplum Isocrates esse possit, qui pro Præceptore Theramene à triginta improbis hominibus circumuento, corpus opponere, & vitam in discrimen vocare non recusauit, à quorum pietate quàm procul tu absis, si non intelligis, cerè Bouem Marinum te meritò dixerim.

Quòd si Hercules aut Neronis exemplum mihi opponas, quorum vterq; Præceptorem sustulit: Respondeo: Quare nõ potius Antoninum Philosophum Imperatorem imitari voluisti, quàm has truculentas bestias & hominum monstra? Ille enim, etiam Imperator, tanto in honore Præceptores habuisse dicitur, vt imagines ipsorum ex auro conflatas, ad conseruandam perpetuam beneficiorum memoriam, in palatij sui sacello collocarit, quibusdam verò etiam statuas, Frontoni inprimis à Senatu postularit.

Quid si dicam, te ipsum etiam Neronem impietate superare, qui Præceptorì optionem dedit, vt quod vellet mortis genus eligeret, tu verò conuicijs virulentissimis ipsa morte acerbioribus, quasi sensim conficere Præceptorem voluisti. Vtinam vel in hoc Neroni similis, qui, quotiescunq; capitalis sententia subsignanda erat, exclamasse dicitur, vtinam literas non nouissem. Vtinam verò ô Cucule, cum hæc scribere velles, literas non nouisses, ne perpetua ignominia te ipsum quasi tua manu notasses.

Iam verò tu Christianū te esse dicis, at que adeò qui Christianam doctrinā alijs tradere velis, & tamen tantā tuam ingratitude
& im-

Julius Capitolinus
in Antonino.

& impietatem nihil dissimulas. Non ita Apostolus, cuius est illud: Colofs. 3. Grati estote: Ingratos autem usque adeo detestatur, ut deuitandos 2. Tim. 2. pijs censeat. Sic Salomon Rex sapientissimus: à domo ingrati, in- Pro. 17. quit, non recedet malum. Et Syr: Malis non bene erit, & qui ingrati 1. Reg. 17. sunt erga beneficos. Non sic erga Sareptanam Elia. Non sic erga 2. Reg. 4. Sunamitidem Elisa. Non sic Iosua, ne quidem erga meretricem, sibi 10f. 6. suisq; hospitium præbentem. David quod benefactoribus non potuit, liberis & posteritati eorum gratum se exhibuit. Sed Chami impietatem, Ioe Regis ingratitude, & puerorum in Bethel petulantiam æmulari satius esse credidisti, nihil vindicis Dei manum metuens, qui tibi impunè omnia licere putas, tanto maiori tuo cum dedecore, quanto tua, quàm puerorum maior erga Præceptorem debuit esse reuerentia, ut qui adolescentiæ pietatis doctor, & morum formator datus sis.

Neq; etiam sic pia vetustas ut benefacta maledictis, sed gratitudine pensanda doceret. Ambros. Non esse Christianum qui facile maledicat, ait: Hieron. Nemini detrahas, nec in eo te sanctum putes, si alios laceres. Chrysof. Gratiarum actioni nullum par bonum. Et: Magnus thesaurus est gratiarum actio, magnæ diuitiæ. Sic Augustin. Reddere bona pro malis, & non reddere mala pro bonis, hæc bonorum sunt, & posterius melius. Sed non reddere bona pro bonis, & reddere mala pro bonis, hæc malorum sunt, & posterius deterius.

Ambros. in Epist. ad Rom. cap. 12.
Hieron. ad Ruff. Mon.
Chrysof. Hom. 1. ad pop. Antioch.
August. Psal. 8.

Hæc & similia, si Christianus iure dici volebas, te meminisse oportuit.

Atqui dices opinor, est hic homo agrestis & tetricus, imò non homo, sed canis rabidus, Cumanus asinus, & iumentum quod nihil intelligit: Mea verò bona causa est, & mihi veritatis studium, cum ipse pestilenti fermento massam doctrinæ Christi corrumpere non desinat, ideoq; amicus Plato, amicus Socrates, sed magis amica veritas. Respondeo. Et si ista nihilomagis vera sunt, quàm si mare

vites tulisse, aut te sine pennis volasse asseras, tamen si id verum esse vel fingamus, maior tamen tua in Præceptorem debuit esse reuerentia, vel Ethnicorum exemplis. Sic Alexander ille Macedo equum Bucephalum eo loco quo confossus sub ipse fuit, & sepelijt, & conspicuo monumento, gratitudinem erga beluam, qua vsus aliquandiu fuerat, ostendit. Athenienses mulos qui in ferenda materria ad Hecatombylon opus fecerant, à laboribus immunes perpetuò esse, atque liberè vbi vellent pasci voluerunt. Xantippus canini, qui per maria natando Salaminem vsque eum sequeretur, mortuo sepulchrum condidit, quod Cynotaphium ex eo appellatum est. Quid Romani anseribus Capitolij liberatoribus, coruo etiam, quod, Imperatorem prætereuntem salutare soleret, decreuerint, tibi non ignotum esse existimo. Tu verò miserum (quem dicis) caballum Cumanum, qui te ignauum plus satis tulit & extulit, ita exagritandum tibi sumpstisti, vt quasi è sublimi falsè ipsum derideas. Iam ponamus & istud, flumina sursum ferri, hoc est, te causæ bonitate vincere, num verò id sine conuicijs docere non poteris? Quare quod iustum est (si est) non iustè etiam persequeris? Anne ignoras bonam quoque causam (qualis tamen tua nequaquam est) malè agendo corrumpi posse? Cum parentibus (dixit quidam) etsi iusta dixeris, ne contenderis. Nos verò illud solùm à te petimus, ne conuicijs atque mendacijs negocium tuum promouere coneris, neque enim hoc quidem pacto, vel doces quicquam, vel emendas, vel edificas etiam. Nam vt rectè Hieronymus inquit: Nihil nobis prodest, si nostra mala (quæ verius tua sunt) alijs referas. Et iterum: Hoc non est nos emendare, sed vitio tuo satisfacere. Annon tu ipse scribis, vtinam nunquam tristitia afficiamus Spiritum sanctum Dei, per quem obsignati sumus in diem redemptionis filij Dei, vtinam omnis amaritudo, excandescencia, ira, clamor & maledicencia tollatur ex nobis cum omni malitia, vti-

Hieron. ad Rust.
Mon.
Idem Ibidem.

ria, utinam simus alij in alios benigni, misericordes, condonantes nobis inuicem. Væ tibi Hypocrita, quia similis es sepulchris dealbatis, quæ foris apparent hominibus speciosa, intus verò plena sunt ossibus mortuorum & omni spurcicia. Quid enim? Num sic gaudio afficitur Spiritus sanctus? Num hæc benignitas tua in Præceptorem & condonatio? Quid est ira, amaritudo, maledicentia, si hæc non est?

Sed restat effugium aliud, nimirum atrocissimis iniurijs prior ab illo affectus sum, dices: Ponamus & illud: quare non memineras istud Hieronymi: nihil causæ tuæ prodest aduersarium talione mordere. Et illud Ambrosij: Quàm bonum est ferre conuicium quàm referre. Et rectè Tertull. inquit, quid refert inter prouocantem & prouocatum. Nulla in maleficio ordinis ratio est, sicut nec locus secernit, quos similitudo coniungit. Et tu ipse quid scripsisti, probare te illud Gregorij, gloriose esse iniuriam tacendo sugere, quàm respondendo superare. Et rursus: patienter illi iniuriam tolerandam esse, qui piè meminerit, & se habere in quo ipse debeat tolerari. Sed quare protestatio tua contraria est facto, nisi quòd oris tui habitum subinde mutat periculosus ille morbus, Hypocrisis? Deo itaq; nisi Hypocrita esses, vindicta committenda erat, qui, ut Tertullianus inquit, satis idoneus patientiæ sequester est, si iniuriam deposueris penes eum ultor est, si dolorem, medicus est. Tu verò homo Christianus, & Theologus, cuiuspius (quo autem iure iudicio) ultor, vindex, medicus & sequester esse voluisti.

Hieron. ad demet.

Ambros. ser. 6.

Psal. 118.

Tertull. lib. de patient.

Tertull. ut supra.

An D. Jacobus Andreae Cuculo conuiciatus sit?

ID sapius sanè dicit ille, sed nunquam probat, nisi quòd semel quadam his verbis iustitat: Tam verè mihi Iacobus Andreae

» *Andree obijcit hypocrisim, perfidiam & leuitatē, quàm verè olim*
 » *in Synodo Tyria Athanasio obiecta sunt hæc tria ingentia scelera,*
 » *magiæ exercitia, cædes Arsenij, & adulterium. De his ergo videamus.*

De leuitate Cuculi, siue perfidia.

A *Thanasius adulterij ab aduersarijs Eusebianis accusatus, ita suam innocentiam (Ruffino & Theodoro testibus) probauit. Vocatus in Synodum Tyriam comparuit, Præbytero Timotheo comitatus, producitur mulier quæ ex composito Athanasium adulterij reum facit. Tacet Athanasius, at Timotheus quaerit, mihinè ò mulier vnquam res tecum fuit, annè tuo vnquam vsus sum hospitio? Cui illa, ita, tu mihi vim, tu vitium obtulisti. Sic figmentum proditum, & fabula in autores recidit.*

Vtinam verò Cuculus à perfidia & leuitate tam facile purgare se posset, sed longè aliter res habet.

Pag. 4.

Ibid.

Primò enim fatetur se Melanthonis & scriptorum eius semper fuisse amantissimum. Deinde se cùm Tubingam peteret, Vuirtembergam abiturum fuisse, quam sibi delegerit, nisi à suis admonitus & impeditus fuisset, quod fuit anno sexagesimo secundo.

Pag. 4.

Pag. 5.

Præterea se Tubingæ in lectionibus sapius subtristem fuisse, quòd audiret magnos viros (Cingianos) hostiliter perstringi. Insuper etiam memoria quorundam, qui vbiq̄uitariam Chymeram nunquam professi essent, solatum se esse. Tandem nostrorum definitionem, vniõnis hypostaticæ Melanthonianæ oppositam, cui assueuisset: item confusionem articulorum fidei, de incarnatione Verbi, de ascensione in cœlum, & de sessione ad dexteram Dei (sic enim ille coccysat) sibi displicuisse ait. Hac tamen conscientia illam definitionem & vniuersum negocium publica Disputatione defendit, hac fronte & conscientia publicum & summum in illa Schola gradum & testimonium petijt & consecutus est. Hac conscientia iureiurando

Pag. 8.

rando se deuinxit, velle se in ista doctrina constanter perseverare. Hac conscientia postea operam suam Marchioni Badensi Carolo piæ memoriæ, obtulit, iuramento etiam procul dubio ad eam doctrinam restrictus: hac conscientia professoris Theologi locum in schola Tubingensi, & votis, & priuatis literis ambiuit: hac conscientia Brentio filio adulatus etiam anno sexagesimo octauo scripsit: De tua præstantia plurimum mihi polliceor, & silentium tuum occupationibus ascribo. Incomparabili autem viro, Domino parenti tuo, vt me diligenter commendes, maiorem in modum rogo, cupio enim vt bonis omnibus, ita illi præcipuè, fidem & studium erga ipsum meum approbare: & similia penè infinita. An verò hoc pacto à leuitate & perfidia tam sit alienus, quàm ab adulterio Athanasius, eius rei iudicium esto penes alios.

De hypocrisi Cuculi.

Athanasius, cum non ignoraret eadem Arsenij in Synodo sibi obiectam iri ab aduersarijs, missis hinc inde familiaribus, inuestigari Arsenium, & inuentum clam Tyrum adduci curarat. Cum itaq; Eusebiani arculam, atq; ex ea Arsenij manum protulissent, & quam illi cæso Athanasius abscidisset, exhiberent, querit Athanasius, num quibusdam illorum notus esset Arsenius: annuentibus istis, producit Arsenius, agnoscitur, & cū vtramq; manum illæsam ostendisset, dixit Athanasius, nū queritis & tertiam?

An verò consimili ratione candorem suum Cuculus noster probare nobis possit, vt quidem gloriatur, id videamus.

Hypocrita est, inquit Hieronymus, omnis aliud simulans, aliud agens, & rursus: Hypocrita appellatur, qui aliud est, & aliud simulat. Ex his, quantus hypocrita noster ille sit, facile demonstrabimus.

Gratias ago (inquit Cuculus) toto pectore Domino meo Iesu Christo, quod is mihi dedit, vt veritatem & pacem diligam & inquiram,

Hieron. cap. 22.
Matth.

The sis. 1
Phariseus.
" Pag. 3.
Luc. 18.

F ram,

ram &c. Nec certè vnquam pro insensissimis hostibus Dominum Iesum precari desisterem, vt eis meliorem mentem largiri dignaretur.

Antithesis,

Audiuisti pie Lector Pharisæum de precibus gloriantem, iam si vis, orationis formulam accipe.

Pag. 72.

Video nihil proficere hominem, & illius amentiam magis magisq; notam fieri omnibus hominibus. Scrutatur quidem ille iniquitates, perficit scrutinium scrutatum, & intimum cuiusq; & cor profundum. At ego non dubito, paulò post & ipsum & alios, qui ita hostiliter nos insectantur, sensuros vindicis Dei manum. Iaculabitur eos Deus sagitta, repentinæ erunt plagæ eorum: Et impingere facient super seipsos linguam suam, & trepidabunt omnes videntes. Hactenus piæ præces. Et si atrocissimo scripto Iacobi Andreae me affici non nihil potuisse animaduerto, quia tamen assiduè meditor illud Apostoli: Si probris afficimini beati estis &c. Cum Dauide toto corde pronuncio: Sinite eum, vt mihi & alijs viris bonis maledicat, quia dixit ei Iehouah.

Thesis 2.

Pag. 3.

Audiuisti pij Regis verba, audi & impij Doegis vel Semei cuiusdam sententiam.

Pag. 20.
Antithesis.

Expectandum nobis est id tempus, quo in Iudicium suum Deus hominem istum pertrahet. Atq; equidem mihi persuadeo, sic tumultuantem in Ecclesia, Bacchanalia palàm viuentem, & choræas ac tripudium in conspectu lugentis, in tot locis Europæ, Ecclesiæ exercentem: fato extremo esse vicinum. Vides quid mediteris assiduè. Longè autem alia ratione meam tuebor innocentiam, & sanctum in tuenda veritate & pace studium, quam qua ille, odio & æmulatione ardens, & quæcunq; dictabat splendida bilis euomens, est vsus. Veritate enim charitateq; certabo, vanitatem & odium, quibus me oppugnari sentio fumi euanescentis instar discutienda esse, persuasum

Thesis 3.

Pag. 4.

sum habens. Et hoc quidem est: *Aue Rabi: Nunc Iudam vide.* Manifesta sunt argumenta hominis traditi à Deo in mentem omnis iudicij expertem, facere quæ minimè conueniebat, oppletum esse inuidia & malignitate, susurronem, obrectatorem, contumeliosum, superbum, gloriosum, inuentorem malorum, charitatis expertem, implacabilem, immisericordem deniq; esse.

Antithesis

Pag. 1.

Hæc autem omnia Iacobum Andream multis iam annis fecisse, & etiamnum agere, Scripta & Acta illius testantur. Et hæc quidem charitas est, qua cum Præceptore certat Cuculus, & sanctum pacis studium. Ut autem ex toto meo corde Deum oro, Iacobo Andræ, me & alios maledictis proscindenti, ut clementer ignoscat, &c. ita eundem oro, ut mihi det, ne in hoc Apologético scripto, quicquam aliud, quàm quod ipsi placet, & Ecclesiæ vsui esse poterit, profiteri possim.

4. Thesis.

Pag. 4.

Quàm pium verò pectus, quàm apertum, quàm candidum? Nisi quòd Hypocriteos cæno lutoque conspurcatum & oblitum est: Sic enim alibi. Benè habet quòd etiam Tubingæ non desunt, qui quum te publicè, summa cum confidentia nostris aliquid affingentem, audierunt, postea inspectis nostrorum hominum libris, mentitum te esse depræhenderunt. O miserum mancipium, cui hoc euenit toties? & cui etiam iuranti per salutem animæ tuæ (accepimus tibi Christiano homini istud solenne esse) nemo cordatus facile fidem habeat. Hæc scilicet Deo placent, & imprimis Ecclesiæ vsui sunt. Mibi autem & alijs Iesu Christi seruandum est Domino, qui Iudicium sibi omne seruauit.

Antithesis.

pag. 62.

Sic luscina, audi iam Cuculum.

Bene habet inquit ille, quòd licet homicidarum, qui nulla humana Iudicia verentur, exemplo, prætumida ani-

5. Thesis.

pag. 4.

Antithesis

pag. 48.

*matus fiducia, mendacijs aspergis & Martyrem & alios: tamen vicinus es tribunali Dei iusti Iudicis. Paulò post peccatum tuum expurgis. Interea eo nomine coram tota Ecclesia abominandus es, quòd tua sibi ipsis mendacia mentiuntur (vt loquitur Chryso-
 6. Thesis. pag. 5.
 Antithesis. pag. 63.
 mus) & faciunt, vt nemo qui te nouit, fidem tibi habeat. Ita scilicet hic Christi seruus per conuicia Deo seruit: Vtinam verò sic institue-
 re defensionem meam possem, vt aduersarij tam infesti, & saluti & honori ea quoque seruiat. Nolim enim meum honorem, & innocentiam in hac causa meam, sic tueri, vt cuiusquam alterius existimationem apud bonos, vel tantillum decederet.*

Et hoc quidem osculum est, iam verò accedit proditor.

*Stolidum autem tuum commentum est & opinio, quam sycophanticè mihi affngis. Neque mihi vel querela vel defensione aliqua opus est, quando tibi placuit capita Disputationis meæ, tuæ inserere confusio-
 7. Thesis. pag. 12.
 Antithesis. pag. 66.
 ni potius, quàm confutationi. Ex illis enim pius Lector deprehendet, te sine mente & fronte, commentū tuum mihi affingere. Sine mente quidem, quia non vides confutatum esse tot locis meæ Disputationis: sine fronte, quia audacter admentiris, etiam si nemo fidem sit habiturus: nemo in quā bonus & prudens. Et sic quidem sine alterius iniuria, suam innocentiam tuetur ille. Respondi, inquit Cuculus (iuueni cuidā, Iacobi Andreæ nomine, salutem nuncianti, qualem ipse Cacadaemon non eructaret) me orare Christum vt illi ignoscat, mei autem honoris & salutis imprimis eam quam hactenus curam haberet.*

*Dicas te Angelum quandam audire, sed attende collaphos Sath-
 angeli.*

*Misereatur tui Deus I. A. qui quum aliorum doctor esse velis, in meridiana luce ita cæcutis, vt nescias quid affirmes. Sic haud dubiè vlsciscitur iustus Iudex Deus noster tuam insolentiam. O pius, ô sanctas preces. Queris amice Lector; quid
 8. Thesis.
 ipse*

ipse interea egerim? quum me ita peti viderem, ad preces confugi,
& Christum pro me, & pro aduersario comprecatus sum, vt me qui-
dem tueretur, Iacobum autem Andream liberaret à spiritu oris &
vertiginis.

Pag. 13.

Quid simulet audiuisti, iam quoque quid agat accipe.

Pag. 25.
Antithesis.

O profligatissimam in Iac. And. mentiendi audaciam: quæ facit,
vt sicut Araneus ex se fingit, ita ille mendacia ex seipso proferat.
Increpet autem te Deus Sathan.

Et sic quidem hypocritæ huius oratio velut incensum dirigitur
in conspectu Domini.

9. Thesis.
Pag. 33. & 34.

Hortabor alios, vt ceteras eius viri dotes agnoscant: personam
quam sustinet in laudatissima schola Tubingensi, vt virtute potius
quàm morositate tueri possit, optabo, eamq; venerabor ipse.

Verba equidem bona, nisi eius hominis verba essent, qui verba
dare consuevit.

Antithesis.
Pag. 30.

Vt quod res est edicam (ait Cuculus) eiusmodi hominis, donec
non mutat ingenium, magis pestilens est amicitia, quàm inimici-
tia. Vt lenti securidaca, hordeo festuca, quæ Agilops dicitur, ita
nobis quorundam diuersam doctrinam docentium, coniunctio pla-
nè est recusanda, donec pestilente fermento, massam doctrinæ Chri-
sti corrumpere non desinunt. Et ita quidem Præceptorem venera-
tur, ita dona eius agnoscit, & personam commendat.

10. Thesis.
Pag. 18.

Si hunc hominem, qui ita mihi maledicit, spectes, non tam perso-
na publicæ, quam sustinet (cuius etiam gratia eum in prætio habe-
re cupio,) quàm humanæ illius infirmitati (vt mollissimè loquar)
esse tribuendum existimo, peccat enim etiam sapiente sapientior,
vt habet vetus dictum.

Audis Chareri sollicitationes, & solidos è Clichano boues: Iam
verò vix asini umbram.

Antithesis.
Pag. 33.

Fruatur, inquit Cuculus, ipse suis delicijs, Ego iuuentutem post-
hac hortabor, vt aliorum potius, qui aduersæ partis opinionem pro

virili, maioreq; modestia, tutati sunt, libros legat, qui & puriore oratione sunt conscripti, & non habent tam multa artis maledicendi specimina. Poterit ille si volet, Apendij tibicinis more, sibi ipsi priuatim canere. Viden' in quanto prætio habeat Præceptorem.

11. Th. sis. „ In nomine Domini nostri Iesu Christi, qui in deiectione nostra,
Pag. 21. „ memor nostri es, & seruis suis nunquam non dexter ubiq; gentium ades, eosq; exaudit & tuetur, pergam ei seruire in sacro hoc
„ instituto, iniurias, calumnias, breuia incommoda magno ferre animo non recusans, quia instat nostra immortalitas, & redemptio nostra nobis certè exoptatissima. Audis sacrum institutum, sed quale
„ illud sit videamus.

Antithesis. „ Tum demum illi tibi credent, vbi tuo more exhausto, cum salutis tue periculo & diris, vini Cyatho, fidem ipsis feceris, te illis, si
Pag. 22. „ mentiantur, quoq; habiturum esse fidem. Non eram pie lector (ait Cuculus) istarum rerum mentionem factururus, nisi à crapula orta
„ intemperies istius hominis, id promeretur: & larua detrahenda esset Cumano caballo.

His nimirum subsidijs redemptionē exoptatissimā ille expectat.

12. Thesis. Ego verò conuicia mihi contemnenda esse iudico: ac valde de-
Pag. 21. „ lector illa commemorabili beati Hieronymi sententia: Nos in Dei iniurijs benigni sumus, in nostris contumelijs exercemus odia. Placeat & illud Augustini: Iniuriæ virum fortem probant.

Sed Crocodili lachrymas esse sequentia testantur.

Antithesis. „ nobiorum latebris post lautæ conuiuia, (Bacchico æstuantæ Zelo)
Ead. Pag. „ lingua bellare solent, homines à Canina facundia alieni. Sic virum fortem se nobis probat ille.

13. Thesis. „ Nobis propositum est sine aliorum insectatione verbum veritatis rectè secare: adiungere pias preces, & gratiarum actiones ad
Pag. 21. „ Deum, conuicia & iniurias aduersariorum, Christi causa perferre: opus Domini vrgere: & conscientiam Domino Deo nostro per illius gratiam probare, mundi insultus ideo non extimescere.

Audisti

*Audisti hominem flentem ad nouercae tumulum, audi etiam
pias preces adiungentem.*

*At enim quantum periculosior est vbiq̄uitas, (ait Cuculus) quae
vnum eundemq̄ hominem, concionatorem Ecclesiasticum, Consilia-
rium aulicum, Bebenhusianum Monachum, Venatorem, Profes-
sorem, Volaterranum, Metiochum deniq̄ facit? Ita sine aliorum
insectatione verbum Dei secat ille.*

*Quid aliud dicam pie lector, quam me & alios honestos & pios
viros, paratos gloriari in contumelijs, quibus Christi causa affici-
mur? seruile est ad omnia conuitia respondere, omnia despicere
stultum: vt censuit Plutarchus.*

*Quam sanctus hic martyr est? imò Simia fucata est, & Ceru-
sa stibioq̄ tincta facies, audi enim quid coccyfat.*

*Vobis graculis silentium dux noster Iesus Christus imponet, cum
vos, si impænitentes esse perrexeritis, sternet sub pedes eius, ad est
iudex pro foribus, quem læti præstolamur, quem vobis irasci vide-
mus, quem tum demum vobis propitiū etiam iudicabimus, vbi ab-
iurato vbiq̄uitario dogmate, Christum in carne venisse vna nobi-
scum sincerè credere ad iustitiam, & ore profiteri ad salutem, ani-
maduerterimus.*

*Hic amice lector beneuolus ille trucidator est, hic eius melle
litus gladius, illud subæratum eius aurum: An non idem de Me-
garensi hoc, quod Alexander Macedo de Antipatro, nobis dicere
liceat: Foris albo vititur pallio, intus autem totus purpureus est.
Etenim si quis omnium fuerit qui istud sententiarum dissidium
componere, & sine Hypocrita reconciliare sibi inuicem possit,
eum nos vt singularis industriæ artificem meritò commendabi-
mus.*

*Sed quare Cuculus non cogitauit potius illud Syracidis: Ne fue-
ris hypocrita in conspectu hominum, & non scandalizeris in labijs
tuis. Attende in illis ne fortè cadas, & adducas animæ tuæ inhono-
ratio-*

“ Pag. 31.
“ Antithesis.

“ Thetist 4.
“ Pag. 77.

“ Antithesis.
“ Pag. 38.

Syr. 2o

rationem, & reuelet Deus absconsa tua, & in medio synagoga elidat te: quoniam accessisti malignè ad Dominum, & cor tuum ple-

Esai. 9. „ num est dolo & fallacia. Aut illud Esaiæ: Omnis Hypocrita est „ & nequâ, & vniuersum os locutû est stultitiam. Quare non meminit „ illud Augustini? Non vnicit in bono malum, qui in superficie bonus „ est, & in alto malus. Et rursus: Simulata innocentia non est inno- „ centia, simulata æquitas, non est æquitas, sed duplicatur peccatum, „ in quo & iniquitas & simulatio est. Quare non tibi, Cucule, Hy- „ pocrite pictura apud Hieron. in mentem venit: Omnes Hypocri- „ tæ, inquit ille, quod in prima facie ostendunt, ex ratione sanctita- „ tis est, Bestiale autem est, quod sequitur corpus: Vidēs Cucule, te „ penè Chimæram esse? Quantum verò id coniunctum est tuo cum „ periculo: Non venit in conspectum eius (Domini scil.) omnis Hy- „ pocrita, inquit Iob. Vnde & Gregorius ait: Hypocrita delectari „ in Deo non valet. Et Theophylactus: Qui Christum, inquit, di- „ scunt, hypocrisim fugiunt, Christus enim cum sit veritas, mendacio „ aduersatur, omnis autem hypocrisis mendacio plena est. Et alibi: „ Spina & tribuli sunt hypocritæ. Et Augustinus: In omni vita hu- „ mana, quisquis vult videri quod non est, hypocrita est. Simulat „ enim iustum & non exhibet, quia totum fructum in laude hominum „ ponit, quam etiam simulantés possunt percipere, dum fallunt eos „ quibus boni videntur. Sed tales ab inspectore cordis Deo mercedem „ non capiunt, nisi fallaciæ supplicium.

Iam verò vt morbi causa cognita, mederi citius possis & faci- „ lius, Augustini illud memineris: Ex matre superbia, & humana „ laudis cupiditate generatur hypocrisis. Et istud Hieronymi: Hy- „ pocrite quodlibet faciunt vt ab hominibus glorificentur. Quibus „ si illud Iobis addideris, optimè nisi fallor tibi consules: Laus (in- „ quit ille) impiorum breuis est, & gaudium hypocritæ ad instar „ puncti. Si ascenderit vsque ad cælum superbia eius, & caput eius „ nubes tetigerit, quasi sterquilinum in fine perdetur, & qui eum vi- „ derant

In sent. prosp. „
ibid.

Hieron. cap. 4. la „
ment Hierem.

Iob. 13. „
Cap. 27 in Iob. „
Cap. 12. Lucæ.

Matth 7. „
August. de ser. „
Dom. in mon. „
lib 2.

August. Epist. 64. „
Hieron. cap. 6. „
Matth.

Cap. 10.

derant dicent: Vbi est? Velut somnium auolans non inuenietur, transiet sicut visio nocturna. Oculus qui eum viderat, non videbit, neq; ultra intuebitur eum locus suus. Filij eius atterentur egestate, & manus illius reddent ei dolorem suum. Ossa eius implebuntur vitijs adolescentiæ eius, & cum eo in puluere dormient. Cùm enim dulce fuerit in ore eius malum, abscondet illud sub lingua sua. Parcet illi, & non derelinquet illud, & celabit in gutture suo. Panis eius in vtero illius vertetur in sel aspidum intrinsecus.

Dixi hæctenus de timido & tumido Cuculo, dolis & fraudibus eius multiplicibus, scabie varia & abominabili, impietate quoq; ingratitude, immodestia, leuitate & hypocrisi detestada, quorum nisi dudum eum pudet, frontem perfricuisse nemo dubitet.

Calumniarum & conuictiorum quorundam Censura.

Sub quouis lapide Præceptorem suum scorpionem querere Cuculus ait. Respondeo. Erras mi Cucule, & longè erras, nam sub vno tantùm lapide scorpionem & quæsiuit & inuenit, scorpionem inquam venenatissimum, à quo vno & solo, tot ictibus se petitum & violatum dicit, vt pluribus non possit, si quolibet sub lapide scorpionem latuisset.

1. Primò enim vel in ipso titulo scorpionem pungit, monstrosas calumnias Præceptori tribuens. Respondeo: Nisi monstrum Theologicum ipse esset, id monstrum nunquam scripsisset. Monstret enim Cuculus monstrosas illas quas dicit calumnias, & demonstrabimus ei nihil monstri habere, nisi quòd ipsi monstro hominis, etiam ipsa rerum natura monstrum videatur.

2. Præceptorem suum truculentissimo scripto, disputationem eius aggressum conqueritur, à qua tamen nec dicto nec facto læsus sit.

fit. *Respondeo. Tollat te qui non nouit, meretricis enim frontem vobis esse, qui nescit, illum in alio mundo hætenus vixisse oportuit. Et vt nugas tuas & vanitatem videant, etiam qui talpis cæciores sunt, attende. Sententiam nostram (quam tu incertam opinionem dicis) vocas ineruditam, agrestem, absurdam, inconuenientem, sibi ipsi non coherentem, falsam, erroneam, falsissimam, manifestè absurdam, figmentum, papisticum commentum, Cardinalis Cammeracensis nugamentum, Sophisticum multiplicem, Thesium funestam, ignotam toti verustati Orthodoxæ, ex Eutyrianoismo ortum ducentem, ordini diuinitus sancito è diametro repugnantem, qua nobis falsò arrogemus ea, quibus nemo alius quàm Spiritus sanctus defungi possit, quasi doceamus sanctum dandum canibus, quasi impiorum suscipiamus patrociniū, quòd introducamus vocem tristissimam (de impiorum manducatione) veteri Orthodoxæ Ecclesiæ inauditam, quòd rectè data auferamus, bene concessa rursus negemus, sententiam inquam, ex qua sequantur absurda, à quibus piæ & liberaliter instituta mentes (ergò omnium Electorum, Principum & ordinum Imperij nobiscum sentientium, nec piæ mentes sunt, nec liberaliter institutæ) abhorreant, ex cuius Cadmææ defensionè, tum alij errores, tum articulorum fidei confusio secuta sit. Et hæc pauca, puto sex vel septem tantum thesium modestia est: Quid si quis per ocium reliquas audire possit? Et tamen nec dicto nec factò nos læsos ait, quanta hæc est impudentia? quanta vanitas? quàm frons perfriçta?*

3. *Præceptorem conseruos hostiliter cædere asserit: Respondeo. Si quoties tam hostiliter & impudenter calumniaris, toties in mala pugnis hæreat, nemo, opinor, iusturandum dabit, indignum te iniuria hac, factum nolle. Et an non satius esset Cucule, à Præceptore tibi os percuti, quàm vt te Deus percutiat, paries dealbate? Dupliciter igitur impingis, neq; enim te magis conseruum nostrum agnoscimus, quàm aues cæteræ Cuculum, quibus omnibus propter naturam*

naturam & ingenium exosus es. Neque etiam te casum aut lesum à nobis fatemur, nisi cecidisse dicendus est Præceptor, qui discipulo errata placidè demonstrat.

4. Leonem plumbeum Præceptorem appellat iste Lyfimachus. Respondeo. Nisi vel tu plumbeus esses, vel Præceptorem plumbeum credidisses, nunquam tantis conuicijs indignis modis ipsi insultasses. Verùm quia leo es, & generosus leo, ideo in te plumbeus esse voluit. Nam vt Plinius ait, est quædam Leonis in supplices clementia, parcat subiectis, id quod tu nunc experiris, qui prostratus, sacrum & religiosum silentiũ supplex promissisti. Et si autem tibi forte leo non est, tamen Mentor Syracusanus est, qui leonem, demissè ipsum sequentem lambentemq; vestigia, misertus, extracto ex pede furculo, tumore liberauit: Vtinam verò & tu, sicut olim, Mentoris lambentes vestigia, vt curare ille, non pedum, sed animi illum tumorem tuum posset. Istud tamen monere te obiter volui: non mox leo es, qui leonina contactus ingreditur, sed ex vnguibus leonem agnoscere aiunt, quod si ita es, vide mi homo, si tui inspiciantur, ne pro leoninis vnguibus, Arcadica vngula depræhendantur.

5. Iam & istud ridiculum es, quòd Susurrone Præceptorem suum dicit, in susurrare fortè ei dicitur, qui ita musitat, vt ambæ aures ex susurro tinniant.

6. Superbũ etiã & gloriosum Præceptorè esse nugatur: At qui cum imperitiã artis alicuius, suum temerè iudicium interponere non conueniat, tu verò hominum mansuetissimus, omnis fastus & ambitionis planè expertus sis, an non cæcus de colore pronuncias?

7. Fontem sine aqua facit Præceptorem suum, à quo quid præclari, ait, discere potuissim, cum fontes sitirent ipsi: Respondeo. Fortè tu iam antè ex fonte ceano biberas, qui sensus hominis hebetare dicitur, vt stolidus nihil eorum quæ docerentur, intelligeres. Aut ex fonte Orchomenio in Bœotia, quem obliuionem adferre bibentibus aiunt, vt audita fideli memoria non posses recondere.

Et si ita erat, quare non mi Cucule Clitonium lacum adibas, qui etiam inebriare, bibentes legitur. Sed penè video quid tibi acciderit: In Macedonia non procul ab Euripidis poetæ monumento, duos diuersæ virtutis riuulos confluere aiunt, alter enim potus est saluberrimi, alter verò planè mortiferi, priore neglecto, ex mortifero illo tum hausisti auidè, quòd siciebas, venenum, vt & tibi & alijs, præsentissimæ mortis causa factum sit.

8. Tribuit etiam Præceptorum Aspidis venenum, illud autem aiunt esse omnium periculosissimum. Verùm miror ego Cucule, ruditatem tuam & inscitiam, qui Medico tam erudito, Erasto inquam, tanto tempore consueuisti, affinitate eius tam feliciter vsus, vt etiam hoc scripto Hypocratem & Paracelsum citare dexterrimè possis, ignores tamen præseruatiuam tam præstans, contra venenum adeò pestilens, Cacabum appellant alij, alij Strychnum & solanum, & quod nescire minimè debebas Cucule, vulgo Cuculum vocant. Sicut ergò qui à scorpionibus icti sunt, ab iisdem remedium petunt, ita Cuculus à Cuculo petet medicinam, & curabitur. Sed quia frustra fortè iam moneo, & quod dicitur post festum, tamen ne me à medicinæ studio prorsum alienum iudices, ecce tibi meum, si obtemperare velis, consilium. Abstineto aliquantisper à vino, Baccharachico præsertim, quia calefacit nimium, & commensalibus illud, quorum est confirmatior valetudo, liberalius infunde, & tu aceto vttere. Nesciunt (ait Plinius) etiam ipsi medici, quantum contra Aspidis venenum polleat, quòd & hoc nomine tibi non oberit, vt, (quia multum refrigerat) illum tuum, quamuis non præternaturalem calorem, saltem aliquo modo restinguat.

9. Odio etiam & emulatione Præceptorem ardere, garrit: Sed quare tu mi Cucule non quamprimum charitate & mansuetudine ignem hunc extinguis, priusquam viresumat, vbi tamen monendus mihi aliquid es, videlicet, non esse illud Chimære incert-

incendiū, (quod aiunt) aqua infusa magis accendi, ideo fimo restinguendū esse, non est (inquam) eiusmodi conflagratio, ut conuiciorū fimo & stercorebus tuis opus sit, sed odio ambitionis, & fastus tui Theologici ardet, si ardet, eum si tu posses subruere, de reliquo incendio nullum esset periculum.

10. *Nolim (inquit Cuculus) honorem & innocentiam meam ita tueri, ut cuiuscunque existimationi vel tantillum decederet. Audis in Cuculo charitatem confictam: sed si ita est Cucule, quare sug gillas uniuersum Theologorum & Ministrorum Ecclesiarum huius Ducatus ordinem, sub tecto Hechingensis Latini nomine? Quid insultas omnibus omnium ordinum hominibus, quibus eadem est cum D. Iacobo Andreae confessio, & qui sua subscriptione formulam Concordiæ (quam plastam tu vocas) approbarunt. Quare acerbè admodum perstringis, interdum rides etiam D. Lutherum, Beurlinum, Marbachium, Kirchnerum, Patientem &c. Sed eò æquiore animo ista ferre possumus, quòd videmus te ne ijs quidem parcere voluisse vel potuisse, à quibus ad functionem Ministerij Ecclesiastici vocatus es, quibus hanc reddis gratiam, quòd scilicet nec conscientia, nec officij sui ratione habita, te Ministerio Ecclesiastico adhibuerint, (cùm præsidijs Theologicis non satis esses instructus, ut paulò post Academia, vberioris cultus ingenij parandi gratia, tibi repetenda fuerit) vsque adeò sine aliorum vituperatione, honorem tuum (quem dicis) tueri non poteras.*

11. *Quæ de Anthistene Philosopho adducis, accipimus, & hinc adeo est quòd gratulamur nobis, esse nos tot & tantis conuicijs exceptos ab eo homine, à quo laudari non est satis integrum. Et cùm videam te Anthistenis Philosophia mirificè delectari, ut etiam illud meminisse velis hortor: Ingressus enim aliquando ad Platonem, ut eum ægrotantem inuiseret, conspecto in pelui Platonis vomitu: Bilem (inquit) Platonis video, sed fastum non video. Utinam verò tu cum splendida bile, etiam simul omnem fastum euomuissets, tum verò restuæ inciperent habere meliusculè.*

12. *Sinceram doctrinam de persona Christi, ubi quæritariam Chimæram esse ore blasphemico coccyfat. Respondeo. Postquam Christum cælo captum, vestrisq; constrictum vinculis, ceu immiti carcere detinetis, impunè nimirum vobis ista licent. Atqui operam date ô Cuculi, ne quando Samson ille ruptis his vinculis, & novis vestris funibus dissipatis, vos Philistæos in maxilla asini amplius etiam percussiat. Et quare Chimæra vobis pia doctrina est, numquid ideo quòd ut Chimæram olim serpentes & Dracones infestant, ita vos, gigantum posteritas, maiestatem Domini nostri Iesu Christi oppugnat, sed desinite ludere: Flammas armata Chimæra est.*

13. *Plistarachus, cuidam referenti: quòd à maledico quodam laudaretur, respōdit: Miror quis nam illi dixerit me mortuum esse, inveniens, de viventibus eum hominem non bene loqui. Cuculus verò etiam in defunctos impius & iniurius est, D. Beurlinum præsertim, & quia eius viri filia mihi matrimonio iuncta est, non conuenit me hanc contumeliam negligere. Calvinianismi ergo pestilentissimi illius dogmatis, Cucule, eum virum insimulas. Si autem non mentiris flagitiosissimè (liceat enim mihi hîc tuis te compellare verbis, & scapham scapham) si inquam, non mentiris flagitiosissimè, age, coccyfa nobis: Primò annè hunc virum vnquam videris vel audieris: deinde annè opusculorum eius aliquod legeris, an inquam, folium vnum, vnâ paginâ, aut paragrammum vnum. Si legeris vnquam, dic lineam, dic verbulum, dic vnicam tantum syllabam, quæ hunc virum huius excrementi vel suspectum reddere possit, age dic si vir bonus es, si vllus tibi superest candor, si frons, si pietas, si pudor, si conscientia. Iam quanta sit tua vanitas docebo amplius.*

Vixit superioribus annis in hoc Ducatu Minister quidam Bartholomæus Hagenius, ex Caluini Epistolis non prorsus ignotus: hic postquam Caluino innotuisset familiaris, mox ex illa consuetudine (ut fit) eiusdem etiam contraxit scabiem, tū verò conuocata Theologorum & ministrorum præcipuorū huius Ducatus Synodo, actum

cum

cum illo fuit, qua per erat & clementia & humanitate, atque soceri mei piæ memoriæ operâ, qua Dominus tum vti voluit, in viam ille reuersus est. Eodem tempore conscripta fuit & adita ea ipsa confessio, quam ille, quem nosti, qualis esset, venustius se significare non posse, scripsit, quàm si dicat esse Hechingense Latinum. Eam confessionem etiam sua manu D. Beurlinus subsignauit. Si itaq; Cuculus vanissimus haberi non vis, & Cretense mendacior, subscribas ei confessioni, & manifestum fiet, eandem tum eius fuisse, quæ hodie tua est, Mataeologiam: Quod si tergiuer seris, palam affirmo, non quidem tui lædendi, sed illius honoris & existimationis vindicandæ gratia, te cum hæc scriberes, viri boni officio minimè functum, atq; bonorum virorum amicitia & conuersatione indignum tantisper, donec de ista iniuria te legitimè purgâris nobisq; satisfeceris.

14. Cani etiam rabido Lunam allatranti Præceptorem suum confert. At ego Cucule, te, ne cum sano & incolumi comparare ausim, quod huius animalis fides & (vt sic dicam) in Dominos pietas notior sit, quàm Cuculi in nutricem. In Epiro, homicida, qui Dominum interfecerat, à cane agnitus latratu & laniatu proditus, fateri scelus coactus est: tu verò Domini & Præceptoris etiam tui proditor scelestus factus es.

Ne tamen iure possis conqueri, ea etiã quæ debeantur tibi, à me denegari, age in quibusdã canē te esse nihil pœitius dissimulo, vt pote: Canis timidus vehemētius latrat: et, canis nimium festinans cæcos parit catulos. Inprimis aut̃ illud: Canis rediens ad vomitū, & similia.

Istud verò bene habet quod cani lunam allatranti Præceptorem similem dicis. Quid enim Lunæ à cane possit esse periculi. At qui ingentes illi Molossi, qui & Præceptores, & quoscunq; viros de Ecclesia Dei benemeritos canina facundia lacerant, hi verò mi Cucule, hi canes rabidi sunt.

15. Serpētē quoq; & Draconē Præceptorē suū facit, in quo plurimū aberrat. Serpens enim (vt in Proverbio est) nisi plures serpentes vorarit

vorarit, non fit Draco, ille autem cum gregalium tuorum deuorarit neminem, te verò serpentem etiam in sinu fouerit, quomodo Draco erit?

16. Hic verò & Saul inter Prophetas, ait enim Cuculus, sibi per laudes & conuicia seruiendum esse Domino. Vtrumq; sanè egregiè præstitit, sicuti enim & seipsum & Amphyctionicum confessum suum laudibus ad cælum vsq; ut ipsis adulando inseruiret, extulit, ita aduersarium ut cultum Deo præstaret, conuicijs & calumnijs opprimere penitus conatus est. Quòd si singula conuicia dicas esse singula sacrificia, & odorem suauitatis Domino, ipsum etiam Salomonem sacrificiorum numero longè superauit.

17. Sed in eo anser inter olores est, quòd commiserari se vicem Præceptoris ait. Etenim si Antiquitatem eruditam, ita ut videri quidem vult, euoluisset, non eum qui iniuria afficitur, sed à quo infertur, lachrymis & commiseratione dignum, didicisset.

18. Ignarium sese mortalitatis suæ sentire dicit, ideoque & voce & exemplo prodesse iuuentuti velle, priusquam ad celestem Academiam traducatur: Sed quid ille proficit? num ut doceat non entis esse accidentia, aut prædicatiões inusitatas penitus nullas esse? Vtinam verò non obsit, ita enim res eius sese habent, ut & vocem & exemplum eius piæ iuuentuti fugiendum existimem. Nam vox rauca est & lepram innuit, exemplum verò quale sit, hi coccyssi eius testantur, nimirum impij & ingrati Cuculi, ambitione & fastu adeò tumidi, ut penè crepet medius. Quæ autem de ignario dicit, in mentem mihi venit illud Bionis, qui ludens ait: Facilem esse viam mortis, quando homines eam clausis oculis ingrediuntur. Vtinam verò ô Cucule, quò ea facilius & tibi sit, possis clauso maledico ore eam ingredi.

19. Scorpionibus nonnullis esse geminos aculeos Plinius autor est: id ex nostro apparet, qui vno ictu duos vel plures etiam vulnerat. Et si enim in petitione summi gradus quicquam à se ambitiq; è factum

factum perneget (quod credent fortè ij, quibus ille ignotus est.) tamen eodem paragrafo ait, se ideo il. ud testimonium augustum petiisse, quòd sese Brentio filio cui collatum id esset, doctrina nihil inferiorem esse crederet. Vbi duos pungit (vt arrogantiam eius nunc præteream) & eum cui collatum testimonium est, & qui contulerunt. Sed D. D. Brentio, cum & in schola & Ecclesia locum & gradum suum cum laude rueatur, Apologia mea nihil opus est.

20. De thesibus suis ait, fuisse *MULTA*, quæ vera esse non dubitaret: Ergo qua est vanitate, in loco tam illustri defendenda suscepit publice, quæ minimè vera esse, nihil dubitaret ipse? O verecundum ingenium. Nam quòd addit, non sumebam mihi iudicium, & spererat vt collatis sententijs veritatem plenius agnoscerem, quale sit cogita Cucule: scilicet, qui in loco amplissimo, pro consequendo summo in Academia gradu, Theses, & quidem Theologus, publicè tuendas sibi sumit, non sumit sibi de ijs iudicium. Et an veritatem plenius ex sententiarum collatione cognoueris, res ipsa loquitur, quòd paulò post & gradum summum peteres & impetrares, & iureiurando etiam huic doctrinæ testimonium redderes: an verò tum non sumebas tibi de his Thesibus iudicium? Vbi hîc est candor? vbi frons?

21. Mecum Præceptorum suorum de sua inconstantia falsò nunc prætendi asserit: scilicet, etiamnum hodie, vtinam verò diutissimè, superstites sunt illi omnes, de quibus D. Iacobus Andrea loquitur: quis autem credat, illum publicè de collegis suis voluisse affirmare & scribere, quibus contradicere, illis non esset difficile? Fateris ipse, alias à te, & quidem de regno Christi oblatas Theses fuisse, & eas ab ordine Theologorum non improbatas, quare ergo, vt de hac potissimum materia periculum faceres, ipsis est visum, quàm vt & ipsi de te facerent periculū, quod cum obiectū tibi fuerit, quare tu races?

22. Formulâ iuramenti ad Augustanam confessionem sese strictum, non negat, sed in eo tergiversatur, quòd sibi iam tum non

H
ignorum

ignotum fuisset dicit, illam à Melantbone, qui Helueticam (hoc est Cinglianam) doctrinam probasset, & scriptam & expositam. Respondeo. Si Augustana confessio vobis fauet decimo articulo, quare additum fuit: improbant secus docentes, quod ad Pontificios certè referri à vobis non potest, qui pontificijs nostros consensisse, impudenter scribitis? Quare Tigurini vltro fatentur, se confessionem illam in eo articulo approbare non posse, quod ipsorum doctrina non obscure in eo ipso sit condemnata. Quare Calvinus facem illam appellat, qua conflagratur a sit vniuersa Gallia. Quare Beza scribit eam confessionem in quibusdam sibi non satisfacere, & præsertim in capite de Cæna Domini sibi probari non posse, nisi commoda interpretatione leniatur. Et hæc quidem, anno nati Christi Saluatoris septuagesimo, & sic penè decennio post Philippi obitum scripsit. Sed ponamus illam confessionem ita adornatam fuisse, vt vtriusque ad eam pateret refugium, an verò tu mi Cucule ignorabas, quam sententiã Præceptores tui eam & amplecterentur ipsi, & te obligatum vellent? Sed vobis iuramentis etiam ludere, vt pueris astragalibus, licet, qui Lysandri Spartani fidem re ipsa probatis. Is enim cum propter violatum fœdus, quod mediante iuramento cum Miletanis pepigisset, reprehenderetur, respondit: an nescitis pueros quidem talis, viros autem iure iurando fallendos esse. Sed ô Cucule, Deus non fallitur, neq; etiam, ne erres, irridetur.

23. Iam & Anabaptisticum ante ambulonem audiamus: Vtinam (inquit) hic infelix homo (præceptorem intelligit) tandem cogitet, nos in Baptismo vni Christo fidem dedisse. Erudicum argumentum, Christiani in Baptismo Christo fidem dederunt: Ergo nulli Magistratui licet iuramentum fidelitatis à subditis requirere. Quin assurgitis huic acumini vos Anabaptistæ quotquot estis.

24. Alterum verò illud etiam ridiculum est quod dicit: Si sententiã Iurisconsultorum, iurans ex calore iracundie non obligatur, quid opus erat exprobratione datæ fidei? Respondeo. Quid

ais Cuculo? an ne tum adeò iracundus eras cùm fidem tuam obstringeres? Cùm hæc scriberes iracundum te fuisse video, dicis enim, Præceptoribus tuis nec aram nec fidem esse, ita ira tua dat te præcipientem. Sed cùm fidem dares, me videre te memini, iracundum autem fuisse non memini. Et sanè inerudita fuit & agrestis iracundia, quæ animum etiam tuum emigrare iussum, egit in exilium, ut mentis inops iurares, quæ ipse non intelligeres. Nos verò non, quòd ex calore, sed callido ore, non iracunda mente, sed iracunda conscientia iuraveris, tibi obijcimus.

25. Perfidiam tuam D. Lutheri & Marbachij piæ memoriæ exemplis frustra palliare conaris, neq; enim hoc principale est, quòd mutata & abnegata fidei & religionis, sed quòd detestanda huius leuitatis te accusamus, qua sciens volensq; & reclamante conscientia iureiurando sanciuisti, quæ etiam tum non præstare cogitabas, ut quòd de Augustana confessione, & Melanthonis explicatione, tergiuersando supra vltro fassus es.

26. De funestis illis verbis, qualia ne ipse Cacadæmon eruclaret, quibus contumeliosam salutem tibi, internuncio erudito & modesto iuvene dici Præceptor curarit, cùm qualia fuerint, dicere non ausis, nec ego de ijs respondere possum. Hoc solum addam, si tanta fuit eius iuuenis eruditio & modestia quam dicis, certè nec accipere ab illo salutem eiusmodi, nec ad te referre debuit, ideo te patella non indignum operculum fuisse arbitror.

27. Præceptorem suum hominem agrestem, tetricum, ebriosum & indoctum facit: sed venit mihi in mentem Ducis illius Timothei responsum, cui cùm laudes suas æmuli inuiderent, pinxerunt verbes semetipsas reti inuoluentes, duce interea dormiente: quod cùm animaduertisset ille, respondit: Rectè verò, etenim si dormiens hæc præstiti, quid me facturum putatis vbi euigilauero. Sic, si indoctus & ebrius Præceptor ista effecit, quid fiet Cucule, si quando doctè & sobriè Philosophabitur? Interea autem tu non animaduertis te maiori versari in discrimine. Si enim ita esset

ut dicis (quod tamen à te confictum est) posset ille cum Syro Terentiano sese coniungere in aliquem angulum, & pauculis horis dormire quod bibit vinum. Tu verò fastu & ambitione adeò ebrius es, ut si ipsos septem dormientes in Celio monte somni diurnitate superares (qui sub Decio cum obdormiissent, sub Theodosio secundo demum, hoc est post annos circiter centum & sexaginta euigilarunt) ebrietatem tuam edormire non posses. Quod si nescis quidem tibi satisfactum putas Cucule, ad Augustinum te remitto, qui de perfidia ebrietate quid scripserit, si scire velis, 177 Epistolam eius legas.

28. At verò Beza quis similis? de quo cocysat Cuculus, omnem vitæ eius habitum, pietatem & virtutem spirare. Quid verò ais Cucule? Nosti ne candidam eius? Nosti ne de posterioribus eius quid scripserit ille? Cum autem candida hæc, vitæ eius non minima pars fuerit, dic nobis Cucule, posteriora eius quæ virtutem spirarint, quando omnino etiã stercora isthæc auro tibi preciosiora videtur.

29. Quæ de viro quodam honesto & virtute præstante narras: qui dixerit, non maiorem esse D. Iacobi Andreae apud prudentes auctoritatem, quàm ebriosi sacrificuli in Sequanis: Quia ille ignotus nobis est, tu nostro nomine ei respondeas: Nos eum quidem non Gallicum sacrificulum, sed Argiium Calumniatorem & Sycophantam existimare. Neque eum vel virum honestum vel virtute præditum credere posse, qui alijs detrahat, sed mordacem quendam Memmium potius, aut nostri sæculi Momum.

30. Echinum etiam intractabilem, Præceptorem suum facit. Etsi autem Echinum vix dicere ausim Cuculū, quòd illis pro pedibus spinæ esse legantur, vnde detritis aculeis sapius inueniuntur, quod de Cuculo, cuius aculei satis acuti sunt, nemo dixerit: tamen Echinometram esse penè crediderim, quorum spinæ longissimæ traduntur, oua omnia amara, ore in terram conuerso, & cum sæuientis maris fluctus præfagire possint, correptis lapillis sese contingunt.

31. *Iam & cælum ruit & volat terra. Sapius ad eruditæ Iuuentutis testimoniū Cuculus prouocauerat, illud verò cum non quæle vellet accepisset, sed & pedum strepitu suum de ipso iudicium, & affixa loco publico scheda illa significasset: Hic verò stolidus Pasquillus est, imperitæ multitudinis pasquillicum præiudicium, Vulgus imperitum confidentioribus sese iungit, pugnat id cum S. Romani Imperij constitutione, & similia. Atqui non ita euades Cucule, eum consule, qui iuramenta ex calore iracundiæ facta non obligare tibi dixit, is te, an contra testem quem ipse produxeris, sic quidem, excipere possis, docebit.*

32. *Vulcano Præceptorem confert, & mendaciorum follem in se exhalasse Cuculus nugatur. Respondeo. Ego verò, qui cum Vulcano appositè magis quàm Cuculus comparari possit, video neminem. Et si enim de mendaciorum folle nihil dicere ausim, quòd ipsius sue conuicijs, sue mendacijs, neq; officina Vulcani, neque ipsa Vulcaniana tellus sufficere possit, tamen vt ille Deorum faber, Cyclopum auxilio fulmina fabricat, nec vnquam desinit, ita Cuculus Caluinistarum Mulciber, Cyclopibus quibusdam adiuantibus, tot finxit & coaceruauit conuiciorum & calumniarum fulmina, vt aqua prius sequanam, quàm gregales eius conuicia destituere possent.*

33. *Terræ etiam filium Præceptorem appellat. Tu verò quis es? aut vnde venis? Fortè ex Caci specu, aut antro Trophonij? Aut ex Iouis cerebro natus, qui etiam Mineruam superas? Si terræ filius non es, fortè de cælo cecidisti Lucifer? Aut te genuit Cacadaemon aliquis? Quòd si ad generis obscuritatem alludis, homo Codro generosior, illud Iphicratis respondemus, cui cum obiecta fuisset à quodam maiorum ignobilitas, dixit, genus meum à me incipit, tuum verò in te desinit.*

34. *Præceptoris librum cum fulmine comparat: id verò rectè abs te factum est. Etenim vt precationibus fulmina cogi, Numæ*

Pompilij exemplo vetustas credidit, ita te tuis imprecationibus & conuicijs prouocasse id fulmen tibi persuadeas. Video tamen idem tibi quod Hostilio, accidisse, is enim cum imitari maiores, sed parum rite in prouocando fulmine vellet, fulmine ictus est. Sic tu à fulmine intempestiuè ex torto, prostratus & penè exanimatus es.

35. *Brutum autem fulmen cur dicas, non satis intelligo, sed si diuinare mihi licet, ideo factum existimo, quod illud te olim hominem stupidum, nunc & penitus brutum reddiderit.*

36. *Paupertatem Præptori exprobrat (his enim hominibus nulla maior heresis quàm pauperem esse) & ex largiori Eleemosyna Præptorem suum ex famelico vomentem redditum coccySAT. Velim autem mi Cucule te illud Diogenianum meminisse, qui, cuidam paupertatem exprobranti, respondit, ob paupertatem torqueri vidi neminem, propter scelera autem plurimos. Et quæso ego te, tu nam vnde victitas, ex merito ne congrui aut condigni? Et si homo non es, sed impius & ingratus Cuculus, tamen vel cum coruis gratuitam Dei clementiam in alenda omni carne grata mente agnoscere & celebrare debebas. Sed quia maior esse Cuculus, audi quid Pompeius olim Marcellino cuidam, vt est apud Plutarchum responderit. Huic enim, cum Pompeio, à quo ad eum dignitatis gradum euectus fuerat, in Senatu malediceret, ille respondit: Non te pudet Marcelline ei maledicere, cuius beneficio tu ex mutuo facundus factus es, & ex famelico eò productus, vt nunc vomitum non teneas.*

37. *Cuculum interdum vocem mutare Plinius affirmat, id etiam ex nostro Cuculo apparet. Cum enim dixisset se Tubingensem historiam ideo velle recitare, vt suo exemplo piam Iuuentutem admoneat, ne posthac temerè quæuis loca adeat, & sine delectu quosuis vitæ & studiorum duces sequatur, iam addit: Equidem & de ordine Theologorum, & de tota Academia Tubingensi amantissime*

Lib. 10. cap. 9.

Pag. 6.

Nota.

Pag. 18.

riſſimè & honorificentiffimè ſentio & loquor. Reſpondeo. Video te à memoria deſtitui, deſine ergo poſthac mentiri, nam mendacem (aiunt) oportet eſſe memorem.

Pag. 19.

38. Tribuit Præceptor ſeſcio quas ſordes, quas tamen nec caſto lectori obijcere, nec ipſe attingere velit. Reſpondeo. Si vſq; adeò ſordidus tibi eſt Præceptor tuus, quid ſi ad vos lotum accederet, vt reuertetetur nitidior? Verùm quid ſi vos pro theſauro nobis carbones, aut ſi quid carbone eſt nigrius? Certè periculum ingens eſt, ne idem eueniat, quod de Diogene refertur, qui ſorditum ingreſſus balneum, circumſpiciens dixit, & vbi nam lauantur qui hęc lauuant? Stratonicus quidam, cùm balneo, in quo plures infecti fuerant, ſacellũ vicinum, & in eo multa anatremata ſuſpenſa videret: Rectè, per Iouem, inquit, qui enim hęc lauans non inficitur, meritò tabulam ſuſpendit Dijs. Ita quem tu laueris, ſi non inficiatur magis atq; magis, ſeſe diuinitus ſeruatum, non dubitet.

Pag. 21.

39. De iure vocationis vſurpato potius quàm legitimo plura dicere mea nihil intereſt. Verùm ſi Cuculus vocationem ſuã ſaltem ſuſpectam (vt moliffimè loquar) eſſe noluit, certè ea quæ obiecta illi erant, cõſutare debuit, ſed præterire quàm refutare multò potuit facilius. Et cùm de iure vocationis tuæ adhuc ſub Iudice lis ſit, quod equidem non potes negare, quomodo de ea adeò ſtolidè gloriaris?

40. Voluntari Senatus Baſilienſis parendum ſibi dicit, qui cùm ingenium ipſius optimè nouit, & naturæ eius rationem habendam cenſeat, nolit ipſum cum alijs decertare. Reſpondeo. Num verò Senatus Baſilienſis ſapientiſſimi voluntas & decretum, te, (vt olim Tullie Rom. impietas aurigam in parentis cadauer vt carpentum ageret) coegit, vt plauſtrum conuicijs onuſtum in Præceptorẽ exonerares? Minimè verò, & id ipſum quoq; tu non diſſimulas, ſed vt modeſtè & placidè ageres, iuſſit. Si igitur in re tam neceſſaria, vbi & tua & Senatus ampliffimi plurimum intererat, voluntati eius piæ & ſanctæ non parendum iudicabas, qui ſit, vt nunc authoritatem eius prætexas? quæ te iam noua inceſſit pietas & religio?

41. Rectè

Pag 25.

41. Rectè autem & piè fecit inchytrus Senatus (si quæ dicis vera sunt) quòd non patitur te polemicis scriptis alios adoriri. Si enim vt fateris ipse, nouit quo sis ingenio, quàm impiè dicaci, arroganti, turgido, conueniebat certè, illum ori tuo maledico tale frenum iniicere.

42. Ideo etiam se respondere nolle inquit, quòd personam suam tantùm, & quidem conuicijs imperi videat, quòd deploratæ causæ signum sit. An ista vera sint, intelliget Lector, qui vnam duntaxat aut alteram paginam in Confutatione D. Iacobi Andreae legerit, statim deprahendet, inquam, Cuculum à scopo, hoc est, veritate aberrare. Si autem personam insectare, deploratæ causæ signum est, ita me Deus amet, vestra causa est deploratissima, quid enim facis aliud mi Cucule, hoc toto tuo libro, nisi vt personam aduersarij, quam cane & angue peius odisti, quàm odiosissimè exagites.

43. Hic verò à scorpionum natura aliquid degenerat noster, illi enim terra viuere dicuntur, hic verò conuicijs & contumelijs pinguescit. Neq; enim (ait) in tota disputatione vllum, ne vnum quidem argumentum adductum est, ad quod potuiffem respondere, tantùm sophismata quædam puerilia, ex schedis ineptè recitata. Respondeo. Quàm verè ista dicantur à Cuculo, fortè acta disputationum, si tempus & occasio erunt, testabuntur. Istud autem cogita, quantum de tuæ victoriæ gloria tua culpa decedat tibi. Passim enim gloriatur Apologia de decreto Principis Illustrissimi, ex quo quid præstiteris constet, gloriatur de Cancellarij viri amplissimi oratione, ex qua de opera tua possit sumi iudicium, gloriatur de Magistratus & Ministrorum ex actis publicis desumpto testimonio, ex quo quid à te, & quomodo præstitum sit, manifestum fiat. Atqui si nullum argumentum sed tantùm puerilia sophismata ab indoctis quibusdam allata fuere, quæ eruditis vobis ludus iocusq; fuerunt, vt tu loqueris, imò nihil præter barbarissimos & solæcissimos, quid nam tu egregij præstitisti, num tantæ molis erat puerilia sophisma-

phismata animaduvertere & notare: ita dum alijs detrahere niteris, tuis luminibus officis ipse.

44. *Intemperiem quam tribuit Præceptori, ex crapula & ebrietate ortam, homo non satis sobrius affirmat, interea ipse sibi videtur pulchrè sobrius. Respondeo. Tu verò hominum eruditissime ænigma istud nobis ediffere: panaria ebrietas quid sit, vel citra vinum temulentia. Et cur non cogitas Cucule, quantum in te pecces ipse. Dionysio Siculo dicebantur duo inter pocula conuiuari, ille vocatis ambobus, vbi animaduertit alterum ex largiori potu & temulentia maledicere, alterum verò naturæ & ingenij prauitate, illum venia dignum existimans, dimisit incolumem: hunc verò quòd studio & ex ingenij malignitate conuiuieretur, interfecit. Fælix profectò tu, qui Cuculus potius quàm Siculus sis.*

45. *Laruum detrahendam fuisse Caballo Cumano (Præceptorem suum intelligit) verecundè dicit hic Plato. At factum à te bene, quia eodem labore quasi duos parietes vna fidelia dealbarurus, tuam tibi laruum ita detraxisti, vt inter leonem & asinum discernere, & Cuculum à luscinia internofcere non sit amplius difficile. Ex cantu enim dignoscitur auis, & ex vestigijs asinus, sicut ex pulsu testa. Vnum tamen te hîc meminisse decei, vt quia detractor factus es, detractor inquam laruarum, eas vt asinis detrahas, à tuis nimirum vt incipias, ijs præsertim qui non vident manticæ quod in tergo est, ne occini tibi possit, extrahere te festucas ex aliorum oculis, & non animaduvertere ingentes trabes in oculis tuorum, quod esset hypocriticum. Si verò ad primum reuersus fueris initium atq; circulum, tum si quid tibi superest temporis, ad nos vt accedas detractor, licebit.*

46. *In eo autem planè te dedisti turpiter, si quisquam alius, quòd Præceptorem asinum appellas, ponamus enim istud nihil habere impietatis penitus, an non animaduertis quàm sis tamen in te ipsum iniurius. Etenim simile non nisi simile gignere, te, tantum*

Philosophum, non ignorare, mihi persuadeo. Iam verò tu huius factus es & creatura, asini inquam, quem dicitis. Ergo & asinus tu ipse eris, nisi quis dixerit aberrasse naturam, & te produxisse monstrum. Facit tamen natura tua & ingenium, ut Cumanum asinum te non existimem, sed Indicum, illi enim cornuti dicuntur, ideoque magis ferociunt. Dum verò istud Cleanthis meminimus, pro hoc encomio gratias tibi agimus. Cum enim inter reliqua plurima conuicia, illi dixisset Zeno: Asinus es, respondit: Benè facis, alioquin tuis conuicijs ferendis impar futurus eram.

47. *Ignem igni addere Præceptorem tuum dicitis. Respondeo. Et tu oleum Camino: Tibi enim & tuis (nisi fallor) Catilinæ est ingenium, cui cum Cicero in Senatu diceret, incendium excitas. Sentio inquit, & illud, si aqua non possum, ruina extinguiam.*

48. *Hostem insensissimum Præceptorem appellat, ideoque non audiendum putat. Quare autem mi Cucule ab Antheone tuo hoc loco recedis, qui dicere solitus est, hostium etiam testimonia attentè obseruanda, quòd illi plerumque primi, si quid peccemus, animaduertant, & liberius etiam reprehendant.*

49. *Quis cum Diogene Cynico faciat, si scire cupis, ostendam: Dicere enim solitus is fuit: Nullam debere nos parètibus gratiam, quia voluptatis causa tantum educunt sobolem: at eadem cum tua sit opinio, non deberi præceptoribus gratiam, fortè quòd lucri tantum gratia instituant, quid quaeso differt ingenium tuum à Diogeniano? Et cum ita te delectet Diogenes, audi & illud eiusdem, cum superbum filium, patrem magno fastu contemnere videret, dixit ei: an non te pudet, eum te contemnere, cui debes hoc ipsum, quòd ita tibi places.*

50. *Præceptorem in Christi militia, seculi lucra sectari ait, quòd sit turpe. Respondeo. Turpe esse nõ diffitemur, quin imò turpissimè, sed id à Præceptore factum cur non probas? Atqui inquit Cuculus hoc ita accepimus: Quid verò ais Cucule? tibi, ut homini Christiano & Theologo, licet Præcep. rei turpissimæ publico scripto insimulare, ex
solis*

solis vanissimis vulgi rumusculis? An non Cuculi calculi praeuertunt cognitionem? Verum audi quid & nos acceperimus, videlicet, Cuculum quendam superato Rheno, Heydelbergam nuper (ceu ad cadauer aquilæ) aduolasse, operamq; suam & Coccyismos promptissimos obrulisse, sed conditione hac, vt & ibi conduceretur amplissimis stipendijs, illic autem vnde venerat, de salario suo nihil quicquam decederet, vt impleatur quod scriptum est: Hoc oportet facere & illud non omittere. Ingens verò miraculum, Cuculum vnum & eundem, qui tamen vbiq; arius non sit, posse in diuersis & longissimè disitis locis, vno & eodem tempore stipendia mereri, nec tamen seculi lucra venari, id enim turpe esset, vtcumq; ipso etiam Nimrodo venator robustior, & sic quidem vsu mihi probare videtur Cuculus, Timonis Atheniensis dictum, qui cum Philosophos disputantes audiuisset, res naturales ex quatuor Elementis compositas, ait: Ego hominem ex duobus compositum puto, auaritia & ambitione, quæ omnium malorum causa sunt, nisi ex fastu Cuculum totum conflatum quis dicere malit.

51. Putidissimis mendacijs Præceptorem suum secum agere scribit, Respondeo. At qui iam ego ostendam ipsum putidè mentiri. Ait (inquit Cuculus) me Rætela versantem idem cum ipsis sensisse, & id literis testatum esse. Respondeo. Sanè dixerunt, & etiamnum dicunt, & tuis literis, tua manu, docere id possunt. Quid ergò respondes? Tubinga (inquit) reuocatus, nondum certè ex illis con-
trouersijs, ceu tricis me poteram extricare, itaq; reuerenter & ali-
quoties ad D. Iacob. And. & alios scripsi. Nec sanè modesto homi-
ni vitio, sed laudi dandum est, si calculi non praeuertant cognitio-
nem. Ecce tibi reum confitentè, qui paulò antè in signi impudentia
dixerat, esse putidissimū mendacium, quod nunc vtrò fatetur ipse,
quia scilicet nouit se sua manu, si neget, conuinci posse. Quod verò
subiungit, se, etiam antequam Rætela disceret Basileam, hanc im-
piā doctrinā (piam ipse vocat) publicè professum esse, nescio an satis

sanus sit, quid enim hoc aliud est: quàm calidum & frigidum simul ex vno & eodem ore efflare, quod quidem huic hominum generi necrarum nec nouum est. Et libenter quaeserim ex Cuculo, qualem doctrinam se adferre Rætelam & docere velle, iuramento affirmauerit, & quid Commissarijs nomine Illustriß. March. Bad. Car. piæ memoriæ responderit, eorū si recordari ille possit, nã, Vertumnus mirabilis fuerit. Grauis tamen quæ vrgebat ipsum vt ore & ore loqueretur, causa fuit. Sperabat enim adhuc aliquem Professoris locum in Academia Tubingensi. (Nam docendi in Ecclesia muneris dudum illum pudebat.) Sed quòd nullam occasionem prætermittendam censeret, etiam Basiliensium animos sibi demerendos demulcendosq; credidit, vt duos insequens lepores vel alterum caperet.

52. Sese (ait Cuculus) cùm cordi ipsius radius veritatis affulgere cæpisset, professum esse veritatem publicè, quis verò radius hic sit, alij ita referunt: Vixit Heydelbergæ non ita pridem Medicus quidam Erastus nomine, nobis non planè ignotus. Hunc cùm in re lauta, ac sine liberis esse Cuculus animaduertisset, in eius nido parere voluit. Itaq; primò præbensare hominem & adulari seruiliter, tum alia, tum decorem suum appellando, deinde bonis alienis magis, quàm Theologum deceret, & auidius inhians, de affinitate sibi eo iungendo cogitat, & tandem multo labore consequitur. Vnum restabat, videbat diuersitate religionis nonnihil offendi illius animum, ne igitur tantus quasi ex imis faucibus eriperetur bolus, in omnibus obsequi statuit, atq; in illius gratiam, auro & nummis eius insidiatus, fidem & religionem abnegat, & ad Calvinistas palàm deficit. Hic est ille radius, qui illuxit ei infeliciter: Postquam hæc lux eius sitientem animam circumfulsit, tremens dixit: Eraste quid vis me facere? Qui respondit, hæc omnia tibi dabo si prostratus me adoraueris. Miseret tamen me hominis, quòd audiam, deceptum turpiter, coruum delusit hiantem.

53. Quòd vltio contumelioso dicto Præceptores vnquam impetierit, ait esse mendacium Iacob Andricum, & oppono inquit Basiliensis Academiae testimonium. Respondeo. At qui illi nihil dicunt amplius, quàm quòd de eo sibi minimè constet, quòd faciliè credo, quia illi tuas lectiones non audiuerunt, quomodo ergò constare posset? Vides ergo quo fundamento, & quàm ruinoso nitatur tua innocentia, illi qui me non audiuerunt, dicunt sibi nihil constare. Ergo nihil est quòd de meis in Præceptores contumelijs dicitur.

54. D. Snepffium (ait) & D. Heerbrandum veneror. Respondeo. Quæ sit illa reuerentia & honor ex eo manifestum fiet, si attributa doctrinae, quam vnà cum D. Iacobo profitentur vnanimiter, colligantur. Et vt alia penè infinita prateream, sic veneraris, vt dicas, illos pestilenti fermento massam verbi Dei hætenus corrumpere. Hic scilicet pro munere vestrò, viri amplissimi, vobis honos est habitus.

55. A collegis sese, vt à conuicijs temperet, admonitum negat, nam meritò eum nunc pudet, & ait, si vir bonus est, proferat in lucem eius rei indicem Epistolam. Respondeo. Crede mihi Cucule, facilius id nobis esset, quàm per extensum (quòd dicitur) funem ingredi. At cum ij superstites etiamnum hodiè sint, tu verò illis malè mineris, per amicitiaè leges id nobis non licet quòd tu peris, maior enim nobis in amicos fides est, quàm tibi in Præceptorem,

56. Iam & Synodum vrget Cuculus, quam D. Iacobus promissit scilicet, & iam non præstat. At qui vos rem seriam agere ego hætenus mihi persuadere non potui, quid enim vespertilionibus & Cuculis auium conuentus profit. Inprimis autem ideo, quòd hætenus nihil præter Lysandri gladium cruentum vos vibrare vidimus. Etenim Argiuis cum Lacædemonijs de finibus contendentibus, cum illi causa bonitate superiores esse viderentur, Lysander Lacædemonius ense stricto ostenso dixit, in hoc qui superior est, is optime de finibus disputat.

57. *Synodum enixè petere Calvinistæ hæcenus videri voluere, sed qua conditione? Id cum alij tacuerint, Cuculus liberè profiteatur, nimirum, si in ea damnari doctrinam suam de captiuo Christo contingat, non magis præiudicio id sue doctrinæ futurum, quàm vel olim Tyria Seleuciensis aut Ariminensis præ doctrinæ de æternitate filij Dei, vel nuper Tridentina Euangelio, de quo, vt nunquam dubitauimus, ita Synodo quid opus sit, videre nos posse, negamus.*

58. *Senectuti etiam & canis Præceptoris insultat, dum tribu- nali Dei vicinum dicit. Et si enim lex diuina cano capiti assurgere iubeat, hic tamen Theologus, potius vetustum illud comprobare suo exemplo voluit, quo dicitur: Apud solos Spartanos expedit senescere. Miror caluitiem non etiam exprobratam fuisse Elisë.*

59. *Iudicem præ foribus adesse, eumq; se letos expectare ait: & meritò id quidem, quando. n. vt filio hominis ei traditū est iudiciū, illi verò humanā eius naturā plurimā ignorare sibi persuadeant, nec impietate ipsorū perspectā illi esse, censent, ideoq; paulisper letantur.*

60. *Non prius nobis Christum propitium fore, Rhadamantus hic affirmat, quàm abiurato vbiquitario dogmate, Christum verè in carnem venisse profiteamur. Respondeo. Tu verò Cucule quis es, qui alienum seruum iudicas, proprio Domino (Christo) stamus aut cadimus, stabiliemur aut, potest enim nos stabilire Deus. Et si omnino (vt tu vis) erramus, tua culpa erramus, cum enim Christus perspicuè dicat suū corpus nobis in Cæna dari, quod passum pro nobis & traditū in mortem sit, tu aut Metaphoricū, significatiuum, Metonymicum & figuratum corpus in Cæna præsens doceas, certè Christus non verè in carne venit, sed figuratè & metonymicè carnem assumpsit, in similitudine tantum carnis traditus & passus est, si quidem vestra doctrina obtineat.*

61. *De conuiciorum quibusdam plaustis conqueritur. Respondeo. Vidit te hominem tetricū & agrestem, qui ligone Philosophari, quàm verbū Dei tractare scelicius possis, & quòd conuicia tanquā è plaustro in quosuis cōiicias, ideo ad plaustra te remittere ei visū est.*

62. *Consensus Tortodoxi notorium perduellem Præceptorem facit, & hoc verissimè. Nā eum qui maiestatem minuit, perduellem veteres dixere, ille autem omnem, quam sibi hæctenus vsurpare hic consensus videbatur maiestatem, ita profectò & minuit & comminuit, vt præter vmbra[m] aliquam & inane nomen eius, vix quicquam supersit. Neq[ue] etiam truncati & collapsi miseri Dagonis sui dignitatem instaurare prius poterunt, quàm vel mare exhaurire, vel arenas eius dinumerare.*

63. *Alienum à virtute & pietate Præceptorem dicit. Hæc libenter responderem, nisi me Biantis moneret exemplum. Is enim, cum, quid pietas esset, quidam ex ipso quæreret, subiticit primò, illo autem, vt responderet, vrgente, percontaris inquit de rebus nihil ad te pertinentibus.*

64. *Conqueritur etiam Præceptorem in Theodorum Bezam debacchatū, cuius viri vultum etiā si conferendum sit, ferre non possit. Respondeo. Verè & illud dicit, tot enim & tanta[m] impij illius hominis extant in Deū blasphemia, vt viri boni, vultū eius non magis ferre possint, quā vel Ioannes Cerinthi, vel Marcionis Policarpus.*

65. *Munatius quidā Faber ferrarius, postquā peritum quendā Cytharædū reprehendisset impudentius, hic ei respōdit. At qui tu nō animaduertis stolide, te supra malleum loqui: idem & Cuculo accidit. De Buxero .n. postquam illum cum D. Luthero contulisset, ait: Vnam pagellam commentariorū eius in Euangeliū aut Epistolam ad Romanos, plus habere solidæ, seuerioris & confertæ doctrinæ, quàm terniones in plurimis scriptis Lutheri, & addit vera equidem dico, rumpantur vt ilia Codro. Respondeo. Quid si ex eo quæramus, quibus suffragijs ille horum virorum censor factus sit? aut quis ipsi Censoris virgulam tribuerit? aut annē nostri seculi Momus ipse sit? Quid si respondeamus illud: Asinus ad lyrā: aut illud: Sutor ne ultra crepidā? Occurrit mihi profectò illud Alphonsi Regis Arragonij, cui quum quidam diceret, reperisse se virum sapientem: Et quomodo, inquit, Rex, stultus dignoscere potuit sapientem? Quòd si tibi*

sibi ô Cucule tantum esset vel mentis, vel iudicij (de immodestia tua nihil dicam) quantum D. Lutheri scripta habent Spiritus, quantum habent solidæ & confertæ doctrinæ, tu vel cogitatione eius, quod nunc scribis, erubuisse. Sed Embarus es, & tuum pistillo (vt Hieronymi verbis utar) reclusus est iudicium. Et vt stoliditatem tuam agnoscas & emendes, non quid Codrus aliquis dicat, sed quid viri Principes, quid Heroës, qui hostibus etiam admirationi fuerunt, quid in quã viri doctrina, pietate & iudicio clarissimi, quibus tu collatus vix graculus inter Musas, aut inter olores anser fueris, scripserint, atq; adeò ipsum etiam Bucerum audi.

Lutheri scripta hoc habent proprium, vt penetrent corda, & asficiant intimas medullas, relinquuntq; aculeos in mentibus legentium: proinde vnã pagellam eius viri plus solidæ doctrinæ & efficitur cæcis consolationis habere iudico, quàm integros oëterniones aliorum Theologorum.

Ioan. Frid. t. Elector Saxonie ad Ioannem Aurifabram.

Philipp Melanth. D. Pomeranus Grammaticus est, nam verborum emphasin & phrasas exactè ponderat, D. Ionas Rhetor, quia splendide de materijs propositis disserit, ego Dialecticus sum. D. Lutherus verò omnia in omnibus est. Nulla ferent talem secula futura virum.

Erasmus, Planè Lutherus talis est, vt plus erudiar & proficiam ex lectione vnus pagellæ Lutherianæ, quàm ex toto Thoma.

Ambrosius præfat. Tom. I. latin Ien. oper. Luth. Ego existimo omnes commentarios veteres & recentes, etiam si in vnã massam consentur, & deinde quod optimum est ex eis decerpatur, tamen cum huius viri scriptis conferri aut comparari non posse.

Vrbanus Regius Cum Saxoniam peterem, Coburgi integrum diem solus cum Luthero viro Dei transegeram, quo die nullus in vita mihi fuit iucundior. Talis enim & tantus Theologus est Lutherus, vt nulla secula habuerint similem. Eò magis execror Carolstadianorum stulticiam & arrogantiam, (caue tibi Cucule) qui sibi placent, quasi Luthero queant conferri, cuius umbram non assequuntur cum omni erudi-

eruditione sua quam iactitant. Et rursus: Maior est Lutherus quam ut à quouis sciolo possit aut debeat iudicari. Scribimus quidem passim & tractamus scripturas, absit invidia verbo, sed Lutheri collati, discipuli sumus. Et hoc iudicium non ex amore fluit, sed amor ex iudicio: neminem contemno, & malo contemni quam laudari: sed rursus Lutherum contemni, electissimum illud Spiritus sancti Organum non patiar.

Epist. ad fratres
in superiori
German.

Dum Lutherus in acie stat, suscitavit ei Dominus cooperarios, qui partem aliquam oneris in se reciperent, igitur & nos in harenam progredimur induti armis quæ Lutherus nobis subministravit. Neque enim nos pudet fateri veritatem, quod videlicet omnes ipsius discipuli fuerimus, & ipso docente & ducente ad veritatis agnitionem peruenimus. Et paulo post: Testor Dominum nostrum Iesum Christum, iudicem & κἀποδιονύωσθην, quod quæ de hoc viro testificor, coram Deo vera esse agnoscam. Neque aliud quæram, quam ut filij Dei, dona Dei, quæ Christus in hoc Organo suo Ecclesie contulit, agnoscant: Et hinc paci & tranquillitati Ecclesie certius & verius consulere possint. Hæc equidem vera sunt, rumpantur ut ilia Cuculo. Excusari tamen vel aliquo modo Cuculus potest, fateretur enim ipse, se, quæ de scriptis Lutheri polemicis legerit, legisse sine iudicio. Quod eo libentius credimus, cum rem ipsam id testari videamus.

Apol 7. pag.

66. Hanc primam sibi & postremam Apologiam esse ait. Respondeo. Si prima est, quare tam procul à pietate primæ Apologiæ hominis Ethnici, filij inquam Cræsi abest? Hic enim cum toto vitæ tempore mutus fuisset, postquam Sardium vrbe capta, miles Persa patrem Cræsum stricto ense inuaderet, subito in hanc erupit vocem, miles, ne perimas Cræsum. Hoc primo quod elocutus est verbo, parentem seruavit, quare ergo tu homo Christianus prima Apologia ceu Persicus miles conficere nutritorem voluisti? Quod autem postremam fore dicis, admones me eius, qui interrogatus quæ nauigia

K commo-

commodissima essent, in longum ne vel in latum diducta, respondit: subducta. Ita nimirum tu ventorum & fluctuum scriptura vim metuens, vela contrahere, in quo portum te recipere cogitas: quanto autem satius er at, te vela ventis nunquam commisisse?

67. Nolle se buccis ubiquitatis celebrari, quod ovis Zephyriani subuentaneis per similes sint, quae vento concipiantur, homo ventosus ait. Respondeo. Ne quaso te excrucies, nihil enim periculi est, ne nimis tuis laudibus nimium occupemur. Nam & argumenta nobis desunt, & hic quidem fontes nostri ipsi sitiunt, magis etiam quam latebrosi pumices. Quod verò de ovis vento conceptis fabularis: memini non Theophrastum, sed Prophetam quendam dicere, de seminantibus ventum, messuris turbinem. Et alium: Oua quorundam non subuentanea Zephyriana, sed serpentina & aspidum vocare, quae si confodiantur, erumpere in regulum, sin comedantur, aeternae mortis causam esse. Vide mi Cucule, ne his buccis tua ova celebrata sint?

Osc 59.
Esa. 19.

68. Iuuentutem sibi monendam credidit Cuculus, ne D. Lutherum Prophetarum ultimum putaret, sed etiam aliorum perpolitica scripta legeret. De Caluinistarum autem Prophetis loquitur. Id verò quo fundamento, nisi forte illo: Prophetam docens mendacium ipse est cauda: & cum Prophetarum tuorum Spiritus, ater an albus fuerit, etiam ab ipsis Prophetis tuis ignoretur, neque ex Spiritu Dei, sed Battavi cuiusdam sacculo (Cinglio palam proficente) deprompta Prophetia sit, nullo Prophetarum numero eos merito habemus.

Esa. 19.

69. Scorpij non semper recto, sed obliquo & inflexo ictu punge-
re dicuntur. Id praestat hic noster Scorpius. Et si enim qua est hypo-
crisis, D. D. Chemnicium, Chyreaum, & similes commendes, tamen
addit: non omnia ipsorum eodem loco habenda. Sed quid sui cum
Amaricino? Nos verò nequaquam tam iniquos habet iudices Cu-
culus, qui omnia ipsius eodem loco & quidem secretissimo habenda
arbitra-

arbitramur : neque enim periculum est, ne idcirco Ecclesia ruat à culmine.

70. *Conseruos suos eum nos facere supra monui, ut autem hypocritam & vanitati sese totum deditum esse demonstraret, hoc loco ita coccySAT : Ut quod res est dicam, eiusmodi hominis, donec non mutat ingenium, magis pestilens est amicitia quam inimicitia. Et : ut lenti securidaca, & hordeo festuca, quæ Ægilops dicitur, ita nobis quorundam diuersam doctrinam docentium, coniunctio planè recusanda est, donec inquam pestilenti fermento, massam doctrine Christi corrumpere non desinant. Itane ò Cucule, beare soles amicos tuos ? itane conserui tui sumus ? an verò nihil planè Christi in illis est de quibus dicis ? sed suo se prodit, ut Sorex, indicio, tua hypocrisis.*

71. *Lenti quòd sese confert, & nos securidacæ, in eo mihi aberrare Cuculus videtur. Lens .n. si Physicis credimus, æquanimittatem adfert, quæ cum Cuculo planè nulla sit, sed ingens fastus : fabis vel pisib. quàm lenti aptius comparari posse puto, ille enim plurimum inflare leguntur.*

72. *Scorpionibus quibusdam septena caudæ internodia esse, Plinius ait, & eorum ictus venenatissimos : Noster autem non septena dūtaxat, sed septies dena, & amplius etiam caudæ internodia habet. Etenim ut Præceptorem omnibus exosum redderet, barbaricè & cyclopicè eum collegas suos tractare, atq. notum magis quàm charum esse, affirmat. Respondeo. Dicas esse Atticum testem, aut Mineruæ suffragium, adeoque mera oracula Delphica, imò non ex Tripode solum dictum, sed ex ipsis Iouis tabulis desumptum testimonium. Verùm ut video, ex suo nos iudicat ingenio. Cum enim, ut Salomon inquit, inter superbos semper sint iurgia, non potest cum suis ei diucius conuenire, quàm quousque fastum hypocrisis rectum occultat.*

73. *Volaterranum etiam Præceptorem vocat, ipse enim & gregales, cum se ab exteris non magnifieri animadvertant, quæ ipsorum arrogantia est, domi desident. Sed respondemus ipsis idem quod Anthistenes Atheniensibus, istud laudis, inquit, vobis cum Cochleis & testudinibus commune est.*

74. *Venatorem autem cur facis Præceptorem? forte tibi venator ille est, cui tu Bonasus es. Est autem bestia hæc equina iuba, cætera tauro similis, cornibus ita in se inflexis, ut pugnae sint inutilia, ideo sola fuga sibi consulit, ita quidem ut sparsa fimo venatores insequentes ceu ignis aliquis adurat. Sed utcumq; illa, certè te cane venatico uti nõ vult, quod Diogenianum te esse intelligat, ille enim, cum canem se profiteretur, interrogatus, qualis nam canis esset, respondit: Esuriens Melitæus: Satur, Moloßæus Esuriens enim blandior, satur mordeo: scis quid velim?*

75. *Monachum Bebenhusianum facit Præceptorem, sed vide mi Cucule Monachum audaculum, dum venatum in sylvas Bebenhusianas, Bacchico zelo aestuans, egreditur, incidit in feram bestiã, turpissimam (inquam) beluam, Tortodoxum Consensum vulgò nominant, quæ in longum latumq; aperto rictu, hætenus plurimos, quod ignota esset, ceu Cumanus ille leo, perterrefecerit, eam Monachus hic magno & forti aggressus animo, monastico suo, imò verbi Dei venabulo, ita confecit, ut miseram & infælicem animam non sine suorum gemitu in his ipsis sylvis exhalârit.*

76. *Proteum Præceptorem appellat. Etsi autem Proteum ipsum esse, facile ostenderim, nisi Ecebalus potius dici velit, Proteus tamen quam Proteum ipsum dicere malim. Quemadmodum enim ille, contempto oraculo, quo primus periturus dicebatur, si Troiam accessisset, & abiit, & Hectore superante, primus occubuit: ita noster dum contemptis admonitionibus, domi ut se contineret, Heydelbergam infælix disputator properat, si non occubuit, succubuit tamè miser, & Proteusilai fatum penè expertus est.*

77. *Momum etiam Præceptorem appellat, quòd eadem, E A D E M aliàs laudet, aliàs damnet: Nam & Philippum, & corpus doctrinæ eius laudasse & insectatum esse. Respondeo. Iracundiam parere mendacium dixit Athanasius, id etiam Cuculo iracundo accidit. Neq; enim eundem Philippum, sed sibi dissimillimum, dissimili ratione, laudamus & improbamus, atqui adeò vt olim quidam à Philippo Maced: ebrio ad sobrium prouocauit, sic nos à dormiente ad vigilantem Philippum Melanthonem prouocamus. Ita non eadem in corpore doctrinæ probamus & damnamus, sed quæ cum corpore doctrinæ cælestis consentiunt, accipimus, cætera verò ijs relinquimus, qui non Melanthonem solum, sed & seipso Deos credunt. Utinam verò (quod Alexander Macedo de se olim dixit) Dijs non inuisi.*

78. *Plumbea tela ei aculatum dicit Præceptorem, atq; obtusa. Respondeo. Si vulneris dolorem, quem ex obtuso plumbeo telo accipit, vsque adeò dissimulare non potest, quid fiet, si quando telum nostrum ferrum acuminatum habens sentiet? Nam quæ de sputo quod Præceptor in fronte exceperit, loquitur, fatemur sanè, & vicem eius dolemus, quòd ab impio & ingrato discipulo consputum Præceptorem esse, nunc publicè omnibus, non magna cum iuuentutis ædificatione, appareat.*

79. *Scarabæus etiam ipsi est Præceptor. Istud verò bene, quia Scarabæis (inquit Plinius) negatus est aculeus, quod de Cuculo nostro non posse dici, etiam supra memini, atqui Scarabæo eum hoc nomine contuleris. Sunt ei (inquit idem author) cornua prælonga, bifurcis dentata forcipibus, in cacumine cum libet ad morsum coeuntibus: Ita Cuculo quod aculeus negat, præstant cornua, & quos pungere non potest, premit.*

80. *Hominem agresti ingenio Præceptorem suum calumniatur, nec illud omninò malè, Philippi Macedonis exemplo. Cum enim nonnulli conquererentur, esse in illius comitatu, à quibus ipsi*

proditores appellati essent. Respondit: Homines rustici sunt & agrestes, qui parum eleganti ingenio, lignonem nil nisi lignonem dicere nōrunt.

81. *Cū publica disputatione piam doctrinam de persona Christi & sacra eius Cœna traduxisset, iam à nobis petit, si quid desideremus, ut epistola priuata id ei significemus: Verū idem ei, quod olim Socrates Platoni, respondemus. Cū enim ille quendam in conuiuio obiurgaret acrius, dixit ei Plato, satius fuerat hæc ei seorsim à te dicta esse: cui Socrates: Sed & hoc satius erat, te mihi illud etiam dixisse seorsim.*

82. *Vt cominus Basileæ seu Heydelbergæ secum conferamus iuber. Mihi autem in mentem venit M. Trusi Tribuni plebis insolentia, quem cū Senatus vocasset in curiam, & cur non potius (inquit) Senatus ad me venit? Et quidem Senatus Tribuni verbis paruit, nobis autem Tribunitio Cuculo parere, non satis est integrum, nam nos vestigia terrent. Etenim hæreticos gladio ferre iubent, ita quidem, ut ne respicientibus parcendum velint, ne scilicet ad vomitum redeant. Iam verò hæreticos nos, Eutychianos, Nestorianos, Manichæos, Marcionitas dudum dixere, doctrinam autem nostram ipsius diaboli excrementum. Rebus itaque ut nunc stantibus, eò accedere nobis non satis tutum videtur. Et quare Heydelbergam nos inuitat, cū ignoret, quamdiu illa ferre eius fastum & animi impotentiam possit, ita enim res etus habere accepimus, ut idem de ipso dici possit, quod de Stratonico olim anus quedam Corinthiaca. Ille enim postquam ita se hospes Corinthi gessisset, ut prima die ingratus esset, anus intuita ipsum cum admiratione, dixit: Miror si te mater decem menses in utero pertulit, cū nostra ciuitas vix vnum diem te habeat & doleat.*

83. *De Gallo Iurisperito refert Cicero, quòd cū ad ipsum causa delata esset, qua non de iure, sed de factò controuerteretur, respondit-*

spondisse: Nihil hoc ad me, ad Ciceronem ito, aliud nimirum Iurif-
 consulti, aliud oratoris officium reputans. Noster verò Cuculus,
 non semel irascitur nobis, quòd Medicis, Iureconsultis, Oratori-
 bus, Philosophis, & nescio quibus, iudicium in controuersia religio-
 nis non non deseramus, nimirum qui in scripturis nihil præsidij
 sibi esse animaduertunt, Titanas implorant. Hi enim domus ipso-
 rum anchora sunt, & familiæ columen, paulò post, vt opinor,
 etiam Acheronta mouebunt. Sed audi mi Cucule Hieronymum:
 Habet (inquit ille) vnumquodque propositum suos principes,
 Romani Duces imitentur Camyllos, Fabritios, Regulos, Scipio-
 nes. Philosophi proponant sibi Pythagoram, Socratem, Plato-
 nem, Aristotelem. Poëta æmulentur Homerum, Vergilium,
 Menandrum, Terentium. Historici Thucydidem, Salustium,
 Herodotum, Liuium. Oratores Lysium, Gracchos, Demosthe-
 nem, Tullios. Episcopi & Presbyteri Apostolos & Apostolicos
 viros. Sic nos cum Hieronymo: Iurisperiti proponant sibi Barto-
 lum, Baldum, Accursium, Imolam, Abbatem Archidiaconum.
 Medici æmulentur Auicennam, Auerrhoem, Hippocratem, Ga-
 lenum, Theophrastum. Imò singuli æmulemur illud Apostoli:
 Propria agite.

84. Atqui inquit Cuculus, sic etiam Lucas, qui Euangelium
 & Acta conscripsit, in alienam messem falcem misit. Respondeo.
 Quasi verò historiam conscribere, & de controuersijs religionis,
 præsertim Sacramentorum Mysterijs pronunciare, idem esset.
 Num sic ineptis stolide? num etiam in meridie adhibenda tibi lu-
 cerna est?

85. Huic non est dissimile, quod de Eldad & Medad in castris
 Prophetantibus adfert (tam sæliciter Cuculi in sacris versantur.)
 Nã & proprius ipsorū Prophetæ, Caluinus, ad miraculū id refert, et
 extra ordinē factum ait, ideoq; æmulari aut reprehendere eos, Io-
 suam non decebat. Quòd si singulari miraculo, sicut Elisa, ab aratro
 ad mi-

ad ministerium & sacrorum tractationem vocati sunt, faciant nobis eius rei fidem, & gratulabimur illis felicitatem.

86. *Ingenue profiteor inquit Cuculus, me à lappis tribulis & stercoribus insulforum scriptorum non minus quàm à Lullianis & alijs scurrilibus scriptis, ad meliora scripta manum, oculos & mentem esse conuersurum. Hactenus de Præceptore suo insignis ille nostri seculi Theologus, sola Ambrosia, Deorum cibo dignus, & Lydio curru vehendus. Primò autem quare tuam ipse calcas terram, cur propria cædis vinea? Si quis enim scurrile aliquod scriptum Lullianis lappis & stercoribus vtraq; pagina refertum, videre desideret, in hac tua Apologia tanquam in tabula, rudius & planius perspiciet, vt merito nidum tuum commaculasse & in tuum ipsius sinum inspuisse dici possis. Deinde, quare nobis tantoperè succensesis, quòd Lulliana vestra & scurrilia profectò scripta, imò impia & blasphema, iuuentuti nostræ obtrudi à vobis non ferimus, cum tu ipse, dux gregis, & oculus agminis tibi ita faciendum censeas?*

87. *Prælatum etiam & Abbatem facit Præceptorem atque Præpositum. Sed audi Cucule, quid tibi Monacho refractario & fugituo de Abbate & Præposito tuo dicat Hieronymus: Præpositum tuum timeas vt Dominum, & diligas vt parentem. Credas tibi salutare quicquid præceperit. Quod si factum à te fuisset, & reuereri præpositum tuum quàm eo prior esse maluisses, nunquam te tam turpiter dedisses, vt nunc sis vulgi quoq; factus fabula.*

88. *Ex Cancellarij oratione augmentum jumpsit tumor Cuculi, & inquit, amplissimi illius viri orationem vobis oppono. Respondeo. Si Cancellarius ille, vt nouo hospiti siue gratularetur, siue adularetur, ex musca elephantum facere voluit, id ad nos nihil atinet. Neque enim qui pede maiorem, sed qui conuenientem calceum consuit (vt olim ille dixit) sutor, commendabitur. Et quare non potius Socratem imitari voluisti Cucule, is enim legens Platonis Ly-*

nis *Lysiam*, cùm laudes eas, quas sibi immodicas tribui videbar, pro sua modestia non agnosceret, exclamans dixit: Deum immortalem, quàm multa de me mentitur ille? Certè nisi *Suffenus* esses, istud *Alexandri Macedonis* in mentem tibi venisset, qui *Aristobuli* historiam, quòd multa supra fidem fingeret, in fluvium *Hydaspen* demersit, & ad authorem conuersus, tu, inquit, dignior eras, qui eò præcipitareris, qui solus me sic pugnantem facis.

89. Quod de *Augustino* quodam Pontificis ad *Anglos* legato nugatur, qui *Ministris Anglis* non assurrexerit, sibi & suis dicat, qui vel redemptori suo, non dicam non assurgere, sed ne quidem caput aperire dignantur, cùm si reuerentia causa non vellent, saltem valetudinis suæ rationem, homines non satis sani, haberent, quam confirmari hoc ipso, diuersi authores scripsere.

90. Sed & *Dei indignationem* & *vindictam* nobis, ingratus *Cuculus*, pro exhibito hospitio comminatur. Hic, inquit, sternet vos sub pedes suos. Sed respondemus id quod *Rex Agesilaus Tissapherni Persarum regis duci*, qui cùm violato fœdere, regis sui nomine *Spartanis bellum* & exitium denunciarer, respondit *Agesilaus*: Bene est, quòd *Thissaphernes*, postquam *Deos* & *homines* periurio suo offendit, nunc nobis malè mixatur.

91. *Indoctos* nos homines esse passim affirmat. Sed *Antaclicdam* sibi respondentem nostro nomine audiat. Cui cùm *Atheniensis* quidam ruditatem exprobrasset, nimirum inquit indocti, quia nihil mali à vobis discere volumus.

92. *Amburbias* oberrationes *Præceptor* tribuit, ipsi enim *T. Quintij* consiliam amplectuntur, qui *Achæis bellum*, nescio quòs translaturis, dixit: Ego verò vos moneo inquit, ne capita extra testam proferatis, ne proteramini. Singulari autem *Dei* providentiæ tribuimus, quòd vos domi consensescere voluit. Sicut enim *Philippus Macedo* olim conuiciatorem exilio nequaquam multandum censuit, ne, inquit, sic oberrans, apud exteros etiam nobis maledicat.

Ita vos domi residere consultum est, ne VBIQUE oberrantes, VBIQUE de vbiq̄uarijs malè loquamini.

93. *Se se, ait Cuculus, ceu Cygnos leta veritatis pœana Deo canturos. Verùm ego ipsis tacere (sicut Bias olim censuit) satius esse iudico. Bias enim Philosophus, cùm eadem nauì ueheretur, qua impij nonnulli, & aduersa tempestate exorta, hi de precibus suis multa dicerent, ille, silete, inquit, potius, ne Dij vos hìc nauigare sentiant.*

94. *Nolle se porrò cuiquam doctrinæ suæ rationem reddere, ait: In quo solo, si quisquam alius, sapit magis etiam quàm Pericles: Hic enim Alcibiadem, inuisere ipsum volentem, non admisit, quòd ei non esset ocium, cogitanti, quomodo rationem redderet Atheniensibus. Cui Alcibiades, at qui satius fuerat, inquit, cogitare, quomodo rationem non redderet. An verò Cuculus hoc modo officio suo defunctus sit, aliorum esto iudicium.*

95. *Ægrè fert etiam Cuculus, se inconstantia redargui. Sed si verum quis dicere velit, non alia eius Theologia est, quàm olim Antigoni militia, qui à Pyrrho prouocatus, ut loco iniquo confligeret, respondit: Mea militia non tam armorum est, quàm temporum, & quidem prudenter ille in militia seculari: verùm in Christi militia fidem & religionem temporum occasionebus merendam, nemo nisi Cuculus impius dixerit.*

96. *Putidum mendacium etiam est, ait Cuculus, quod Iacobus Andree scribit, Patres bis nobiscum pugnare per omnia. Et quare (ait) fidem eis derogare ille conatus est, si secum facere existimat? Respondeo. Si D. Iacobus Patres bis vobiscum pugnare dixit, assenior sanè tibi. Centies enim, imò millies vobiscum pugnare, ex Refutatione Tortodoxi Consensus patet. Nam quòd derogasse illi verustati dicis, etsi non probes, tamen si largiamur, an non idem à vobis, Caluino, Beza, & alijs factum, in Refutatione Tortodoxi Consensus docuimus? Istud autem quod de viro quodam docto ad-*
fers,

fers, qui in Refutatione Consensus Tortodoxi crimen falsi commisisse nos dicat, quod publico scripto ostensus sit. Respondemus, non ingemiscit Antigemides, si Tellus novas tibias habeat, ut olim de Atheniensibus dixit Epaminondas. Et si vir bonus ille est, prodeat in lucem: sed fulgur ex pelui est, & quavis Alga vilior excusatio: neq; prius id futurum, certò scimus, quàm testudo leporem cursu prauertit: Aut lupus ouem uxorem duxerit.

97. Totos quadraginta annos maledicentiozem librum non prodijisse ait, quàm Præceptoris. Respondeo. Mutato nomine de te fabula narratur, id cùm etiam tui non dissimulent, nihil addam.

98. Habes hîc pie Lector, inquit Cuculus, triste exemplum contemptus oraculi diuini. Num dispersit us est Christus, num Paulus crucifixus pro vobis? Respondeo. Habes pie Lector triste exemplum hominis ambitiosi, eruditionis quidem per suasionem ebrii, sed re ipsa valde ieiuni. Neq; enim inter Paulum & Collegas, in doctrina dissensio fuit, sicut inter nos, & eos qui Cingulum & Calvinum sequuntur: sed propter dona diuersa, persona alia plus, alia minus in admiratione fuit, & propter personam doctrina, id reprehendit Paulus: igitur optandum Cuculo fuerat, sua eum studia melius confirmasse, quàm sit factum.

99. Gloriatum aliquoties, sua Disputatione confirmatos nonnullos in piâ ipsorum doctrina. Sed fallaciâ diuisionis, ludit Cuculus, quod enim coniunctim dicendum erat, impiâ doctrinâ confirmatos, ille diuidendo in piâ doctrinâ confirmatos, nugatur.

100. Ementitam vbiuitatem appellas. Rectè, siquidem de te accipiat: Nam ut doctorè ementireris, quem tû parturiebas, sollicitè te vbiuitatè ementiri, & periurio etiam ementiri, nõ puduit.

101. Quod sibi homini inerudito summum gradum cõtulerint, peccatum esse à Præceptoribus ait. Resp. Idè quod Philoxenus cuiusdam interrogati, quare Sophocles mulieres semper bonas in tragædijs induceret, ipse verò malas. Resp. Sophocles inducit nõ quales sunt, sed quales esse debebant. Sic collatus tibi est ille, non quod talis esses, sed ut

calcar foret, talis ut euadere indefesso studio contenderes. Quod verò tu etiam teipso factus es deterior, restè tibi illa obijciuntur.

102. *Caluinum aliquando à nostris non admodum alienum fuisse, notorium mendacium esse Cuculus ait, quod autem eius rei se conuinci posse non ignoraret, ideo occupatione vsus inquit: Fuit Caluino suum quoddam dicendi genus, quod imperiti quidam secus atq; oportuit interpretati sunt. Illud verò quo loco habendum sit, eruditi faciliè animaduertunt.*

103. *Inter cætera ait Cuculus, non se prius crediturū D. Iacobo cum Collegis benè conuenire, nisi testimonio publico eius rei fidem faciat. Respondeo. Et quanti tandem nos facere putat fidem suam & testimonium, penes quem etiam non magna est iurisiurandi religio? Itaq; ne erret, libenter fatemur, nos, quid ille de nobis dicat aut sentiat, quo est candore, non magis quàm de Connæ calculis, aut ranis palustribus laborare. Venit tamen mihi in mentem Ephorum apud Spartanos factum, qui cùm de bello aduersus persas consulissent Iouem Dodonæum, & ille votis ipsorum annuisset, tamen & Apollinem Delphicum interrogandum sibi putarunt, Patri Deo scilicet non credituri, nisi filius Apollo id ipsum quoq; confirmasset.*

104. *De magni nominis Iureconsulto quodam quæ dicit: respondemus, & Herostratum postquam Ephesi nobilissimum Dianæ templum petulantur incendiasset, magnum sibi nomen comparasse. Et si factam illi iniuriam censes, quare innocentiam eius negligis? Verùm cùm ille (nisi fallor) nunc satis intelligat illud Apostoli: Vnusquisque in quo vocatus est, in hoc permaneat, ego nihil amplius adjiciam, ne afflicto afflictionem addidisse videar.*

1. Cor. 7.

105. *De Saxonice Ecclesijs quæ scripserat, nunc eorum forte pudet, ideoq; negare ei visum est: Quia verò de quibus dixerit alijs, docere non potest, nec nos à sententia nostra recedere possumus.*

106. *Institutione sacræ Cœniæ, esse ad λόγον retulisse, nūc quoq; inficiatur: sed videat qui velit thesin disputationis eius quintam, quæ à Filio Dei Sacram. cenæ institutã esse expressis verbis scribit.*

107. De toto Christo & toto Christi, quæ sophisticatur, responde-
mus: An non id totum est & dicitur, quod suis perficitur partibus?
aut annè vobis definitur totum Christi sine partibus (vt sic dicam)
integralibus, nisi fortè humana natura ad totum Christi non perti-
neat? Sed ita imponere lectoribus homines candidi student, vt quan-
do dicant, totus Christus Ecclesiæ suæ præsens est, intelligendum sit,
dimidius Christus, siue diuina eius tantùm natura Ecclesiæ præsens
est. Istud verò quàm candidè fiat, ipsis curæ non est, modò tali
fraude circumuenire simplices possint. Vt itaq; Cuculus noster sim-
plex, apertam & candidum nostrum responsum habeat, fatemur,
nos vtrumq; credere, & totum Christi, & totum Christum Ecclesiæ
suæ præsentem esse. Et totum Cuculi & totum Cuculum, simulatum
& fucatum, fictum & Hypocriticum esse: quòd si sententiam no-
stram non satis intelligit, ad copiosorem explicationem nos offeri-
mus.

108. Quæ de frequenti suo auditorio ambitiosè recitat, et si alij
diuersum dicant, tamen si id ei indulgeamus, videndum nihilominus
erit, ne idem, quod Cytharædo cuidam apud Iassios, ei accidat. Ad
eum enim cum Iassij, rei nouitatem admirati, frequenter initio ac-
currissent, interim autem tintinnabuli sono ad piscium mercatum
inuitarentur, vniuersi abière, præter vnum, qui quòd surdaster esset,
signum datum non animaduertat. Cui cum gratias Cytharædus
ageret, quòd ne tintinnabuli quidem sono abstrahi se passus esset, in-
dignatus ille, quærit: ergò ne signum datũ est? Cytharædo annuen-
te respondit surdaster: at ego profectò non animaduerteam, & dis-
cedens ocyus, Cytharædum sibi ipsi ludere iussit.

109. Quæ de Beumlero quodam (alienum araturus fundum) &
prodigiosa eius eruditione narras, nimirum vt in ipso tandem hæc
cudatur faba, laterem lauas. Idem enim tibi, quod Aristides cuidam
respondit: Cum enim inter duos Iudex, causam cognosceret, & illo-
rum alter multa extra causam commemoraret, quibus Aristidem

aduersarius lassisset, interpellans *Aristides*, ego inquit non mihi, sed tibi *Iudex* sedeo, isthæc ergo nunc missa fac bone vir, & tuam causam age.

110. Tandem inquit *Cuculus*. Agnoscit *Iacobus Andrea*, mentitos eos, qui me sæpè ad silentij metum adductum, falsò gloriati sunt. Quid ita verò mi *Cucule*? quia inquit, historijs & fabulis me tempus trivisse ait. Respondeo. Occurrit mihi hoc loco *Euclionis* cuiusdam responsum, qui, cum sordes sibi exprobrari audiret, quòd veteres & detritos calceos venderet: Nequaquam verò inquit, sed emo, quasi non eòdem recidat, aut quasi aliquid intersit, tacere ad obiecta, aut pro eruditis solutionibus ridiculas fabulas recitare.

111. Hic verò currus boues trahunt, & cancri capiunt lepores. Nam de non *Entis* efficacitate si qui tumultuabuntur inquit *Cuculus*, Dominus eos compefcet. Respondeo. Mirabar initio, quid rei esset, & quare paucis tantum ista attingeret, sed postea quid esset, comperi. Postquam *Disputatione* publica in eos ceu compedes homo eruditus coniectus esset, vt concedere vel inuitus cogeretur, aut non entis esse accidentia, aut patres veteris *Testamenti*, non eandem nobiscum escam in *Sacra Cæna* comedisse, ille, quòd errorem errore cumulare, quàm vnum agnoscere satius crederet, non entis etiam accidentia esse, largitus est. Ob huius paradoxo subtilitatem, cum explosus esset publicè ab vniverfo auditorio, iam eum pudere incipit, & *Christum* sibi, malæ causæ patronum, substituere conatur. Hac nimirum virgulta scaphula *Ægeum* transmittit *Cuculus*.

112. Conseruos suos nos etiam inuitos facit, se enim pro conseruis agnoscere ait, in quibus aliquid *Christi* videat. Respondeo. Id quidem meritò, si enim *Ethnicos*, in quibus nihil *Christi* fuit, non solum conseruos, sed etiam cohæredes regni *Dei* agnoscitis, quid ni & eos, qui aliquid *Christi* habent, *Anabaptistas*, *Arianos*, *Nestorianos*, & his similes. Et sic quidem rectè dixit ille, nolle se *Cinglianum* cælum ingredi, si enim in eo *Ethnici* sint, de quibus scriptum est, qui non

non credit, iam iudicatus est. Et: Qui non crediderit, condemnabitur, ego sanè ne hosti quidem id cælum optarim.

113. Quòd Doctõri Patienti piæ, memoriæ, conferendi copiam facere noluiſſet, id sic excuſat. Quare inquit eius rei copiam ſibi fieri ab Illuſtriſſimo Principe non petiuit? & quare non autor ſocijs fuit, ut à prolixis ſuis ſermonibus abſtinerent, & doctiori Doctõri locum darent? Reſpondeo. Si Princeps Illuſtriſſ: in mora fuit, quid accuſas ſocios? Si ſocij impediuerunt prolixis ſermonibus, quid accuſas Illuſtriſſ: Principem? ſatinne ſanus eſt? Et quid ò Cucule: ergo ne Diſputatio veſtra nec publica fuit nec libera, ſed qui copiam prius ab Illuſtriſſ: Principe peteret & obrineret? nam quod de ſocijs ais, ſabulam eſſe non ignoras, cum ipſimet etiam intercederent pro illo multoties, ut audiretur.

114. Ne autem vlla in re ipſe ſibi deſit, quòd videret ſe publico auditorij teſtimonio non ſemel exploſum, ipſe ſibi fert teſtimonium. Adidi inquit orationem, quæ apud bonos etiam inuito D. Iacobo mihi abundè magno documento eſt & erit, nequaquam ita turpiter me dediſſe. Reſpondeo. Quid audio? ergo etiam tuo ſuffragio victor eſ, & tuo ipſius decreto triumphas? Tu ne Cato Romani generis diſertiſſimus eſ? qui tuo teſtimonio, & prudentiæ tuæ credi velis, ut olim de Vigilantio ſcripſit Hieronymus? Sed oportebat te illud fratrum tuorum meminiſſe: Tu de te ipſo teſtimonium perhibes, ideo teſtimonium tuum non eſt verum. Ioan. 8.

115. Dolet etiam homini, & de eo aliquoties conqueritur, eſſe ſe publico ſcripto à Doctõre Iacobo reprehenſum, qua in re me penè conſentientem habet. Si enim Antalcidas Sophiſtam quendam riſit, qui ſibi Herculem laudandum ſumpſerat, quem nemo vnquam reprehendiſſet, quid viruperare admodum opus erat eum, quem nemo vnquam laudauit, niſi ipſe ſeipſum? Conuenit tamen Cuculum meminiſſe illud Auguſtini. Iniquum eſt
(ait ille)

(ait ille) *vt quisquam de alio iudicare velit & de se iudicari nolit.*

116. *Miserum mancipium Præceptorem suum dicit. Rectè & illud, voluit enim ostendere Cuculus, non maiorem suam esse quàm olim Heliogabali, turpissimæ bestia, pietatem, qui Senatores Romanos, quòd moribus ipsius parum propitij essent, rogata mancipia appetere consueuerat.*

117. *Miratur, quare contra ipsum Præceptor in harenam pro silierit. Respondeo. Ideo factum, ne (vt quidam dixit) se Præceptore te istam impietatem didicisse quis existimet.*

118. *Hic & Capra nondum peperit, & hœdus ludit in tectis: De Palinodia enim Berengarij (qua Calvinismû ille reuocauit, ea fide, qua Calvinianû hominè decebat, adeò semper illi sibi fuerunt & sunt similes) pueriliter exultat, & inter cætera ait: contra quam D. Iacobus ne hiscere quidem audeat, quod non magis verum est, quàm si in aère piscatum se diceret, aut in mare fecisse sementem. Nam per paginas tres penè integras, mi Cucule, ita respondit, vt primò ostenderit, gregales tuos in eo crimen falsi commississe, ad quod cum ne hiscere quidem audeas Cucule, an non turpiter te & causam vestram deseris. Deinde responsum est iisdem phrasibus (quas Palinodia habeat) & patres vti, itaq; per Lutheri latus ipsam Antiquitatem te petere, vbi rursus Cuculus ne hiscere quidem audeat. Nò quòd enim ignorat, ita planè rem se habere. Et vt intelligas Christiane Lector, qua fide egerit Cuculus & socij Calvinistæ, Lutheri verba subiiciam, ex quibus Cuculum non esse virum bonum apparebit, adeò perspicuè, vt contrà hiscere non possit. Ait autem inter cætera de palinodia Berengarij Lutherus: Perpetuò verum manet, quòd nemo corpus Christi videat, tangat, comedat aut dentibus conterat, nam quod de pane fit, rectè & benè corpori Christi tribuitur, propter unionem Sacramentalem: Hæc etsi centies ipsis dicta & scripta sint, tamen mentiendi tanta libido illis, tantus calumniandi, siue ardor siue furor inest, vt hunc coccyssimum repetant perpetuò.*

Luth. in Maiori
Confels. Tom.
germ 3. Icn. Pag.
487. de Palinodia,
Berengarij.

119. *Doctrinam piam de Cæna Domini fermentum pestilens, massam Doctrinæ Christi corrumpens esse, placidè & modestè conuiciatur. Respondeo. Vbi fermentum inueniatur, Theophylactum quàm stolidum Cuculum audire præstat: Hypocrisim & simulationem (inquit ille) fermentum Christus vocat, quòd acerba illa sit & plena veteris malitiæ, & transformet & corrumpat secum mentes hominum quibus admixta fuerit. Nihil enim sic mentes hominum alterat vt hypocrisis, omnis enim hypocrisis mendacio plena est, & aliad e& & aliud fingit.*

120. *Hechingense latinum vestrum est, inquit Cuculus. Esto. Et oratio vestra etiam Ciceronis purior & nitidior, quid tum postea, annè ideo causa nostra deterior, quia fabulæ vestræ est melior histrio, vt olim Iphicrates dixit? Quantò satius erat te Pausaniæ illud cogitasse, qui suis militibus barbarorum casorum pretiosas vestes admirantibus dixit: at qui præstiterat ipsos pretiosos fuisse potius, quàm vestes. Ideoque vobis idem quod Archidamus Dionysio Siculo, qui filiabus suis splendidas vestes dono miserat, respondemus. Remissis enim ijs, Regi dicere iussit, vereri se, ne filiæ viris honestis in hoc amictu magis turpes viderentur. Sicuti enim veritatis simplex e& oratio, ita meritò suspectum quicquid fucatum. Ita etsi nostra oratio sit impolita, tamen vera fide erudita, sicut de Sam succio Turenfi Episcopo olim Augustinus dixit. Epist. 168.*

121. *Prætumidum fastum seu arrogantiam Præceptori adscribit, sed quare nō eum tu, siue ex Hippocrate siue Theophrasto medicamento adhibito, subsidere facis? Vide autem ne idem tibi, quod Diogeni, amico & familiari tuo, accidat; is enim à Platone inuitatus, cum variè exornatam domū videret, apprehensam culcitram pedibus calcavit, interrogatus, quid nam faceret? respondit: fastum Platonis calco, cui Plato: calcas inquit, sed maiori fastu.*

122. *Lutherum aliquoties nobis obiicit, quasi ab illius sola auctoritate pendeamus. Sed respondemus idem quod Alexander de*

Homero dixit : Mallem , inquit , Homeri Theristes esse, quàm Achilles Cherili. Ita liberè profitemur, malle nos D. Lutheri piæ memoriæ mancipia esse, quàm Cuculorum liberos, adde & Patronos, siquidem clientuli tam ingrati esse volent.

123. *Iraſcitur Præceptorum, quòd Thomisticis aſinis quædam dixiſſet. Mirabar initio eius rei cauſam, ſed poſtea quid eſſet animaduerti. Thomæ & reliquorum doctrina eſt: Accidentia poſſe eſſe ſine ſubiectos à quibus cùm ille didicerit, non entis eſſe accidentia (quod perinde eſt) ideo Thomam ſibi defendendum credidit.*

124. *De latratibus quorundam, qui in Cænobiorum latebris lateant, conqueritur. Sed quare non meminit dictum Nicetis, cui cùm quidam diceret: & quando latrare deſines? reſpondit, poſtquam tu mordere.*

125. *Noſtrorum hominum ſententiam de Communicatione Idiomatum publicè ex ſcripto prælectam, Viutebergæ, probauit D. Iacobus, ait Cuculus. Reſpondeo. Si verum eſt, candoris veſtri argumentum id eſt, & hoc ipſum, de quo ſubinde conquerimur, vos ſucum facere imperitioribus, dum noſtris verbis veſtram ſententiam rectè & fraudulenter ſimplicioribus obruditis, Ethnicorū potius quàm candidorum Theologorum exemplo. Cicero enim cùm Munatio patrocinaſtus fuiſſet, & obtinuiſſet, hic autem accepti beneficii eſſet immemor, dixit ei Cicero: iudicium non tua opera effugiſti Munati, ſed mea, qui multum caliginis Tribunalibus offudi. Ego autem ad Hieronymum te ablego, qui inquit: Nolo verborum ambiguitatem, nolo mihi dici, quod etiam aliter poſſit intelligi, cur non meis verbis ſenſum meum loquuntur? Nunc verò quæ iſta ſimplicitas eſt, quaſi ſuper oua & ariſtas, inter theatrales præſtigias pendenti gradu incedere, ubiq; dubium, ubiq; ſuſpectum? puſes eum non expoſitionem fidei, ſed figuratam controuerſiam ſcribere, & noſtra aduerſum nos dimicat armatura.*

126. *Imperitiæ alienæ (inquit de ſeiſo Cuculus) quare Iacobus*

Iacobus Andreae non quam oportuit, rationem habuit? Respondeo. Imperitia certè aliquid condonandum fatemur, sed ijs, qui se omnium hominum primos esse putant, nec sunt, ijs, inquam, ostendendum est, ut id, quod tantoperè affectant, magis esse quàm videri velint, ut Gregorij verbis utar. Nam ut Hieronymus inquit: Nihil prodesse aestimari quod non sis: & duplicis peccati reatus est, non habere quod crederis, & quod non habeas, simulare.

Delaud. Virg.

127. *Nostrum non esse ait Cuculus suis Magistratibus prescribere, quid cum hæreticis sit agendum. Respondeo. Cum Magistratibus vestris nobis nihil est negocij, sed vobiscum, qui rerum criminalium iudices, capitalibus vestris sententijs, hæreticorum ceruices gladijs subijcitis, numinis diuini vindictam Magistratibus comminati, nisi id faciant. Sic enim Beza: Quàm nam stabit familia hæc, (inquit) in qua metuit, qui terrere debebat? Et rursus: Moram etiam vel cunctationem coram Deo excusari non posse. Et quòd Princeps quidam aliarum etiam Ecclesiarum sententias exquisiisset, molestissimè ille tulit: Hunc oportuit, inquit, potius alijs Ecclesijs exemplum præbere, quod sequerentur. Tanto etiam furore, ut ne resipiscentibus quidem parcendum putet, nimirum se ad vomitum redeant.*

Epist 30.

128. *Sese ait Cuculus adeò fuisse modestum, ut ne quidem incredibile importunitas infestorum hominum, vocem vel gestum impatientiæ indicem potuerit exprimere, & ne dum inquit, me eius propositi de perpetua moderatione pœnitet. Respondeo. Sed quo pacto illud persuadebit prudentibus, se adeò intra parietes moderati fuisse ingenij, cum scripto publico, & quidem in Præceptorem ita debacchatus sit, ut calumnijs atque conicijs sese penè infamem reddiderit. Et esto, quod nunquam credemus, quare non cogitauit illud Catonis: Nec te Collaudes, nec te culpaue-
ris ipse: Hoc faciunt stulti, gloria quos vexat inanis. Itaque idem tibi quod Agesilaus Menecrati cuidam Medico respon-*

demus. Cùm enim hic arrogantis ingenij homo scripssisset *Agésilao: Menecrates Iuppiter, Agésilao Regi salutem, Rex nihil aliud respondit, quàm: Agésilaus Menecrati sanitatem.*

¶ 129. Sæpenumero suorum, imprimis autem *Basiliensis Academiae* testimonio plurimum superbit, quasi verò ignotum nobis sit *Cucule*, quo loco habendi sint testes domestici, quasi non mutuo *Muli* scaberent sæpiusculè, quasi inquam nesciremus mutuas vos operas tradere, sicut *Olearios* in velabro. Et ut alios omittam, quid quaeso *Basiliensi* testimonio nos frustra vrget, cui tu ipse omnem fidem derogas? Quòd enim illud *Præceptorem tuum virum Clarissimum, tu Proteum, Momum, Aristarchum, Volaterranum, à Musis & Gratijs, à virtute & pietate alienum, & similia plurima dicis. Quem illud talem & tantum Theologum, eum tu hominem agrestem, tetricum, indoctum, Caballum Cumanum, ferulis denique subijciendum, ais. Quòd si tu ipse istud sic eleuandum credidisti, quid nos eidem tribuere posse existimas?*

130. *Contemptum rationis humanæ, dixerat Cuculus, esse inter principia nostra confutantia, & hoc nomine nos ingratitude accusauit, quòd hoc eximium donum Dei vilipendamus, & tragice exagitemus. Cùm tamen scriptum sit, ne sitis sicut equus & mulus, quibus non est intelligentia. Et si enim radius diuinæ lucis, lapsu primorum parentum obscuratus sit, tamen gratiæ regenerationis efficacitate, factum Spiritualem. Responsum fuit: Nobis esse eadem principia confirmantia & confutantia, verba scilicet Cœnæ Domini: Rationem autem utpote cæcam in diuinis, nos, tum Apostoli Pauli, tum Patrum exemplis & autoritate merito contemnere, quæ etiam in renatis (nisi fortè nec Paulus nec Corinthij, qui Ecclesia Dei dicuntur, renati fuerint) captiuanda sit. Vbi etiam ad testimonium Scripturæ, ineptissimè à Cuculo citatum, responsum est. Quid igitur nunc Cuculus? Quid ni, inquit, te etiam inuito, rationem*

tionem rectam radium diuinæ lucis appellem? num tibi à principe tenebrarum in natura humana accensa videtur? Ego verò Deum veritatis authorem esse credo, non Sathanam. Deinde addit: Ratio humana an non ceca est in ijs, quæ sunt fidei & spei, non autem planè ceca in ijs, quæ physica, moralia & politica sunt. Respondeo. Vides ne pie Lector, vt scopum declinet hic homo? Neque enim queritur, à Deo ne sit vel à Sathana ille radius? id enim est extra controuersiam. Neque etiam hoc queritur, quid radius ille in physicis, moralibus & politicis possit? vbi eximium Dei donum libenter agnoscimus & celebramus. In diuinis autem quid possit, de eo controuertitur, vbi nos equos, asinos & mulos esse, hoc est, penitus nihil intelligere, contendimus. Tu verò in mysterijs etiam Sacramentorum, radium hunc præluere nobis, neque velequos vel mulos nos esse voluisti. Est tamen hoc commendatione dignum, quòd à Præceptore admonitus, emendare tam crassum errorem, quàm tueri pertinacius, non dubitasti.

131. De Philosophia, postquam multa garrisset, responsum fuit: Quæstionem de Cæna Domini non esse Philosophicam, nec ex principijs Philosophicis determinari posse: & quid tum Paulus, tum vetustas de Philosophia monuerint, non esse ignotum. Ego verò, inquit nunc Cuculus, Sardonio risui tuo oppono dictum Augustini: Si qua vera Philosophi dixerunt, ab eis sunt tanquam iniustis possessoribus vindicanda. Respondeo. Sed & nos illud idem tibi opponimus, vindicatum tamen prius à tua calumnia & crimine falsi. Sic. n. ait Augustinus: Philosophi aut[em] [qui vocantur] si qua [fortè] vera [et fidei nostræ accommoda] dixerunt, ab eis tanquam iniustis possessoribus vindicanda sunt. Vbi Augustinus, non solum si quæ vera dixerint, sed & fidei nostræ accommoda inquit, quod tu sceleratè omittis, in nostrum vsus vindicanda ait. Multa enim vera sunt in Philosophia, & verè dicuntur à Philosophis, sed fidei nostræ non sunt accommoda, vt; Ex nihilo

“ August. lib. 2.
“ de doct. Chri-
“ stiana.

nihil fit: Omne corpus est in loco, & similia. Hæc si fidei nostræ quis accommodare velit, quàm absurdus fuerit? Id cum tu animaduertisses, elidendum censuisti, ea fide, qua hominem Calvinianum agere, par erat.

De rebus ipsis.

DEbebatur quidem & iure optimo primus locus rebus ipsis, imò hoc primum erat & postremum, neque enim decebat tantum Theologum, qui omnis modestiæ quædam ceu Idea Platonica videri volebat, vel conuiciari vel calumniari. Verum quando ipsius eximia lenitati & mansuetudini aliter visum est, ordinem eius sequamur.

pag. 39.

Initio autem præfatur ipsius modestia, tenue esse mendacium, & perlucere ait, si diligenter inspiciatur. Respondeo. Ideo nos mirari, quare à tam putidis mendacijs temperare sibi non potuerit, & monemus eum, ut porro cogitet, si tenuia mendacia tam citò perluceant, quid futurum sit de tam crassis, quæ etiam in ipsis Ægyptiacis tenebris, si non videri, palpari tamen possint. Antequam autem ad cap. 1. Confutationis illius accedam, ostendendum prius, quæ, ubi, & quomodo dissimulet, atque solo silentio vlciscatur & superet, ut intelligatur, illum multò plura præterisse, quàm refutare vnquam conatus sit.

pag. 138.

1. *Accusatus erroris & insidiarum, quòd panem & vinum Cænæ Domini appellet Sacramentum, cum tantum sint pars Sacramenti, eaq; minima. Et vetustas Eucharistiam, non vna re terrena, sed duabus rebus, terrena & cælesti desinierit. Tacer.*

pag. 134. 135. 136.
Confut.

2. *Ore corporis panem tantum accipi dixerat, corpus autem Christi ore solius animæ. Petitum fuit ab ipso, ut istam distinctionem ex verbis Institutionis ostenderet. Deinde opposita fuerunt huic*

huic eius figmento nouem vetustatis testimonia, quibus ore corporis etiam corpus & sanguinem Domini accipi ostensum est, et si non corporali seu Physico modo, tria ex Augustino, totidem ex Chrysofostomo, Tertulliano verò & Ambrosio & Leone singulis singula. Sed Cuculus præstat sacrum silentium.

3. Nestorianismi non semel, & rationibus, & ipsius Nestorij verbis accusatus est, verum, statua est, truncoq; simillimus Herma. pag. 126. 127, 276.
277. 278.

4. Consubstantiationem etiam per calumniam nobis affinxerat, quando velimus corpus Christi cum pane realiter præsens esse. Responsum fuit. Et diuinitatem filij Dei realiter omnibus creaturis & sua essentia præsentem esse, nec tamen cum illis consubstantiari. Sed magis mutus est quàm piscis. pag. 115.

5. Aliquoties odiosissimè exagitarat, voculas, in, cum, sub, quasi hoc pacto à scripto verborum Cæna recederemus, eisq; peregrinum & alienum, imò stolidum sensum affingeremus. Respondeo. Esse calumniam, nam iam olim ipsum D. Lutherum sese explicasse, eos, qui his vocibus vtuntur, non velle hæc verba & phrasas ipsum textum esse, nec nouum textum comminisci. Et inquit, non amplius his vocabulis vtetur, sed simplicissimè vt textus, dicemus, hoc est corpus meum, modò illi idem agant, & consentiant. Hic verò altum Cuculi silentium. pag. 116. 117.
“ Confess. Maior.
“ de Cæna.

6. Dixerat Cuculus, verum esse vnum & simplex, falsum autem multiplex & sibi non constans. Responsum est, verè ista dici. Cum itaque interpretatio verborum Cæna apud ipsos sit multiplex, & propositæ sint nouem differentes explicationes, vbi alij voculam Hoc, alij Est, alij corpus, alij Meum, alij Quod, & hæc ipsa alij etiam aliter interpretati sint, falsissimam eorum opinionem procul dubio esse, quòd adeò sibi non constet. Sed Apologia hæc muta est. pag. 111. 112.

Pag. 117.

7. *Calumnia Cuculi de Cardinale Cameracensi, ipfius D. Lutheri verbis eſt refutata, vbi vel Bileami aſina locuta eſſet, ſi res defendi potuiſſet, ſed hinc prorfus tacet.*

Pag. 146. Et ſeq. »

8. *Dixerat Cuculus, triſtiſſimam eſſe vocem, & veteri Eccleſiæ inauditam, qua etiam Iudas proditor, & omnes impij corpus Chriſti, et ſi ad iudicium, manducare dicantur. Reſponſum eſt. 1. ex verbis Inſtitutionis Cœnæ. 2. ex hiſtoria Euangelij. 3. ex verbis Apoſtoli 1. Cor. 11. 4. Et ex testimonijs Antiquitatis, cum Iudam olim, tum hodie etiam infideles & indignos corpus Chriſti manducare, ſed ad iudicium. Ad verba quidem Apoſtoli Pauli quædam reſponderet, de quibus ſuo loco, ſed reliqua quaſi citis equis tranſit.*

Pag. 149.

9. *Diſtum Chriſti, de non dando ſanctum canibus, & Pauli etiam Apoſtoli, ſua interpretatione deprauat: id cum oſtenſum eſſet, ne gry quidem reſpondit.*

Pag. 152.

10. *Corpus Chriſti non poſſe niſi fide accipi, affirmauerat Cuculus, quod quæ verbo promiſſionis offerantur, non niſi fide accipiantur. Reſponſum eſt. Verum id eſſe de ijs, quæ ſolo verbo offerantur, Corpus autem & ſanguinem Domini, non ſolo verbo, ſed externis Elementis panis & vini offerri, & ideo offerri, vt manducantur & bibantur. Ergo non ſola fide, ſed & ore accipienda. Verum Cuculus Seryphia rana eſt.*

Pag. 165. Et alibi.

11. *Quod verbis Cœnæ Domini vim feciſſet, pro (Quod) ſubſtituendo (Quatenus) poſtularum ab eo fuit, vt eius rei nobis fidem faceret, ſed caput eſt, vt ſine cerebro, ita ſine lingua.*

Pag. 158.

12. *Sacramentum ad prædicamentum Relationis referendum docuerat Cuculus. Reſponſum fuit, cum eorum quæ referuntur ad aliud, tantum tria ſint genera, & verò ad nullum horum referri Sacramentum poſſit, quomodo ex relatorum numero eſſe dici debeat? Nullam literam, ne apicem quidem reſponderet, ſed fabulara de Scarabæo Olynthiaco ex Thracia prolixè recitat, quæ ad rem nihil*

nihil facit, vbi mihi in mentem venit Augusti Imperatoris factum, qui cum signiferum quendam ex exercitu fugientem vidisset, comprehenso, & ad hostem conuerso, extensa dextera, hi verò sunt, ait, cum quibus dimicandum est.

13. Corruptere etiam, Cuculum, textum Paulinum 1. Cor. 10. Pag. 164, & alibi dictum est. Quòd enim Paulus ait, patres eandem escam manducasse, ille (nobiscum) eandem escam comedissee interpretatur. Sed liberatur religioso silentio.

14. Pluribus, & admodum petulanter nobis insultat Cuculus, Pag. 165, 166. habere nos pios veteris Ecclesie deteriori loco & conditione quàm hodie impios, & dicere, quòd vmbri tantum victitarint. De vmbri responsum est verbis sacrae scripturae, ex Epistolis ad Coloss: atq; Coloss. 2. Heb. quæ iisdem verbis vtuntur. Iam ergò tacet, quia eiusmodi Alphabetarius est, qui nec vocales nec consonantes, sed solas mutas habeat, & vnum duplicem.

15. Deteriorem autem piorum patrum veteris Testamenti conditionem non fuisse, cum in iisdem beneficijs venturi Messie, quibus nos hodie exhibiti participarint, dictum est, sed & quodammodo meliorem quàm hodie impiorum sit: hi enim ad iudicium accipiunt, & corporis & sanguinis Christi rei sunt, quod de illis hoc quidem modo dici non potuit. Hic verò Cuculus nullum iota.

16. Dixerat Cuculus, vnius cause contrarios effectus esse non posse. Responsum est: imò maximè, pro diuersitate rerum subiectarum, id quod etiam in rebus naturalibus quotidie fieri demonstratum est. Cucule cur taces?

17. Thesis 11. dixerat nos sicut & oia corporis Christi participes fieri, 20 autem Thesis, nec corpus nec sanguinem Christi nunc in terris ante extremum diem, nisi mente & cogitatione adesse. Hæc illi contradictio obiecta est, sed vox faucibus hæret.

18. Quòd aliquo reali contactu cum nostris corporibus caro Christi non coalescat, ideo spiritualem copulationem esse, quæ per fidem

- fiat, dixerat. *Responsum est*, non esse sufficientem enumerationem partium, quia sit tertius modus, scilicet Sacramentalis. Modum enim qui per contactum fiat, esse non Sacramentalem, sed naturalem, eum autem qui per fidem fiat, spirituale esse, non Sacramentalem. Ostendat ergo Cuculus, quis sit modus ille Sacramentalis, de quo nobiscum sæpè loquitur. Sed respondebit ad Græcas Calendas.
- Pag. 167.
- Pag. 183. 19. Nos signa pro ipsis rebus habere calumniatus fuerat. *Responsum fuit*, esse mendacium. Non enim signa pro rebus, sed cum signis res ipsas à Christo promissas exhiberi dicimus. Calviniani autem ventriculi ista faciliè concoquunt.
- Pag. 184. 20. *Afirmavit impudenter*, nos Sacramentorum absolutam quandam necessitatem & vim quandam naturalem comminisci. *Responsum est*, utrumque confictum ab ipso esse. Sicut enim Sacramentorum nullam nec necessitatem, nec etiam aliam vim novimus, nisi quam verbum Dei tribuit, ita & excusamus & consolamur, qui ex necessitate aliqua communicare non possunt. Hic verò Pythagoricum silentium est.
- Pag. 185. 21. Signis mutatis etiam res ipsas mutari, nos docere ait Cuculus. *Responsum est*, esse mendacium, & absurdissimum. Neque enim res, id est corpus & sanguinem Christi fuisse in veteri Testamento, concedimus, quomodo igitur mutatas crederemus in nouo? Vbi autem latitat Cuculus? & quare non respondet?
- Pag. 186. 22. Christum & eius beneficia Novo Testamento nos propria facere dixerat Cuculus. *Responsum est*: esse apertum mendacium. Et si enim in veteri Testamento Christum incarnatum non habuerint, tamen varijs typis expressum, & beneficiorum illius non minus per fidem participes factos, quàm nos hodie in Novo Testamento. Quid Cuculus? Nihil, sed interim conuiciatur. Profectò verè dixit Hippocrates, (ait ille) morbum periculosissimum esse, qui habitum oris subinde mutat, & ægrotū sui dissimillimū facit. At enim
quantò

quantò periculosior ubiquitas est, quæ unū eundemque hominem, & concionatorem Ecclesiasticum, Consiliarium Aulicum, Bebenhusianum Monachum, Venatorem, professorem, Volaterranum, Matiochum deniq. facit. Atquid Cucule, neq. Hippocratis Aphorismos, neq. Cuculi coccyismos, sed eruditi Theologi modestas responsiones desiderabamus, pro quibus tu conuicia (vt tuis verbis vtar) sceleratè inerudita, & mendacia flagitiosissima euomis.

23. *Vetus & Nouum Testamentum non substantia, sed dispensatione tantum differre dixerat. Responsum est, potius substantia, non dispensatione differre. Quomodo enim substantia possint esse eadem, cum Christus tum nondum substantiam nostræ carnis assumpsisset? & si dispensatione differrent, quomodo Abraham & cæteri pij fide iustificati, omnium futuri mediatoris beneficiorum participes facti fuissent, sicut nos hodie fide in exhibitum saluamur? & quomodo credentibus vtrinque dispensari beneficia Christi, illic venturi, hinc exhibiti, potuerint? Quod verò Cuculus hinc rursus adeò mutus est, facit vt recorder facti Diogenia ni, is enim cum quendam admodū imperitè sagittas iacentem vidisset, ad scopum quam proximè consedit, admonitus vt discederet. Nullum est inquit periculum, video enim hominem à scopo abhorrere.* Pag. 188. 189

24. *Præstantius esse os fidei quam corporis. Ergo fide potius quam ore corporis, Christi corpus & sanguinem accipi dixit Cuculus. Responsum est. 1. Non ratiocinationibus, sed ex præscripto verbi Dei agendum. 2. Ne ora piorum, quæ sanguine Christi mundata sint & sanctificata, sterquilinia faceret. 3. Patrum auctoritatem ne contemneret, qui isthæc ori corporis ex institutione Christi tribuerent. 4. Os corporis hoc nomine præstantius, quod fides cessatura sit, quando os corporis Deum laudabit in omnia secula. Hinc verò Cuculus mutum Hipparchionem representat.* Pag. 204

Ibidem.

25. *Esse communionem omnium Sanctorum totius Catholicae Ecclesiae dixerat Cuculus, suggillās nos, quasi Patres veteris Testamenti à communionem Sanctorum excluderemus. Responsum est: Et si in substantia diuersitas quaedam sit, tamē in beneficijs communionem omnium Sanctorum aequalem fuisse Ecclesiae omnium temporum, itaq; calumniam eum dicere. Conticuere omnes, tacentes ora tenebant.*

Pag. 205.

26. *Dixerat esse segregationem fidelium & infidelium, quasi nos vbiq; confunderemus omnia. Responsum ergo. Et certē ingens separatio, quia & debito fine frustrantur illi, & rei sunt corporis & sanguinis Christi, cū hi confirmentur de gratia Dei, & recreentur in sua conscientia.*

Pag. 209.

27. *Dixerat, praedicationes siue locutiones Sacramentales esse, quando nomen rei signatae, signo tribuatur, vt cū Ioan. 6. caro Christi viuifica appellatur. Falsum id esse responsum est, ex Caluini etiam testimonio, cuius verba haec sunt: Ex his verbis (qui manducat) palam apparet, perperam de Cæna exponi totum hunc locum, & rursus: Si verum esset (quod hic locus de Cæna intelligendus) quicumque ad sacram Domini mensam se ingerunt, carnis & sanguinis eius fieri participes. i. omnes similiter vitā referrent. Scimus autem multis in exitium cedere: Et certē ineptum fuisset ac intempestiuum de Cæna tunc differere, quam nondum instituerat. Sed prius Clauam Herculi quā huic responsum extorqueas.*

Caluin, Ioan. 6. „

Pag. 210.

28. *Praedicatione Sacramentali, signo rei signatae effectum tribui, affirmauerat. Responsum est: Eucharistiam duabus rebus constare, non vna re tantum & alterius solo effectū: & ostensum simul est, illum crimen falsi admisisse in verbis Pauli, Ephesiorum quinto, dum omittit (per verbum.) Non enim simpliciter lauacro aquae (sed per verbum) mundatam Ecclesiam, quod ille malitiosè dissimulat. Et tamen quod miraculi instar est, tacitus hic siue Coruus siue Cuculus pascitur.*

29. Quan-

29. Quando effectus signi tribuatur rei signatae, sacramentalem locutionem esse dixerat, ut cum caro filij hominis comedi dicitur. Responsum est, id neq; verè, neq; eruditè dici, quòd nemo unquam adeo fuerit stolidus, ut edere & bibere effectus carnis & sanguinis Christi diceret, cum eis accidunt, effectus autem sit viuificare, consolari, exhilarare. Interea dū Cuculus respondere non potest, recitat nobis prolixam historiam de legato quodam Pontificio ad Anglo-saxones misso, eiusq; arrogantia. Sed occurrit mihi responsum Diogenis, qui cum inuitatus esset à quodam Philosopho ad cœnam, atq; hic nescio quæ in Astrolabio nuper confecto illi ostenderet, ille, cui animus erat in parinis, respondit: Bellum instrumentum, sed nos fraudamur cœna? Ita, bella sanè fabula, sed nos fraudamur responso.

Pag. 217.

30. Carnem Christi dentibus teri non posse dixerat Cuculus, quòd tamen Berengariana palinodia (quam Lutherus approbarit) habeat. Responsum est, Calumniam esse, carnem enim Christi, in se, vel per se videri, tangi, aut dentibus teri non posse, sed quòd fiat de pane, qui videtur, tangatur, dentibus etiã teratur, id dici etiam de corpore Christi in hoc mysterio propter unionem Sacramentalem: quòd similitudine declaratum est: Spiritus sanctus videri non potest in sua essentia, quia Spiritus est, nec ascendit nec descendit, tamen Ioannes vidit eum, & vidit descendentem super Christum, quia columbam vidit, cum qua verè erat unitus Spiritus sanctus.

Pag. 214.

31. Sensibilia (panem & vinum) sensibus externis: intelligibilia autem (corpus & sanguinem) Christi, menti præberi affirmauerat. Respondeo. Non soli menti, sed corporis instrumentis offerri & accipi, inde enim vetustatem corporis resurrectionem confirmasse. Sed Acanthia Cicada est noster Cuculus.

Pag. 227.

32. Dixerat ore corporis non edi: Ergo nec corporaliter, & sic nec Capernaicè. Responsum est, esse detestandam eius malitiam, cum non ignoret, nos Capernaicam manducationem non proba-

Pag. 212.

re, sed à contrario argumentari ei visum est, quasi dicat, si non Capernaiticè, ergo nec corporaliter, & sic nec ore corporis: Sed toties responsum est, inter mädicationem naturalem vel crassam illä Capernaiticä, & inter spirituale esse tertiä, quæ Sacramentalis est & dicitur. Quare ergo nõ respödet Cuculus? nisi quia probat illud bonis omnibus improbatum: Calumniare audacter, semper aliquid hæret.

Pag. 222.

33. Verbum Dei, vnü suæ sententiæ fundamentü esse dixerat. Responsum est: Eü à gregalibus & præsertim Torodoxo Consensu disside, cum ille dicat, oportere aliud quippiam cogitare, & interioribus oculis illa aspicere. Et Sacramenta nõ ex illis verbis, sed verba (cænæ) potius secüdüm peculiare & propriü loquendi modü intelligenda. Sed adeò mutusest, atq; si Harpocrates silentiü ei mandasset.

Pag. 222. 223.

34. De translatione Beæ, qui pro his verbis (in sanguine meo) substituit, (per sanguinem meum) ostensum est, quàm nihil etiam præsidij ipsorum causæ esse in ea possit, sed deserit Cuculus & Beæ suum & seipsum.

Pag. 226.

35. Eandem rem Sacramenti esse in typo & Antitypo, in Antitypo esse corpus Christi: Ergo in typo fuisse. Responsum est, si maiore accipiat simpliciter, simpliciter falsam esse, si distinguat (quod facturus non sit) cum nobiscü non pugnare: sed & in minore esse ambiguitatem, quæ sit explicanda. Quare autem argumentum tam eruditum & causam suam non prosequitur bella illa Apologia?

Pag. 223.

36. Quotiescumq; (dixerat Cuculus) verbum Substantiuum (est) coniungit disparata, quæ formis specificis differant, tum dicendum prædicationem illam esse figuratam. Responsum est, 1. Vt eius rei fidem faciat & probet. Hanc enim regulam in Philosophia quidem veram esse, in Theologia, si simpliciter accipias, minimè: aliäs quando dicitur, Deus est homo, sequeretur, vt figuratè accipiendum, quasi Deus non sit verus, sed figuratus homo. 2. Et quidem Philosophis condonari id posse, qui prædicationes de filio Dei prorsus ignorarint. Theologum autem tam Christianum, tam eruditum, adeò stolidè delirare, id verò mirandum esse. Tacet.

37. *Metonymia, quàm finxerat in verbis Cœnæ, quatuor argumentis oppugnat a fuit. 1. Id quod cum pane & vino exhibetur, edere & bibere iubemur, sed nomen corporis & sanguinis non possumus edere aut bibere. Ergò. 2. Christus inquit, Hoc est corpus meum, non ait est Metonymicum & figuratum, aut nomen tantum corporis.*

pag. 2.

3. *In Eucharistia duæ sunt res, etiam Antiquitatis testimonio, in Metonymia autem una tantum res est, & alterius cuiusdam solum nomen. Ergò. 4. Non verisimile est Christum in testamento figura Grammatica ludere voluisse, & de rebus polliceri, cum tantum nomen & significationem offerat & exhibeat. Hic more suo postremum arripit & exagitat: ad tria præcedentia ne quidem tantum, quantum mutus Zacharias, respondet, qui quod loqui non potuisset, scripsisset tamen.*

38. *Thesi 7. dixerat, Cœnam Domini esse Sacramentum effusæ nostræ cum Christo cõsociationis, id verò de pane et vino tantum non poterat accipi. Iam autem thesi 24. Sacramentum intelligit tantum res externas & visibiles, panem & vinum: Dictum itaque illum ludere homines ambiguitatibus vocabulorum, quod tam erudito Philosopho planè sit indignum. Hic verò quantum silentium?*

pag. 241.

39. *In demonstratione eius (quam sic vocat) decima, negata fuit minor, ubi (quatenus) pro (quod) accepit. Tacet.*

pag. 243.

40. *Dixerat ideo infidelos non manducare corpus & sanguinem Domini, quia hoc pro illis non traditum, hic pro illis non effusus sit. Responsum est, Christum agnum Dei esse, qui tollat peccata mundi, & Non pro peccatis tantum nostris, sed pro totius mundi etiam peccatis propitiationem esse. Sed nigrum Cygnum videbis citius, quàm ex hoc audias responsum.*

Ibid.

41. *Manducationem spiritualem & Sacramentalem perpetuè confundit. Responsum fuit, Eum fallacia equiuocationis solum facere imperitioribus, quare non excusat?*

42. *Adduxerat aliquot Patrum Athanasij, Chrysoctomi Augustini testimonia, ostensum autem, esse illum partim deprauare,*
partim

pag. 257. 264.

partim detorquere, quædam enim de spiritali manducatione loquuntur, in quibusdam vox (Sacramentum) largissimè sum ab Augustino, demonstratum est, (vt quando etiam coniugium Sacramentum dicitur) & quod ridiculum est, quando corpus Christi pro Ecclesia sumitur, ille huc refert, quasi aut Ecclesiam vel edere vel bibere possemus, aut illa pro nobis, atq; adeò pro seipsa in mortem esset tradita. Quare autem in hac Comædia muta persona esse voluit Apologaster?

pag. 161.

43. *Dixerat etiam, rationi regeneratae fidem non esse derogandam. Responsum fuit. Rationem regeneratam, quatenus regenerata sit, non duci Philosophicis principijs, sed solo verbo Dei: quid enim aliàs differret à ratione non regenerata? Sed non tantus lucis est radius in hoc Cuculo, vt responsum commodum videre possit & eruditum.*

pag. 168.

44. *Corpori Christi dixerat nos antiphysicas proprietates tribuere, quæ ita effuse sint in Naturam humanã, vt eam destruant. Responsum est, esse Cinglianum mendacium, id tacendo approbat Cuculus, nam mentiri, laudi ducunt.*

pag. 185.

45. *Omnipræsentiam Corporis Christi commentitiam, fundamentum nostræ opinionis dixerat. Responsum fuit, quomodo fundamentum esse possit, cum sit $\kappa\epsilon\iota\upsilon\omicron\mu\epsilon\tau\epsilon\upsilon\omicron\nu$. An autem commentitia sit, ex Refutatione Tortodoxi Consensus satis constare. Sed Ioui prius fulmen eripias, quàm ab hoc homine responsum accipias.*

pag. 186.

46. *Ex Euthychianismo doctrinam nostram ortum ducere affirmauerat. Responsum est, tum id probaturum de nobis, quando Antiquitatem, Paulum & Christum Dominum, Euthychianismi conuicerit: tacet Pedaneus Senator.*

pag. 186, vsq; 193

47. *Quòd dextram Dei certum locum esse, persuasum haberet, ideo & scripserat nos fingere carnem Christi vbique, & sic etiam in Cæna præsentem esse, quia ad dexteram Dei sedeat. Responsum est: Verba institutionis nobis præsentem Christi carnem polliceri, ideo præsen-*

presentem credimus. Ad dextram verò Dei quod attinet, non solum aliquot scripturæ, sed & Antiquitatis, atq; adeò ipsius Caluini testimonio ostensum est: perperam eos facere, qui ex sessione ad dextram Dei probare conantur, Christum non nisi in cælo esse. Hic verò ubi est Mauortius Heros?

48. Modum essendi carnis Christi, vnicum tantum esse dixerat, & falsum esse, si quis plures fingat. Responsum est, esse illud Pharisæicum supercilium, quòd prius damnet, quàm conuincat falsitatis. Quemadmodum enim corporis animati alia, alia inanimati sit definitio, & sic alius etiam essendi modus, cum tamen vtrumq; verum corpus sit, ita respectu vnionis personalis alia est ratio corporis Christi, quàm nostrorum, siue physicorum siue glorificatorum. Sed tum respondebit Cuculus, cum Nibas coccyssauerit.

pag. 292.

49. Lutheri ἀντὶ τοῦ ἐφ᾽ ἡμᾶς fundamentum nostræ doctrinæ esse dixerat. Responsum est, hypocritam esse, & flagitiose mentiri, quemadmodum enim ipse Lutherus nullius hominis auctoritatem secutus, verbo Dei Antichristum & Caluinisticum fermentum confutauit, ita nos, nec illius, nec cuiusquam auctoritate magis quàm verbi diuini nitimur, sed aquam ex punice citius, quàm ex hoc responsum expresseris.

pag. 296.

50. Duplicem Lutherum nobis fingit, homo duplici corde & lingua. Cum enim humani quid passus esset, inquit, multò rectius de Cœnæ Mysterio extra contentionis calorem pronunciauit, quàm in illius æstu & paroxismo. Responsum est, esse monstròsam calumniam, & oppositum D. Lutheri testimonium ex maiori ipsius Confessione adeò perspicuum, vt contra illud Cuculus ne hiscere quidem ausit: sed silentio calumniam fateatur.

pag. 296. 297. 298.

pag. 299. 300.

51. Vanitatis etiam et insignis impudentiæ accusatus fuit, quòd D. Lutherum ita exagitârît calumniosè, qui interim gloriaretur se non temerè in aliorum scripta virgulam censoriam sumpturum: tacet, tanta enim rei est perspicuitas, vt tergiuersari non possit.

Pag. 300.

pag. 301. 52. Collegisse quidem in speciem pugnantia ex D. Lutheri scriptis Calvinistas Araneos, Staphylum secutos, non dissimulauimus: sed quomodo partim in alienū sensum detorta, partim per calumniam deprauata sint, cum in Apol. Form. Concordiæ, & Refut. Consensus Torrodoxi ostensum ipsis abundè sit, quare hactenus tacent?

pag. 302. 53. De Concordia cum Helueticis Ecclesijs, cum quaedam ineptè effutiuisset, responsum est, ut vnicam syllabam ostenderet, quæ huius Concordiæ confirmata fides faceret: e contra demonstratum est, Bucerum scripsisse, Tigurinos ad concordiam malè dispositos, iam cum respondendū esset, subduxit sese Cuculus, nec vsquā apparet.

pag. 309. 54. Vsum vnius tantum speciei in Cœna Domini, Lutherum inter adiaphora reposuisse, nugatus fuerat. Responsum est, Calumniam esse, quod ex Epistola ad Melanthonem anno 30. Augustam scripta, appareat perspicuè. Sed lanam expectas ab asino.

pag. 310. 55. Adiaphoron esse, eleuationem Sacramenti, quod nec mandata, nec prohibita, sed ceremonia libera esset, dictū est, in eo si quid desiderabat, cum inter absurda numeraret, quare iā latebras querit?

pag. 310. 311. 56. Tribuit etiam Luthero ἐπιτίμιον θάνατον, quæ nemo, nisi qui se naso duciferat, recipere possit. Responsum est, si de ijs loquatur, quæ primis annis contra Antichristum Romanum scripsit, vbi interdum quaedam dedit, quæ postea ex Verbo Dei falsa esse didicit, nihil opus fuisse ipsius virgula censoria, cum ipse D. Lutherus, illa & agnouerit & veniam precatus sit, cum inter cætera inquit: Oro lectorè, ut ista legat cum iudicio & commiseratione multa, & sciat me fuisse Monachum & Papistam insanissimum: quod si de reliquis etiam, quæ magno spiritu & iudicio contra fanaticos (gregales eius) scripsit, intelligat, esse commentū vanissimum. Lapis est.

pag. 312. 313. 57. Obiectum illis fuit, dum exteris, inprimis Pontificijs, Lutheri scripta ita commendent, à quo spiritu agitentur, ut ipsi secum cogitent, cum vel ipsi Pontificij spiritū Lutheri tantoperè commendarint. Sed responsum accipies, quando locusta bouem pepererit.

Quæ

Que hæcenus recensui, ex 13. tantum posterioribus eius thesibus desumpta sunt, & ita vix dimidiam disputationis eius partem percurri: quid futurum fuisse censes candidè Lector, si per negocia & reliquam partem examinare alicui licuisset? sed & tibi & tempori parcendum fuit.

Memini autem hoc loco illud quod Hieronymus ait: Qui arguitur in pluribus, & in dilutione criminum aliqua prætermittit, quicquid tacuerit, confiteretur. Quod si verum est, quid superest, nisi ut Cuculum ipsa vanitate vaniorem esse dicamus?

Hieronymus ad Pammach.

De Basi doctrinæ.

C A P. I.

Afirmaverat Cuculus sententiæ suæ de cœna Domini, Basim adamantinam esse verba institutionis, id verò adeò trepidè, ut illa ne recitare quidem auderet, sunt enim sudes in oculis, sed verba Apostoli ex 10. cap. prioris ad Corinthios substituerat, quibus Apostolum verbis Institutionis numero complexum Arithmeticè dixerat. Huic commento D. Iacobus tale argumentum, si in forma quis habere velit, opposuit: Quicumque docet panem Cœnæ Domini significare corpus Christi, is non nititur verbis institutionis tanquam basi: Hoc faciunt Calvinistæ. Ergo.

Præfat. Disputat. suæ A. 2. fa. 1.
Confut. pag. 36.

Maiorem probavit, quia aliud est, esse rei, aliud verò, nomen & significatio eius. Cum autem Christus dicat, panem esse corpus suum, recedere à verbis eos, qui significationem tantum & nomen corporis Christi, pani tribuant.

Id similitudine ex media rerum natura petita declaravit: Si cui deberè florenos centum, ille sibi sine pecunia per significationem aliquã satisfieri nõ pateretur. Quid noster Cuculus? Cum intelligeret sibi forti Coccysmo opus fore, si isthæc evertere veller, dolo vritur, proponit argumentum ipse, quale nos ne somniauimus quidem,

Pag. 37.

Apoſog. 40. 41.

non meliore fide, quàm forma. Et mox gratulatur ſibi ipſi: Et quàm Athleticè inquit, perit in Maiore principium hic Præpoſitus? etiam eius indiſtriæ cauſa alijs multis præponendus, niſi forte excipias alium aliquem, qui ſi prior inter Conuentuales ſit, Præpoſitus, ius ſuum tuebitur. Et ruruſus: In Minore? inquit, quid tandem ſacrum aut ſanum eſt? & de ſimilitudine, (quæſi in vim probationis adducta eſſet,) exclamat: ſimile Vulcanianum eſſe, claudicare in utrũq; latus, cui ne ipſa quidem Sorbona ſatiſfacere poſſit, & ſimilia. Verũm ò Cucule, nos iſtam argumenti formam nequaquam agnoſcimus, ſed à quodam, in quo nihil neq; ſacrum neq; ſanum ſit, conſictum dicimus, vt ſimiles haberent labra lactucas. Si Vulcanianum eſt, tu Vulcanus es, qui iam dudum in utrũq; latus claudicas. Ita apparet te neque Pancraticè, neque Athleticè, neque etiam Herculeè, niſi morbum, morbum, inquam, animi ſpectes, pugnare, ſed ſophiſticè & penè perfidè. Quòd ſi ſacri tui ſilentij rationes ferre poſſunt, age, ad rem iam & noſtrum argumentum reſponde, dabimus operam, ne quid iure poſſis deſiderare. Iam autem quæ reliqua ſunt hoc capite, & ad noſtrum argumentum oppugnandum faciunt, examinemus, cætera vbi ſuum ipſe figmentum exagitat, ei relinquamus.

Primò omnium reſpondet per conuicia. Vt liberè dicam, ait, quod res eſt, bis me iam ſefellit mea expectatio. In publico Diſputationum congreſſu, iuſſus, iuuenibus omiſſis, Doctores aliquot Theologos amàter hortatus ſum, vt eruditè argumentarentur & placidè, ſed hos deteriora minusq; ſpecioſa, quàm quæ ab ipſorum diſcipulis adducta erant, adduxiſſe, poſtea comperi. Erant ingenioſis hominibus quorundam argumèta meritò ludus iocusq; que. Sed vt video, hæc Iacobi Andreæ nibilo ſunt meliora & ſpecioſiora. Habes (inquit Cuculus) ingenioſa iuuentus lepidũ exemplũ Proverbij: poſterioribus melioribus. Scilicet iſti homines nõ iniuria negant, aliorum curas poſteriores meliores eſſe, quando ipſorum curæ (curas volui dicere) poſteriores, ſtultiores eſſe res ipſa loquitur, Hactenus prima reſponſio.

Sed

Sed quia nobis hæc forma dissoluendi argumenta planè noua est, tanquam Medusæ capitis conspectu exterriti, refugimus, hoc solum addentes, conuiciando non soluuntur argumenta. Secundo vitur Cuculus Instantia: Nam & tu, inquit, permutas verba Cœnæ: Hoc est corpus meum: in alia, in, cum, sub hoc pane est corpus meum: Et addit: si æquipollentes has propositiones esse opinaris, quid superest, nisi vt dicas, has etiam esse æqui pollentis, Petra erat Christus, & in, cum, sub Petra erat Christus?

Esti autem ipso etiam Cuculo probè constet, quanti momenti sit per Instantiam data solutio, tamen respondere illi non grauiabimur. Et quidem quantus sit in hoc homine conscientia stimulus elucet. Et si enim hoc agit totis viribus, vt ostendat nos à scripto verborum Cœnæ recedere, dum explicationis gratia his particulis, in, cum, vel sub, vtimur, victus tamen propria conscientia testimonio, nos pro æquipollentibus illas propositiones habere & usurpare, non audet negare, scilicet, panis est corpus Christi, in pane, cum, sub pane est corpus Christi. Quod si agnoscit, quid toties in sequentibus calumniatur, cum etiam conscientia testimonio superatus, calumnias esse, non dissimulet?

Hic verò nodum in scirpo inuenit. Nã quid superest ait, nisi vt etiam has æquipollentes esse dicatis: Petra erat Christus, et in, cum, sub Petra erat Christus? Respondeo. Nihil planè superest, sed plurimum deest, illud nimirum, quòd tunc quidem corpus Christi in rerum natura non esset. Si itaque dicamus: Corpus Christi antequam fuit, in Petra, vel sub Petra fuit, non minus inepti fuerimus, quàm nuper Disputator quidam acutus, cuius cum oppido in angustum coacta essent copia, concessit stolidè: Non entis esse accidentia, quam ob causam ab erudita iuuentute, quòd meritò ludus iocusq; esset, talis responsio, pedum strepitu explosus fuit.

Tertio perinde loqueris ait Cuculus, ac si duo ista verba: Est, & significat, absolutè dicamus nunquam & nequaquam differre, cum

0 3 tamen

Pag. 42.

Pag. 42.

tamen nos aliquando id fieri, cum Augustino dicamus. Respondeo. Tempestiuè admonuit Cuculus, quasi qui confecto bello machinas aduehit: Etenim si semper accipienda essent indifferenter, tū sequeretur, quòd, quando dicitur, Cuculus est Doctor, idem esset ac si dicamus, habet nomen tantum Doctoris, sed doctrinâ solida amplius distat ab ipso, quàm altissimum cœlum è terra. Aut si dicamus, Cuculus est Disputator, periculum fuerit, ne figuratus & Metonymicus aut significatiuus Disputator videatur, vbi lapis sedeat super lapidem, quod esset hæresis. Rursus verò peccat in seipsum grauissimè, nã, si accipiendas esse has voces indifferenter, concederet, tum si dicitur, Cuculus ingratus est & superbus, commoda interpretatione leniri poterat, est accipiendū, pro significat, vt habeat tantum nomen & significationē ingrati & ambitiosi Cuculi: iam verò cùm sinistra dextrâ sibi præciderit, quid superest, nisi vt dicamus, ingratiū & præsumida arrogancia turgentem Cuculum esse eum & manere?

4. Hic verò actum de nobis, perijmus ô viri, nostro enim, hoc est D. Lutheri gladio conuicti & confecti cadimus. Lutheri (ait Cuculus) p. m. dictum, quod in Hom. de Sacramento & fraternitate extat, tibi ruminandum ideo proponam, ne posthac verbum significo, Hechingensi Latino odioq̄ tibi insectandum esse putes. Sed bene habet, quos calumnia in Lutherum penè prostrauerat, ij. Luthero dextram porrigente, resurgunt. Audi enim Cucule, si seriò ad istam Homeliâ prouocas, aut subscribes ei nobiscum, aut renues: si assentiris, composita iam erit infœlix controuersia, sic enim ibi Lutherus: Non nuda hæc & inania signa instituit, sed veram & naturalem suam carnem in pane, & verum & naturalem suum sanguinem in vino dedit, vt omnino plenum Sacramentum seu signum exhiberet. Annè tu Cucule his subscribis? si verò tergiuersaris, alta voce calumniatorem te dicimus.

5. Iam verò etiam contra nos argumentatur Cuculus: Si panis est corpus Christi inquit, aut secundum esse Essentiale, aut Sacramentale, corpus Christi erit, verum nec hoc nec illo modo, Ergò. Mi-

norem

norem pr obat! *Cuculus*, si, inquit, secundum esse essentialē, estis pontificij, si secundum Sacramentale, quid nobiscum pugnat? Argumentum eruditum & bifurcatum, utroq; cornu feriens. Quid verò dicemus, aut vnde exordiemur? Ne *Hercules* quidem aduersus duos. Quid si suo iugulemus eum gladio? Age itaq; ô *Cucule*, tibi oppono ponopliam illam tuam, & planè idem argumentum repetendo. Minorem ita probō: Non essentialiter vobis panis est corpus Christi, ne sitis Pontificij, nec Sacramentaliter est, quia vbi verbum accedit ad Elementum, fit Sacramentum: vos autem vbi fides accedit ad Elementum, fit Sacramentum dicitis, nam sine fide accedentes, præter panem & vinum nihil accipiunt, si vobis credamus. Quomodo ergò panis est corpus Christi?

De verbis Apostoli. I. Cor. 10.

BAsin Sententiæ Cinglianæ verba Apostoli esse posse negavit *D. Iacobus*, primò quòd Apostolus dicat panem esse communicationē corporis Christi, illi verò significationē corporis Christi. Deinde quòd à scripto verborū Cœnæ cōfugiant ad interpretationē seu sententiā. Et tertio addidit *D. Iacobus*, nos qui scriptum in verbis Cœnæ, etiā ipso teste, retineamus, cui nec addamus quicquam nec detrahimus, doctrinæ nostræ fundamenta illa esse, verè gloriari posse

Confut. pag. 37.

Hic *Cuculus* suo more format syllogismū, in cuius & maiore & minore propositionē plurima desiderat: sed satisfaciat ipse sibi, qui peccauit ipse sibi, nos ea quibus nostra oppugnare conatus est, videamus.

Pag. 43.

Ad primum respondet: Repetit *D. Iacobus* coccyssimum de verbis, est, & significat, eorumq; differentiā, & addit: Dicat aut nobis, nihil ne intersit inter has propositiones: *Iesus est filius David*, &: *Iesus est agnus Dei*, vitis, petra, & c. si inquā verbi substantiui vim & usum spectes. Respondeo. Nihil planè, sed inter has voces, *Filius* & *agnus*, siue *vitis* aut *petra*, plurimū. In his. n. prædicatio est figurata, in illa aut neq; propria, nec figurata, sed inusitata & sacramentalis.

pag. 44.

Ad secundum tacet, ad tertium verò respondet, ex hypothesi illud

Thesi. 26.

Pag. 44. 45.

illud datum, quod scilicet scriptum verborum Cœnæ retineamus, sed videantur verba eius in proœmio Disputationis, A. 2. fa. 2. & deprehendatur Cuculi vanitas, imò inter principia nostra confirmantia ipsemet retulit, ô stolidum Cuculum. Quòd autem ait nos verbis Cœnæ addere quædam, quando dicamus, IN pane esse corpus, & naturale Christi corpus (quasi assumpserit Christus aliud quàm naturale) oraliter & sensualiter, comedi & dentibus atteri. Respondeo. Calumnias illas non agnoscimus, partim quòd Cuculus suprâ fassus est, nos has propositiones tanquam æquipollentes indifferenter usurpare, partim verò, quòd non eo sensu, quo ille accipit, à nobis dicuntur.

Quòd verò Cuculus argumentatur, litigare nos more Magorum de verbis, non de eorum sententia. Respondeo. Si nescit Cuculus discrimen inter scriptum & sententiam, seu vt Cicero loquitur, inter scriptum & voluntatem, ad triuiales redeat, & sua amplius confirmet studia: si non ignorat, quomodo se à Calumnia tuebitur?

Quid Cuculi reuera de Verbis Institutionis sentiant.

Videt Cuculus, sua suorumq; de longissimè in remotissimo aliquo cœli loco, absente corpore Christi somnia sine verbo Dei, eâdem à pijs facilitate contemni, qua ab illis dicuntur, ideo Basim & fundamentum suæ sententiæ nunc volunt esse verba Institutionis. Sed longius id quòd dicunt, abest à veritate, quàm ex ipsorum etiam opinione corpus Christi à pane Eucharistiæ, hoc est, altissimum & supremum cælum à terra. Etenim si verè hoc dicunt, quare alibi non verborum (Christi) struem, sed consilium spectandum dicunt? Quare verba Institutionis nostram Helenam vocant? Quare ea nobis Aiacis clypeum esse obijciunt? quare falsè nos quidam eorum ridet, quòd frustra pugnemus pro pauculis verbis? Quare alius

Martyr.

coram

coram Senatorio ordine dicere non erubuit: Vos nihil habetis quàm tria vel quatuor nullius momenti aut ponderis verba: Hoc est corpus meum? Quare quidam vestrum scripsit: Lucam in verbis Cœnæ Solæcismum commississe, nisi fortè per errorem quædam in textum irrepserint? Quare scripsistis: Sinistro tantum oculo in verba Sacræ Cœnæ, dextro autem ad naturam, & quid illa ferre possit, respiciendum? Quare scripsistis: Non oportere simpliciter intueri verba Christi? hoc enim est carnaliter intelligere, sed oportet aliud quippiam cogitare. Item: Sacramenta non ex ipsis verbis, sed verba secundum Sacramentorum naturam, & peculiarem & proprium de his loquendi morem intelligi debere. Item: Illud huic consequens esse constat: Qui verbis Cœnæ in probanda illa reali coëxistentia corporis cum pane, non minore inscitia quàm protervia abutuntur, planè frustra verborum auctoritate niti, indeq; hoc probare conari, quod ex ipsis verbis in questione siue controuersia est, magisq; in interpretatione, & quatenus hæc ut analogæ fidei admittenda sit, consistit. Item: Non debent verba Cœnæ de modo præsentia & communicatione corporis Christi intelligi, quæ ad verum & ultimum eius finem non est necessaria nec utilis. Quare scripsistis: Aliam fuisse Euangelistarum & Apostolorum sententiam (quàm verba habeant) quod non tam fuerint curiosi, ut iisdem literis, syllabis, vel etiam vocabulis insistendum sibi putauerint, quod omninò facturi erant, si nudam literam urgendam censuissent? Quare scripsistis: Ex verbis Cœnæ nihil posse probari, neque loco basis aut fundamenti haberi posse, cum sint in controuersia? Inprimis autem illud: Verba Christi nequaquam sunt accipienda eo sensu, quem verba gignunt. Et sexcenta alia non dissimilia, quorum cum quædam tibi obiecta fuerint, tu tamen religioso silentio usus, illa præteristi.

Dan. Baren.

Beza.

Victorinus.

Confen. Toitædoxus.

Bullingerus.

De omnipotentia, veritate, omnipræsentia & adoratione Christi.

C A P V T II.

In procem. disput.
A. 2. fa. 2.

Confut. 38.

DIxerat Cuculus de omnipotentia, veritate, omnipræsentia & adoratione Christi non quæri, de his enim dubitare, esse nefarium. Responsum ei fuit, hæc omnia maximè in controuersia esse, nam de omnipotentia scripsisse illos: Nulla, ne diuina quidem vi fieri posse, vt verum & naturale corpus, simul & semel sit in pluribus locis: Imò Christum non posse plura promittere, quàm queas præstare, id autem cum præstare non possit, vt verum humanum corpus simul sit in pluribus locis, nec promississe.

Apolog. pag. 45. „

Iam respondet Cuculus, primò per conuicia. Hoc loco (ait) argumentatur D. Iacobus Andrea contra præceptum Dei, non dices falsum testimonium. Respondeo. Quomodo falsum, cum negare non audeas? nam quod mitigare conaris Cucule, tamen vel inuitus Marryris verba agnoscere cogeris, tu itaq; falsum dixisti contra

Pag. 46. „

Præceptorem tuum testimonium. Deinde ait, sicut dictum Pauli: Deus mentiri nescius est, & similia, non derogant omnipotentia Dei, ita nec illa piorum hominum dicta, de corporatis creaturis, quæ initio spatioq; circumscriptæ sunt, si creationis ordinem spectes, derogant aliquid. Vult enim Deus tales esse creaturas illas, itaque potentia sua non efficit, vt aliæ sint, quàm ei visum est eas creare. Respondeo. Quis dixit ô Cucule, Deum corpus Christi aliud quiddam efficere sua potentia, quàm initio creatum sit? si tu quos tales nosti, eos vt impugnes, nemo prohibet. Nos corpus Christi, creaturam initio spatioq; circumscriptam, qualem creare Deo aut Christo assumere visum est, credimus, nec ipsum aliud ratione substantia effectum, sed proprietatibus supernaturalibus, vniõnis personalis beneficio, per communicationem exornatum, credimus

atq; docemus. Quòd si de proprietatibus illis tu loqueris, quare firmis de quo controuersia est, id enim quaeritur, quod tu tanquam confessum accipis. Et quid dicis Cucule? Ferrum à Deo creatum est vt sit graue, & in aqua mergatur, ignis, vt sit calidus, vrat & consumat. Si itaq; regula illa tua aurea locum haberet, Deus potentia sua non efficit, vt hæ creaturae aliae sint, quàm initio ei visum est eas creare, quomodo verum fuerit, ferrum natasse, & ignem non potuisse Danielis socios adurere. Num verò tibi & tuis Corymbis potius, quàm sacra Scripturae fidem adhibendam censes?

Eadem est & alterius argumenti ratio: Non de facultate inquit Cuculus, sed de voluntate quaeritur: Respondeo, id tu dicis, sed quare non ad rem & argumentum respondes? Nam ex loco facultatis contra testatoris voluntatem ille argumentatus est, Christum ideo non promississe corporis & sanguinis sui praesentiam, quia non plus velit quàm prestare possit: itaq; de facultate est quaestio. Et sic omnipotentia Christi vocatur à vobis in dubium, id quod ostendendum nobis erat.

De veritate Christi.

HOc verò argumentum, vt nihil dissimulemus, rectè assumit Apolog. pag. 47.
Cuculus: Qui negat Christum omnipotentem, negat etiam veracem. Hoc faciunt Calvinista. Ergo.

Ad istud argumentum besariam respondet, 1. inficiando, 2. conuitiando. De priori inquit, Letamur quòd Christum cordium inspectorem habemus, eiusq; spiritus vnctione edocti, credimus eum ipsam etiam veritatem esse & sapientiam, & non dubitamus conscientiam tuam appellare testem Diabolici tui mendacij, quod in Minore inculcas. De posteriori aut ait, an non horreda tua audacia est, quòd tibi vni & eidem, & veram sententiam nostris derogare, & falsissimam affingere non est religio? Sed bene habet, quòd licet homicidarum exemplo, qui nulla humana iudicia verentur, praetenuida animatus fiducia, mendacio aspergis Martyrè & alios, tamen

vicinus es tribunalī Dei, iusti iudicis, paulò post peccatū tuum expurgisces, interea eo nomine coram tota Ecclesia abominandus es, quòd tua sibi ipsis mendacia mentiuntur, & faciunt vt nemo qui te nouit, fidē tibi habeat. Hæc Cuculus. Solutiones doctæ, eruditæ, placidæ, modestæ & spiritus mansuetudine plenissimæ. Sed ad rem.

Ad prius, quòd Omnipotentiam Christo vos derogare negatis, respondemus: Et verba vestra expressa, & res ipsa id loquuntur, ideoq; vobis repetimus Augustini illud: Conati sunt quidam (ait ille) persuadere Deum non esse Omnipotentem, non quia hoc dicere ausi sint, sed in suis traditionibus hoc sentire & credere conuincuntur. Ad posterius autem, hoc est, ad conuicia illa atrocissima, istud Hieronymi respondeo, Malorum solatium est bonos carpere, dum putant peccantium multitudine suam culpam minui. Gloriaris tu quidem de vnctione spiritus, num tu ab illo, conuiciari Præceptori, edoctus es? Ista Sathanæ vnguentum sunt, Augustino teste, qui dicit, Detractor Diabolum in lingua portat. Abominabilem facis Præceptorem toti Ecclesiæ, sed te ipsum execrabilem Deo, si credis Augustino, qui ait: Virum iracundum, inuidum, superbum, & detractorem, omnibus modis execratur Deus. Cum homicidis Præceptorem (hæc Cuculi horrenda audacia est) comparas, sed tu tui ipsius homicida factus es, hoc ipso Augustino affirmante: Grande vitium est detractio, me ipsum occido, si alijs detraho, & quod alios mones, tu non obliuiscere, vicinum scilicet te quoq; esse tribunali Dei, itaq; à conuicijs ita tibi temperes, ne paulò post (vt Augustini verbis vtar) propter detractiones Diaboli fias esca.

De Omnipræsentia Christi.

Cuculus, qui vbiquitatem figmentū dixerat, scripsit simul, de Omnipræsentia Christi dubitare esse nefariū. Ista & pugnare inter se, & Cuculū dolosè sophisticari vt ostēderemus, diximus, si ve-

rè fa-

August. de fid
& Symb, cap. 2.

Hieronymus de
teiuand, virgin.

August. de fa.
doc. cap. 26.

Ibid. cap. 22.

Serm. 45. ad fra. in
Eremo.

De fal. doc. cap. 26.

rè fateantur, & candido pectore, Christū omnipræsentē esse, cum sola diuinitas non possit dici Christus, sed illa persona, quæ diuinitate assumente, & humanitate assumpta constat, consequi, humanitatem assumptam cum diuinitate ubiq; præsentem esse personaliter, nisi dicere malit, solam diuinitatem sine assumpta humana natura, Christum esse atq; dici.

Ad id cum respondendum ei esset, assumit argumentum tali forma, vt conqueratur esse fallaciam à dicto secundum quid ad dictum simpliciter, & Iacobum Andræ insidiosa determinatione Maioris vti, ne deprehendi vitium possit, sicut inhonestæ mulierculæ cerussa stibioq; faciem pingant. Et format deinde aliud quoq; argumentum, & addit: sic formasset suum argumentum Smidelinus, si bona fide agere voluisset. Respondeo. Si bona fide non est actum, in te fides desideratur, tuum enim argumentum est, in hac quidem forma: si insidias habet maior, tua est, ergo tibi ipsi insidiatus es, tua est cerussa, tuum est stibium, & vt videas nos meliori fide tecum, quam tu nobiscum, vel etiam tecum ipse agas, ecce, argumentum illud posterius, in cuius forma nullum esse vitium dicis, nostrum esto: istud, si potes euerte, nam Augustini dictum, in Consensus Tortodoxi Refutatione explicatum iam dudum est, quò te remittimus.

pag. 48.

“ pag. 49.

pag. 50

De adoratione Christi.

MORE suo sophisticatur Cuculus, & argumentum sibi ipsi tale fingit, & nobis deinde tribuit, in quo & Maior, vt ait, habeat petitionem principij, & conclusio plura quam præmissæ ferant, quibus deinde addit: Talibus strophis & mendacijs Iacobus Andræ pugnat. Etsi autem nunc ita pijs insultet, tamen paulò post triste spectaculum erit iusti iudicij diuini. Respondeo. Si strophæ sunt & mendacia, tuæ sunt strophæ, & tua mendacia, nos enim argumentum istud nostrum nequaquam agnoscimus, & quod de alijs dicis, tibi dictum puta, vanitatem tuam sic prodis. Nostrum autem argu-

Pag. 50, 51.

mentum tale est. Idem est & proprium obiectum inuocationis, quod fidei, Rom. 10. Quomodo inuocabunt, in quem non crediderunt. Sed obiectum proprium fidei est Christus, secundum vtramq; naturam, (nisi probes illud Cinglij: Secundum carnem tantum mactari potuit, (Christus) & secundum diuinitatem TANTVM salutaris est. Et Christus ea parte nobis salutaris est, qua de caelo descendit, NON, qua ex illibatissima quide virgine natus est, tamen si secundum eam pati ac mori oportuerit.) Ergo & inuocationis obiectum proprium erit Christus, secundum vtramq; naturam. Hic Cucule omnes ingenij neruos intende, hic vulpinam demonstra, & sophistam te esse nobis proba.

De ver. & fals. relig.

De statu controuersie.

CAP. III.

Non magni momenti sunt, de quibus hic controuertitur: & habuisset Cuculus plurima longè grauiora, vtilia etiam magis & necessaria: sed voluit nobis, qui esset, demonstrare, ex eorum scilicet ordine, qui culicem excolant, & camelum deglutiunt. Res autem sic habet. Scripserant gregales eius, nos tantum de autoritate Lutheri pugnare, & magis pro eius interpretatione, quam pro ipso scripto verborum Cæna laborare. Cum autem Cuculus non inuitus hoc nobis dedisset, quòd de scripto verborum Cæna, controuersia nobis cum ipsis sit, diximus non bene ei cum Cadmaïs fratribus conuenire, respondet ille primò per conuicia, Preceptorem etiam iuuenibus redarguendum esse, qui cum in honore non perstiterit, iam iumentis sit factus similis, que non intelligant.

Ad Deinet.

Tu verè, mi Cucule, illud Hieronymi potius perpende: Nunquam detractio ex ore tuo procedat, viliù est satis hominum, laudem suam querentium, & alios viles facere, quia alterius vituperatione laudari se putant.

Deinde quòd dextra dedit Cuculus, sinistra rursus eripit, & ex hypo-

hypothesi à se illud dictum ait, quòd scriptum verborum Cœnæ retineamus, & ita ad priores confugit latebras. Sed & responsum supra est, videat Lector, an conditionalis illa confessio fuerit, & deprehendet, istud iumentum nec in honore, nec in suis verbis per stare, nam id inter principia nostra confirmantia (26 Thesi) retulit. Quod cum animaduertisset ipse, tertium etiam responsum adiungit. Perinde loquitur Iacobus Andreae (inquit Cuculus, ac si dicat: De Iustificatione contententes cum Pontificijs, agnoscunt quaestionem in eo verti cardine, ipsorum ne (qui fide non operibus legis hominem iustificari contendunt, & quid exclusivæ particulæ (Sola) sit tribuendum, quid non, collatis sententijs conferunt) an verò horum doctrina S. Scripturis magis sit consentanea. Illi igitur, qui Pontificijs de iustificatione contradicunt, sunt inter sese de eodem capite discordes. Sic ille. Sed quæso ego te optime mi Lector, quid dicit aut quid respondet: an non reuera iumentis similis factus est, qui etiam seipsum non intelligit?

Quòd verò blaterones nos vocat, & quòd scripturam stolidè intelligamus, stolidè ad commentum nostrum de corpore Christi in pane latitante, & in os etiam infidelis ingrediente, detorqueamus, quando his conuicijs non tam nos, quàm pia vetustas petulanter impetitur, facile ea ferimus, eius rei aliquot testimonia subiiciam.

Nos mediatorem Dei & hominum Iesum, Christum carnem suam manducandam, bibendumq; sanguinem dantem, fidei corde **ET ORE** suscipimus. Audis Cucule: carnem & sanguinem Iesu Christi **O R E** suscipimus. Augustin. contra aduers. leg. lib. 2. cap 9.

Placuit S. sancto, ut in honorem tanti Sacramenti **IN OS** hominis Christiani prius **DOMINICVM CORPVS** intraret, quàm exteri cibi. Audis Cucule, corpus Dominicum intrat in os. Idem. Epist. 118.

Hoc **O R E** sumitur, quod fide creditur, attende Cucule, sumitur, & **O R E** sumitur quod creditur, panis autem præsens non creditur, sed videtur, tangitur, verum, Christi corpus & sanguis præsentia creduntur & ore sumuntur. Idem serm. 6, de Ictunio.

C A R O

Tertull. de resurr. Carnis.

CARO corpore & sanguine Christi vescitur. Heus tu surdaster, caro inquit illz, non sola fides, illa inquam caro vescitur, non solo pane aut vino, sed corpore & sanguine Christi.

Ambros. ad Theodos. Imperat.

Quomodo eiusmodi MANIBVS suscipies SANCTVM DOMINI CORPVS? qua temeritate ORETVO poculum preciosi sanguinis percipies? Audis ne miser, sanctum Domini corpus, & pretiosus sanguis, non panis solùm aut vinum, manibus & ore nostro percipiuntur.

Eadem ratio est manducationis indignorum, de qua illi sic scriptum reliquere.

Gregor. Dialog. 4.

Est quidem in peccatoribus & indignè sumentibus VERA CHRISTI CARO, ET VERVS CHRISTI SANGVIS, sed essentiâ, non salubri efficiëntia.

Bernhard. de Cœn. Dom.

Comestio Sacramentalis, quantum ad visibilem speciem, & quantum ad corporis Christi veritatem, conuenit bonis & malis communiter.

Augustin. Epistola 162.

Tolerat ipse Dominus Iudam, Diabolum, furem & venditorem suum. Sinit accipere inter innocentes discipulos suos, quod fideles noverunt, pretium nostrum. Quid tibi videtur Cucule? vera Christi caro, verus Christi sanguis sua essentia: non solùm visibiles species (panis & vinum) sed corporis Christi veritas, atq; adeò precium redemptionis (neq; verò pane & vino, sed pretioso sanguine Christi: tanquam agni immaculati redempti sumus) malis, indignis, peccatoribus, atq; ipsi Iudæ datum est, datur & accipitur.

Annè verò vis quid amplius? Num & illi blaterones sunt Cucule? Num & hi Sancti patres scripturam stolidè intelligunt & interpretantur? Num illi quoq; scripturam stolidè ad commentum suum de corpore Christi in pane latitante, & in os etiam infidelis ingredienti, detorquent? Ego profectò non dubito, te, si quæ sentis, effari auderes, sine pudore id affirmaturū. Sic enim socij tui, Patres grandiloquentia sua, & hyperbolicis locutionibus de hoc Mysterio, errori pos-

Confer. Orthodoxico.

rori Pontificio occasionem dedisse nugati sunt. Hæc vestra est erga Antiquitatis doctrinam pietas & reuerentia.

De scripto verborum Cœnæ Domini.

CAP. IIII.

DIxerat Cuculus, eos qui Scriptum retineant, necessariò Transubstantiationè Papisticam probare. Responsum fuit, si prædicatio esset vsitata & regularis, tum id verum esse, sed nos prædicationem inusitatam & Sacramentalem statuere. Hic primùm more suo conuiciatur: Tu verò, ait, doctæ piæquæ iuuentus, miserere eorum qui eiusmodi sophismata proferunt hoc tam erudito seculo (scilicet vbi Cuculi regnant.) Et: Spiritus vertiginis & erroris documenta obserua, quòd tibi stolidæ hæc mendaciæ perinde obtrudit, ac si essent mera oracula. Et rursus: Mirum sanè est, homini tot modis Sacramento inusitata videri prædicationes Sacramentales, sed sic vlciscitur Deus veritatis odium. Respondeo. Quia vltionis diuinæ meminisse voluisti, quare non cogitabas illud Augustini: Abiuremus conuicia, quorum vltor Deus est? Aut illud Hieronymi: Nescio qua lingua aut conscientia quis Deum roget, qui aut mentitur, aut maledicit, aut detrahit?

Pag. 154.

De Amicit. cap. 13.

Deinde ad rem responsurus, ait, errorem & mendacium esse fingere prædicationem inusitatam, cum hæc distinctio immediata sit: omnis prædicatio vel propria est & vsitata, vel figurata, tertia nulla est. Respondeo. Venit mihi in mentem Agathoclis Peripatetici fastus, qui ambitiosè gloriabatur, se primùm & solum Dialecticum esse: ita Academicus hic Philosophus sibi stolidè persuasit, se solum regularum Dialecticarum, dictatorem perpetuum. Quid in artibus & Philosophia Melanthon præstiterit, nemo ignorat, & grati omnes agnoscimus, exceptis Cuculis, ille verò inter cetera: Vera prædicatio, inquit, aut est regularis aut figurata, aut inusi-

Q tata.

tata: Cuculus verò ait, omnis prædicatio aut est propria, aut figurata, nulla est tertia, sed Spiritus est vertiginis, & stolidum mendacium Spiritus erroris, qui tertium prædicationis modum confingat, vox est insulsa, & caput helleboro indigens. Annè vides Melanthonem per nostrum latus peti, cuius ille vult haberi obseruantissimus? Si nostrum quisquam, etiam sine omni conuiciorum acerbitate, tale quid scriberet, ingrati Cuculi & Philippomastyges & similia audiremus. Sed Cuculo, qui & Philippo & Chryssippo eruditione & doctrina superior est, illi, scilicet, licet censoriam virgulam in quosuis sumere, & falcare falcanda, apta, inepta, aptè & ineptè, atque adeò pro superbos super bouem substituere.

Obseruate autem per Deum immortalem, viri Principes, id hominis monstrum, nam monstri aliquid alit. Etenim si hoc tribuatur illi, non esse prædicationem aliam, nisi propriam aut figuratam, tum in propositione: Deus est homo, cum propria prædicatio esse non possit, quomodo enim disparatum de disparato prædicari posset propriè? sequitur, esse figuratam, ita figuratam incarnationem, figuratam passionem, figuratam mortem & resurrectionem, denique figuratam in redemptionem atque salutem habebimus. Increpet te Deus Sathan. Iam verò & calumniam atrocissimam adijcit: Dixerat Iacobus Andreæ, quemadmodum propter personalem vnionem prædicatur Deus de homine, ita propter Sacramentalem vnionem prædicatur panis de Christi corpore: Sed Deus de homine prædicatur personaliter, propter vnionem personalem. Ergo propter vnionem Sacramentalem panis de corpore Christi Sacramentaliter. Istud argumentum ita inuertit calumniator Cuculus: Qualis est prædicatio, Deus est homo, & homo est Deus, talis est & hæc prædicatio, panis est corpus Christi, & è contra: Sed propter vnionem personalem, homo de Deo, & Deus de homine prædicatur personaliter: Ergo propter vnionem Sacramentalem de
pane

pane prædicatur corpus Christi, & è contra. Ex hoc suo argumen-
to, quod nostrum non est, colligit aliquot absurda, & ingentem
conuictorum cumulum coaceruat, esse sceleratè meruditam proba-
tionem, esse mendacium putridum, purulentū & virulentum, atque
tandem sine senatus decreto planè triumphat. Sed æquus Lector ho-
minis malitiam faciliè animaduertit. Nam quod D. Iacobus dice-
rat: Quemadmodum (propter vnionem personalem) prædicatur
homo de D E O, ita (propter vnionem Sacramentalem) prædi-
catur panis de corpore Christi. Cuculus omiſſa in maiori propoſitio-
ne, prædicationum & vnionis personalis & Sacramentalis ſpeci-
fica differentia, ita maiorem formauit, quaſi D. Iacobus eandem
rationem prædicationis & vnionis in vtraque propoſitione doce-
ret, ideo ait: Omnibus modis falſum eſt, eandem eſſe prædica-
tionum rationem de perſona Chriſti duabus naturis conſtante, &
de Euchariftia, conſtante ſigno & ſignato. Sed D. Iacobi verba ſunt:
Prædicatio neque vſitata neque figurata, ſed inuſitata & Sacra-
mentalis eſt, quando panis de corpore Chriſti, propter vnionem
Sacramentalem (prædicatur) ſicut homo de Deo, vel Deus de ho-
mine in Chriſto perſonaliter prædicatur. Cuculi ergò ſcleratè in-
erudita, putrida, purulenta & virulenta calumnia eſt, non D.
Iacobi mendacium.

Pag. 56.

De Conſubſtantiatione.

CAP. V.

RECTè aſſumit hoc argumentum Cuculus: Non ſtatuit conſub-
ſtantiationē, qui dicit, præſentiã corporis Chriſti non eſſe na-
turalem, ſed diuinam & cœleſtem. Sed idem nos dicimus. Ergò. 1. Cuc-
ulus coccyſat conuicia, ſibi ipſis (ait) turpiter contradicunt, ex eodē

Pag. 57.

ore calidum & frigidum proferunt, & quòd dextra dederant, sinistra eripiunt. Quid ita mi Cucule? Quia inquit dicitis naturale corpus esse in pane, & naturalem præsentiam negatis vos statuere, & quæ ibi sequuntur. Respondeo. Si Cuculo esset tantum cerebri, quantum fastus & ambitionis, posset fortè cernere aliquod discrimen, inter esse rei, & essendi modum. Iam verò quia ex ambitione non oculis tantum, sed & mente captus est, ignoscendum ei erit. Et quia adeò est stolidus, pingui Minerua agam, & D. Lutheri explanationem eum docebo, qui ait: Esse istud acumen non dissimile ei, si quis concludat. Prætor noster non est in rubris caligis in Balneo: Ergo non est in Balneo. Quid verò ô Cucule, si illi plures essent Caligæ? Num verò putas tu non esse Deo alium modum, quo, quod promisit in Cæna, præstare possit, nisi naturalem aut Physicum? An non ridiculus tibi videbor, si dicam: Christus assumpsit naturale corpus, ergo non alio quàm naturali modo? Sic verò tu ineptis, multæ enim literæ te ad insaniam redigunt. Non eram huius tam crassæ similitudinis mentionem factururus, nisi hic homo iumentis similis factus esset, quæ non habent intelligentiam, ideo crassè agere cum inepto libuit, ne nimis argutum se putet.

Sed addit Cuculus, quare Episcopi Pontificij in Anglia, docti certè homines, Marianis temporibus, vestris potissimum vsi sunt argumentis? Respondeo. Queram & ego vnum ex te Cucule: Quare Anabaptistæ vestris argumentis pro absentia corporis Christi à Cæna confirmanda vtuntur? Interea ad id, quod petis, ita respondeo: Vtrinq; vera præsentia corporis & sanguinis Christi, etsi non pari vtrinq; ratione asseritur, quid igitur mirum quibusdam nostris argumentis pontificios vsus esse? Quod si quibusdam abusi sunt vel abutuntur hodie, id ad nos nihil attinet.

De via Regia in controuersia Eucharistiae.

CAPVT VI.

Totum hoc caput nihil habet, ad quod non dudum responsum sit, præter vnicam calumniam. Tribuit nobis, inquit Cuculus, *Iacobus Andrea*, quòd *Transubstantiationem Pontificiam* probeamus. Et addit conuicia: *Habet iuuentus triste exemplum cæcitat- is & mentiendi libidinis in hoc homine. Mirabar initio, quomodo Transubstantiatio illis tribui posset, qui in actû Cœnæ nihil nisi panem & vinum distribui fabulantur: sed cùm verba inspicerem, calumniatorem deprehendi. Neque enim Transubstantiationem eis tribuit, sed fore ait, si regia via & media ingrediantur, ne vel in hoc, vel in illud extremum peccent, neque vel in Pontificiam Transubstantiationem, vel in Cinglianam significationem, tanquam alterum extremum impingant. Sed à Sycophantæ morsu nihil est tu- rum, & verè habet iuuentus triste cæcitat- is & mentiendi libidinis exemplum in hoc Cuculo.*

Pag. 59.

Calumniosæ interpretationes.

CAPVT VII.

Blaspheamam vocem Cuculi esse, dixerat *D. Iacobus Andrea*, qua ex Sacramentis totidem idola nos facere Cuculus affirmauerat. Iam Cuculus serâ pœnitentia eorum quæ iracundus exomuerat, ductus, negat, & *Diabolicam suorum verborum deprauationem* esse ait, atque de plebe se locutum inquit, & quibusdam minus peritis pastoribus, qui veri vsus Sacramentorum ignari, verbi & baptismi minimam rationem habeant, respicientiæ verò multò

Pag. 60.

Præfat. Disput.
A. 2. fa, 2.

minorem, tamen paschatis tempore, aut cum moriendum videtur, ad Eucharistiam non aliter confugiunt, quam olim à Philistæis cæsi Israelitæ, ad arcam fœderis. Respondeo. Primò videantur ipsius Cuculi verba.

Quicumq; ait Cuculus, seu Transubstantiationem, seu Consubstantiationem profitentur, Christum mundi Elementis affigunt, & ex Sacramentis totidem Idola faciunt. Quicumque, ait. Vbi non de rudi plebe aut imperitis pastoribus loquitur. Et penes eruditos esto iudicium. Deinde quis eum censorem & iudicem nostrum constituit? Quare tam imperiosè ad suum tribunal nos reuocat, qui nullo nomine ei obstricti sumus? Aut cuius spiritus suffragijs id consecutus est, ut alienum seruum condemnet? Istud verò nihil noui est istis hominibus, de nostris enim scripsit Molossus quidam: „Nempe hic est illorum religiosissimorum hominum zelus, quibus religio non est (inquit ille de nobis,) scortatores, ebriosos, fœneratores, quosuis denique quantumuis dissolutæ vitæ homines ad Cœnam admittere, sui nimirum sæpissimè similes. Interea tamen fratres nos suos & conseruos vocant, & Pontificijs atque alijs nostris insensissimis hostibus nos sceleratè produunt.

Beza. Epist. 70.

Quòd verò ait, pulchrè scilicet, quadrare: corpus Christi adest realiter vel re ipsa, & adest in Mysterio, & ludum esse dicit. Respondeo. Ergò ludus est si dicam: Δὸς γὼς realiter seu re ipsa assumptis carnem: Et, quòd Verbum caro factum est, est Mysterium. Quàm stolidus est Cuculus? Quàm in eruditè ludit illud iumentum? Quàm malè confirmauit sua studia? Realiter, ad præsentiam referri, Mysterium autem ad præsentia modum, pluries nunc diximus, quàm Cuculi cuiusquam sint Coccysmi.

De Ana=

De Anabaptistis.

CAP. VIII.

DE hoc capite diximus suprâ. De scabie Anabaptistica, unum solum hâc restat: Calumniam, inquit Cuculus, de nudis Symbolis vlciscetur Deus. Respondeo. Quando dicitis nihil amplius in Sacramentis, præberi quàm in simplici verbo: quando dicitis corpus Christi nunc procul absens: quando dicitis corporis nostri nullam in Cœna actionem aliam, præter meram Symbolorum acceptionem: quando dicitis, ideo memorialia panis & vini adhiberi, vt recordatio sint corporis & sanguinis Christi, re ipsa absentium, neq; enim opus esse Symbolis, si res ipsa adesset: quando dicitis abesse, sinamus donec redeat, præsertim cum corpore eius nihil opus habeamus: quando, inquam, hæc dicitis, an non nuda Symbola in Sacra Cœna statuitis, nisi quòd nude quædam accedant ceremonia? Vis vt aliud dicam, audi ergò tuorum verba: Afferimus panem & vinum Symbola **TANTVM** esse. Et: Quod rei **SUBSTANTIAM** & essentiam attinet, præter panem & vinũ non **QVICQVAM** adest. Et rursus: Hunc panem, qui præter panem **NON EST** **QVICQVAM** **AMPLIUS**, &c. Et: Panem & vinum in Cœna hac **NON** aliud quàm signa **DVNTAXAT** esse, docemus. Et quis iam Calumniator tibi videtur Cucule?

Cingl. in Exegesi.
Cingl. contra Cö-
fess. Luth.

Idem ad Ciuitat.
Germ.

De Metonymia.

CAPVT IX.

CHristum in Mysterio verborum ambiguitate ludere voluisse, nõ est verisimile: Eucharistia Mysteriũ est: Ergò nõ est verisimile Christũ verborum ambiguitate voluisse ludere. Id Ia. An. argumentũ est. Cuculus proponit forma Enthymematis, & tamẽ negat maiore: sicut superiorib. annis Molossus quidã cõclusionẽ: sed ista
iumen-

iumentis illis, quibus non est intelligentia, condonanda sunt. Ad maiorem quod attinet, prouocamus ad ipsius Iurisperitos, an sit viri boni, in Testamentis, ad alendas posteritatis contentiones, verborum figuris & obscuritatibus de industria heredes ludere. Et valdè stolidum est, quod affirmat: Sycophanticè de se dici, quòd nomen tantum corporis tribui pani asserat. Quare enim Metonymiam, nisi hanc ipsam ob causam fingit? ita vt ille quid dicat, nec ipse intelligat, nec Carneadum acumen his quidem moribus, vquam consequuturus sit.

De rei signatæ participatione.

C A P V T X.

Sæpè miratus sum improbitatem Caluinistarum, quòd nòs Cyclopes, & Cœnam Domini Cyclopicam dicere non erubescerent, iam autem quid voluerint, intelligere mihi videor. Dixerat Cuculus alibi: Corpus Christi nunc nusquam nisi in cœlo esse: iam cùm de Sacramentali, non spiritali manducatione, sermo nobis est, dicit: pag. 63. Furere Iacobum Andrea, qui neget, se veram rei signatæ cum signo participationem agnoscere. Et quidem de Polyphemo, quantum eius oculus fuerit Vergilius canit: Argolici clypei aut Phæbæe l'impadis instar. Quale autem & quantum ei os fuisse credas? Neq, tamen puto eum simul cœlum & terram prodigioso ore comprehendere potuisse. Quid igitur de Caluinistis fabulatoribus dicemus, qui tale os fingunt, quod signum & signatum simul accipiat, quorum illud in terra, hoc in cœli certo loco subsistat perpetuò? nam de fidei manducatione inter nos non controuertitur, vt ad eam referre velint aut possint. Est tamen quod hîc respondeamus.

pag 64. Mirum est, inquit Cuculus, Aristarchum hunc (Præceptorem suum pungit) non intelligere, quàm absurda sit promiscua harum vocum vsurpatio, in, cum, sub: nam quod sub aliquo est, non est in eo, &

eo, & quod in aliquo est, non est sub eo. Istud verò ô Cucule bene: *Vidit Dominus Nathanaelem sub ficu, non in ficu. Et: Iesus docuit in templo, non sub templo: quid ergò respondebimus? Venit mihi hîc in mentem faceri cuiusdam hominis factum in vrbe quadam Imperij non procul hinc disita. Is vocatus per publicum ministrum, in crastinum in curia comparere iussus est: summo manè tegulis effractis in summitate tecti apparuit: querentibus causam, respondit: iussus sum comparere auff dem Rabthaus: videtis quantum interest, ne promiscuè vsurpentur ista voces. Attamen liceat mihi vnum querere ex Domino Cuculo, quare scriptura dicat: Christum esse Deum, & Deum esse in Christo? Quare scriptura dicat: Christum sedere ad dexteram Dei, à dextris Dei, in dextra Dei, num & hîc insulsa sit Spiritus sancti promiscua illa Syncategorematum vsurpatio? Deinde de Patribus quid dicet, qui promiscuè his vocibus vsi sunt, num Cucule Aristarchicè etiam insulsat is ipsos accusabis? Præterea ô Cucule, tui promiscuè his vocibus vsi sunt: Panis est corpus Christi: cum pane est corpus Christi: sub pane est corpus Christi: an ne etiam, ô Aristarche, tui homines, doctissimi illi, insulsi tibi sunt, & vt concludam hunc locum, gratias tibi debemus Cucule, qui fateris, nos promiscuè has voces vsurpare, qui aliàs nodum in scirpo querens, vocem IN exagitas, quasi corpus Christi in pane credamus: sicut infantem in cunis, aut vinum in cantbaro.*

Rom. 9.

2. Cor. 5.

De manducatione infidelium.

C A P V T XI.

INitiò sua argumenta aureas & inuictas demonstrationes, nostra *laurem ficulnea sophismata ipse quidem appellat. Et sanè aurea est argumenta, si stipendia quibus ille conductus est spectes, non negamus, sed quàm sint inuicta, & an Adamantinus homo, adamantinis & inextricabilibus, quasi Vulcanianis vinculis nos illigari, id nunc videamus: & suam quidem sententiam tali syllogismo propo-*

Pag. 64.

R

nit

nit ipse : Simpliciter impossibile est, non viuificari eos, qui manducant Christi carnem : & bibunt eius sanguinem, sicut etiam simpliciter impossibile est, viuificari eos, qui non manducant Christi carnem, nec bibunt eius sanguinem. Atqui nemo infidelium viuificatur, sicut nemo fidelium non viuificatur. Ergo. Argumentum eruditum, aureum, inuidtum, & quod Cuculus (nisi fallor) sibi solui non patietur. Conabimur tamen aliquid, forte vix plumbeum erit, imò ne luteum quidem aut stramineum.

Aut enim loquitur Cuculus de manducatione spiritali, de qua Ioan. 6. aut de Sacramentali. Si de priori, cum quo contendit? aut quem habet aduersarium? certè sine scopo iaculatur, nam totum argumentum concedimus & approbamus, cum de spiritali & fidei manducatione nulla sit pugna. Si verò de Sacramentali manducatione accipienda sint, Maior simpliciter falsa est. Primò enim, si simpliciter impossibile est, non viuificari, qui non manducant carnem Christi, & bibunt eius sanguinem Sacramentaliter, tum non sola fides, sed solus Sacramenti cœnæ Domini vsus nos saluos faciet, sine quo viuificari posse (ait ille) est simpliciter impossibile. Ita pueros, & qui inter Turcas, Pontificios, &c. inuiti etiam degunt, et si habeant agnitionem mediatoris Christi, & vera fide præditi sint, tamen simpliciter impossibile est illos saluari, nec enim per impossibile viuificari possunt, nisi Sacramentaliter manducant corpus, & bibant sanguinem Christi, siquidem has nugas Cuculi pro diuinis oraculis amplectamur. Et quis hîc absolutam necessitatem Sacramentis tribuit Cucule? Deinde simpliciter falsum est & alterum membrum Maioris, quo dicit, simpliciter impossibile, non viuificari eos, qui manducant Christi carnem, & bibunt eius sanguinem. Nam quòd ait, non posse quenquam esse simul membrum Christi & meretricis. Respondeo, verè id dicitur, nec enim quisquam nostrum docuit, ideo impænitentes Christi membra fieri, sed potius reos corporis & sanguinis Christi esse, quæ in iudicium accipiant, quemadmodum

& Augustini testimonia in eandem sententiã intelligenda, alibi dictum est. Et ridiculus est Cuculus, qui dictum Christi Ioan. 6. huc accommodat, cum etiam ipse Calvinus, ad spiritualem manducationem referendum velit, & ineptos iudicet, qui de Sacramentali manducatione accipiant, sicut supra ostensum est. Quod verò ait: In æternum hoc Theorema stare: vis viuificandi à corporis Christi Pag. 66. communionem separari nequit. Respondeo. Non separatur ideo vis viuifica à corpore Christi, quòd eam in impijs non exercet: nam & in agentibus naturalibus pro diuersitate subiectorum, diuersæ sunt operationes, & effectus vnius agentis. Vnus & idem sol suo calore indurat lutum, liquescit ceram, in luto non separatur vis liquefaciendi ab eius calore, nec in cera vis indurandi, nec tamen hæc in illo, aut illa in hac sese exerit & ostendit. Quantò verò magis in Christo, qui est agens non naturale, sed voluntarium & liberrium? Et quid quæso ò Cucule est, quòd Augustinus dicit, Deum esse vbique, sed non vbique habitare? si vires, vim aut potentiam amittit, qui non exercet, num Deum in impijs exues maiori parte (vt sic loquar) potentia? Istud autem notari dignum est, quòd ait: Paulum nusquam docere, impænitentes seu infideles corpus Pag. 66. Christi manducare, sed eos tantum, qui castigentur, ne cum hoc mundo damnentur, quod de infidelibus non possit accipi, cum illi nisi respiciant, certè pereant. Hactenus enim non in voce (indigni) sed vtplurimum (corporis) effugium sibi patère, crediderunt Calvinistæ: ideo dixerunt, (spreti corporis) quemadmodum qui Cæsaris violat statuam, læsæ Maiestatis reus habetur, (quam similitudinem ab Anabaptistis illi mutuati sunt) etsi ipsum Cæsarem non læserit. Cuculus nobis nouum adfert coccysmum. Verùm iam dudum à suis etiam explosus est, sic enim Calvinus, cum de digna & indigna 1. Cor. 11. manducatione Pauli dictum interpretatur, ait: Si ritè vis vii beneficio Christi, fidem afferas & pænitentiam: si ergò hæc digna erat

Corinthiorum preparatio, quid indigna esset communicatio quis non intelligit? Et rursus: varij sunt gradus indignitatis, & aliqui grauius, aliqui leuius peccant. Ingerit se quispiam, scortator, vel periuurus, vel ebriosus, vel fraudator sine pœnitentia &c. Ex his apparet, de quibus Paulus loquatur (etiam tuorum testimonio) & expressè fateatur Caluinus: Paulum ab hypothese Corinthiorum digressum in doctrinam generalem (hæc eius verba sunt) vel ab vna specie ad totum genus. *Beza autem quid spirat? Verbum (dijudicaremus) ait, nihil aliud esse, quàm in nos ipsos inquirere, nostra scelera damnare, fide deniq; & pœnitentia nos à profanis secernere. Et rursus: Vox illa (seipsum) habet emphasin, inquit, ne quis fidem implicitam somniet, aut ab aliena fide pendeat. Ergò fide & infidelitate dignitas vel indignitas probatur.*

Annotat. no. Test.
1. Cor. 11.

Pag. 67.

Calumniæ autem est, quòd tribuit nobis, quasi ipsa per se participatione, & ipso vsu, vt loquitur, reos fieri doceamus. Et ipse Cuculus nos excusat, vt veritatis adactus, dum ait: Dicitis reos fieri, quia non diiudicant corpus Christi. Etsi enim non sprete tantum, sed manducati corporis rei sint, edunt enim sibi & bibunt iudicium, vt Paulus inquit, tamen non ipso vsu, sed abusu reos fieri, profitemur.

Pag. 67.

Quod verò addit, qua fronte corpus Domini manducare & sanguinem eius bibere illos dicamus, quos Paulus panem edere & è poculo bibere affirmet, cùm Metonymiam negemus. Et quàm probè tibi constes, ait, annè vides? Respondeo. Imperitia tuæ ô Cucule aliquid tribuendum est. Si enim studia tua confirmasses solidius, & quid Sacramentalis vnio esset, didicisses, nunquam tam stolidè, nec tu quasiuisses, nec nobis insultasses. Hactenus de vndecim illis capitibus. Vnum restat, dixi de Cuculi ingratitude: Ne autem eandem reprehensionem ego incurram, conuenit me beneficij accepti non esse immemorem. Scripsit nuper quidam, seu Cuculus seu Gallograculus consolatoriam. Etsi autem multò satius fuisset, si eos potius consolatus esset, qui Torrodoxi Consensus interitum lugent, aut qui iam dudum dolent,

dolent, nec animi nec virium tantum esse Caluinisticis, vt Iesuitæ Ingolstadtensi tandem respondeant, aut conseruos etiam suos, (vt vocant) quos Caluiniana fide, sine causæ cognitione, in legitima synodo nec auditos nec condemnatos, cum vxoribus & liberis in exilium eijci curauit, tamen quia nos mirifice recreatos esse, nihil dissimulamus, ad consimilem planè modum, quo moriones ad principum mensas hospites nobilissimos reficiunt, age, vt aliquam grati animi significationem habeat, ingens mysterium ei pandam. Dixi de Cuculo. Autor autem est Plinius, quòd quo quis loco Cuculum coccyfantem primò audiat, si dexter pes circumscribatur, ac vestigium illud defodiatur, non gigni culices, vbi cunq; spargatur: & illud miraculum esse ait Plinius. Iam cum, vt Graculus Graculo, ita Cuculus Cuculo perpetuò affideat, quin primus coccyfimos hos eius audierit, nullum mihi esse dubium. Si itaq; dextri pedis vestigium obseruauit, circumscribat, defodiat, spargat. Et si enim culices Graculo magis quàm pulices infesti sint, tamen, nisi fallor, vt vocum harum magna est cognatio, sic vtrumq; malum eodem remedio curabitur.

Ex his verò quæ commemorata à me sunt hæcenus, mi Cucule, luce etiam meridiana clarius apparet, quanta sit tua, & quàm portentosa in Præceptores pietas, quæ & quanta tua in dictis & pactis fides & constantia, vt leuissimi transfuge instar, nunc harū sis, nunc illarum partium, cuiuslibet causæ patronus, mercenarius, & vbi spes lucri affulgeat, aut fastus & ambitio transuersum te rapiant, mox de toga ad pallium, & rursus subito alius, rudentes & remos cum armis commutes. Et quod alijs tribuis, tu verè agis, è calcaria in carbonariam decurrens, pro eleganti medico, malus Poeta efficeris. Apparet inquam, quanta sit in te homine Theologo Iurisiurandi religio, qua, honorem & obseruantiam non solùm vt præceptori, sed etiam vt Scholæ Cancellario perpetuam, sublati digitis iuramento solenni promissisti, iam verò ruptis & solutis horribili impietate his vinculis, ventis te ista tradidisse, atque imis (quod aiunt) ceris erassisse omnia,

ostendis, vt Punicam fidem tuam, & iuramentū Venereum, viri boni meritò detestentur. Apparet etiam, quanta sit & quàm monstruosa erga benemeritos gratitudo tua, qua pro hospitio, honoribus quibus auctus es, atque infinitis beneficijs, Tellenis cantilenas nobis canis, benefactoribus tuis pro perca scorpionum, & pro varijs in te officijs, arietis ministerium exhibens, vt ne quidem calabrum hospitem te agnoscamus. Apparet modestia tua incomparabilis, qua conuicijs pluribus nobis insultasti, quam quæ, non dicam vna nauis, sed ne quidem vniuersa Veneta classis vehat. Ita sanè, vt conuiciando Zoylum, calumniando Patacionem, qui propter virulentas calumnias capitis discrimen adijisse dicitur, longè superaueris. Apparet candor tuus, & ingenuitas, qua vt tragulam iniicias, atq; in transfennam simplices indutas, nostra nunc prætereundo dissimulas, nunc corrumpendo vicias, nunc in alienum & peregrinum sensum detorquendo deprauas, & vt vno verbo dicam, vbique Sycophantam agis. Apparet tua rerum omnium simulandarum & dissimulandarum admiranda industria, & singularis dexteritas, vt Phariseorum Princeps aliquis, & hypocritarum Coryphæus meritò dici possis. Et qui te Præceptore, si cui mercenariam in docenda hypoerisi operam collocare velis, nihil profecerit, nã is Arcadicum germen, & Asinus ad tibiam fuerit.

Neg; verò ideo hac à me recitata sunt, vt aut dentem dente rodere, aut erabrones etiam amplius irritare velim, omnium verò minime, vt lutum luto purgaturus, scurrilibus concertationibus tantoperè delecter. Nam & mihi (vt scias) nec animus nec ocium est cauillationibus vestris tempus terere. Sed partim vt ostenderem, non te eum esse, qui in viros bonos stylum maledicum stringere debeas. Nam vt ille dixit: carere debet omni vitio, qui in alium paratus est dicere. Partim verò ne linguæ petulantiam istam effrenem, planè ferres impunè, atq; adeò ex insolenti, insolentior etiam fieres. Quòd si vehementia (si quæ est) mea tibi non probatur, memineris, me tantum tuis laudibus te ornaſſe, & tua tibi reddidisse conuicia, vt quod in alio non possis

possis (turpitudinem illorum dico) in te ipso animaduertas. Desine igitur posthac bonos petulantissima lingua confectari, desine morbo isto procacitatis uti, desine unumquemque tuis moribus aestimare, & poteris in pace, si velis, facere officium, sin minus, operam dabimus, ut si voluptatem maledicendo aliquam percipias, eam ut malè audiendo rursus amittas. Scripsi Sturgardie 4. Ianuarij, & cum Dei beneficio nouum exorsi annum simus, Cuculum & Graculum duodecim artium Doctores, admonitos volo, ne porrò Syssiphi artes profiteri, & hoc nouo anno ut superioribus elapsis, conuicijs, calumnijs, & mendacijs, quasi ad Aristophanis laternam operam dare velint: id enim nisi fecerint, nullum à nobis porrò expectent responsum, ne dum stultitiæ ipsorum nimis sollicitè consulere velimus, & nos tandem penè stolidi quibusdam videamur.

Errata sic emendanda.

Prior numerus Paginam, alter lineam denotat.

Pagina 11. linea penultima pro nos, lege eos. 12. 16. nec 13. 16. dicant. 14. 5. quid. Ibid. 14. 11. pater, 16. 4. sentinæ. 20. 15. circumdatam. 25. 3. asturè. 26. linea antepen. leptologias. 28. 8. ferendos. 32. 4. antipelargisin, Ibid. lin. 8. treptiria. 34. 1. Ethnica, 36. 4. ipso. 43. 3. odij. 50. 6. tam. 65. lin. penult. discederet. 77. 14. Lysiam. 79. 16. idem. 81. 3. Tellis. Ibid. lin. penult. respondit. 88. 5. post quod, inferatur, de, 91. 23. 27. & antepen. vindicanda. 93. 17. respōsum est. quod & insequens. tib. paginis obseruandum est, 98. 20. fierent. 100. 19. falsam. 102. 2. sumpta esse. 105. 16. verba. 106. 4. alium. 106. lin. pen. voluit. 107. 9. ipsi, 122. 26. vsos. Sunt & aliaplura errata Orthographica, sed quæ lector candidus facile emédare possit, sicuti nec difficile ei erit, si alicubi distinctiones, præsertim in capite de hypocrisis, non accuratè obseruatæ sint, id animaduertere atque corrigere, si in trid theses, & cum his antitheses contulerit.

Ob. 6. II. 3068

